

Stanje duha

Predsjednik Republike Srbije Boris Tadić uputio je poziv svim pripadnicima nacionalnih manjina da se upišu na posebne biračke popise, kako bi se ispunio prvi uvjet za održavanje neposrednih izbora za nove sazive nacionalnih vijeća nacionalnih manjina. Hoće li to podjednako potaknuti pripadnike svih nacionalno-manjinskih zajednica da se upišu na biračke popise, pokazat će vrijeme. Za sada ovaj proces ne ide istim intenzitetom u svim nacionalnim zajednicama. Neke su zajednice tek na početku, dok je mađarska nacionalna zajednica skoro već završila posao. Za manje od dvadeset dana blizu 96.000 Mađara se upisalo na poseban birački popis u akciji koju je vodio Savez voJVodanskih Mađara. Tim povodom je predsjednik ove stranke István Pásztor kazao kako je veoma zadovoljan time što je pripadnik jedne tako samosvjesne nacionalne zajednice, kao što je zajednica voJVodanskih Mađara, i dodao da će do Božića ne samo osigurati neophodni minimum od 117.320 popisanih, već će i premašiti taj broj. Kombinacija nacionalne samosvijesti i dobro organizirane kampanje pokazala se uspješnom u ovoj nacionalno-manjinskoj zajednici.

S druge strane, do sada se tek oko 4000 Hrvata upisalo na poseban birački popis zahvaljujući u najvećoj mjeri aktivistima Demokratskog saveza Hrvata u VoJVodini. Međutim, to čini tek oko 15 posto od potrebnog broja birača. Predsjednik Hrvatskog nacionalnog vijeća Branko Horvat apelira na sve hrvatske institucije, udruge i pojedince da se svi skupa uključe u kampanju za prikupljanje potpisa, ali, kaže, kvalitetno provođenje ove akcije otežava nedostatak novca te se očekuje da se čitava akcija provede volonterski uz angažiranje hrvatskih udruga.

Kakvo je stanje duha hrvatske manjinske zajednice i kakva je njena organiziranost pokazat će se i u ovoj akciji formiranja posebnog biračkog popisa. Dosadašnja praksa i rezultati pokazuju, međutim, da briga za vlastite nacionalne (manjinske) interese nije u fokusu većine pripadnika hrvatske manjinske zajednice. To pokazuje slabi interes za školovanje na materinjem jeziku, slaba zainteresiranost za vlastite medije, za nacionalno-manjinske stranke i nezainteresiranost za bilo kakvu angažiranost na ostvarivanju vlastitih interesa kao manjinske zajednice. Mogu li u takvoj situaciji volonteri hrvatskih udruga uraditi cijeli posao? Predsjednik Horvat kaže kako se obratio i premijerki Republike Hrvatske Jadranki Kosor sa zahtjevom za hitan prijam, a s obrazloženjem o povijesnoj važnosti trenutka, kada ovdašnji Hrvati mogu formirati svoj poseban birački popis.

Dobro je da se nije obratio odlazećem predsjedniku Republike Hrvatske jer, sudeći prema njegovoj izjavi prigodom primanja vjerodajnica od novog veleposlanika Republike Srbije u Republici Hrvatskoj, za građenje i unapređivanje odnosa između dviju zemalja važna je činjenica što u Hrvatskoj živi srpska manjina, ali ne i činjenica da i u Srbiji živi hrvatska manjina.

J. D.

Zašto se punih osam godina ne može riješiti pitanje udžbenika na hrvatskom jeziku

»DAR« SRBIJE I »POMOĆ« HRVATSKE.....16-18

Oprema se nova škola u Bačkom Monoštoru

OSTVARENJE SNA DUGOG ČETVRT STOLJEĆA.....19

DOPISNICI

Konzularni dani godinu dana u Somboru

NA USLUZI GRAĐANIMA.....23

Gospodarske perspektive Podunavlja

BUDUĆNOST JE U TURIZMU.....28-29

KULTURA

Godišnji koncert HKUD-a »Vladimir Nazor« iz Sombora

IMA NADE ZA MLADE.....33

SPORT

Davorin Kuntić, košarkaš
MINUTAŽA MI RASTE, ALI MORAM POBOLJŠATI ŠUT.....47

SADRŽAJ

AKTUALNO

Predsjednik Tadić pozvao manjine da se upišu u poseban birački popis
SRBIJA ĆE STVARATI NAJBOLJE UVJETE ZA OČUVANJE IDENTITETA.....8

Branko Horvat, predsjednik HNV-a
POPIS BIRAČA – TRENUTAČNO NAJVAŽNIJA ZADAĆA.....9

INTERVJU

Vladimir Vukčević, tužitelj za ratne zločine

NEMA AMNESTIJE NI ZA MLADIĆA, NI HADŽIĆA.....12-13

TEMA

Stupio na snagu novi zakon o sigurnosti prometa

NEKOLIKO NOVINA I POOŠTRENE KAZNE.....14

PREDSEDNIK MESIĆ PRIMIO VJERODAJNICE NOVOG VELE-
POSLANIKA SRBIJE

Građenje dobrih odnosa neporecivi je interes

Predsjednik Republike Hrvatske *Stjepan Mesić* primio je vjerodajnicu od *Stanimira Vukičevića*, veleposlanika Republike Srbije u Republici Hrvatskoj. Predsjednik Mesić zauzeo se za nastavak procesa normalizacije odnosa između Hrvatske i Srbije koji je u proteklih deset godina zabilježio zavidan napredak.

»Građenje i unapređivanje tih odnosa ... naš je neporecivi interes. Ne samo zato što smo susjedi, ne samo zato što u Hrvatskoj živi srpska

manjina, nego i zato što odnosi naših dviju zemalja imaju odraza i na opće stanje u regiji. Drugim riječima: regionalna stabilnost ovisi dobrim dijelom o tome kakvi jesu i kakvi će biti odnosi između Hrvatske i Srbije«, rekao je predsjednik Mesić.

Vukičević je istaknuo da je predstavljanje Srbije u Hrvatskoj »veliki izazov i odgovornost, s obzirom na kompleksnost bilateralnih odnosa«. »U tom kontekstu, tradicionalne povijesne veze, međusobna upućenost, nepostojanje jezičnih barijera i europska orijentacija, u srbijsko-hrvatskim odnosima predstavlja ju prednosti koje iskoristiti kao temelj za jačanje postojećih i razvijanje novih oblika suradnje«, rekao je veleposlanik Vukičević.

HARIS SILAJDŽIĆ, ČLAN PREDSEDNIŠTVA BOSNE I
HERCEGOVINE I LIDER STRANKE ZA BIH

Srbija se mora ispričati

»Mnogi su sanjali raspad Bosne i Hercegovine početkom devedesetih, ali većina njih ili sjedi u Den Haagu ili su tamo umrli. Imali su jednu od najvećih europskih vojnih mašinerija na raspolaganju, nisu prezali ni od genocida, a opet nisu uspjeli u tom naumu. BiH u svojim stoljetnim granicama je stvarnost i međunarodno-pravna činjenica. Bilo tko, tko pokuša to promijeniti, završit će gore nego oni koji su to ranije pokušavali«, poručio je član Predsjedništva Bosne i Hercegovine i lider Stranke za BiH *Haris Silajdžić* u ekskluzivnom intervjuu za beogradski list *Danas*.

»Srbija treba Bosnu i Hercegovinu početi tretirati kao svaku drugu državu i ponašati se na način kako to Hrvatska radi već deset godina i Crna Gora od svoje neovisnosti. Samo tako, te nakon što iz Beograda dođe i službeni, civilizirani akt isprike, možemo imati stvarno dobrosusjedске odnose. Ta isprika treba priznati genocid u BiH, jer je to sudski potvrđena činjenica. Svako izbjegavanje tog termina nakon što ga je potvrdio Međunarodni sud pravde, predstavlja negiranje genocida. Također, Srbija mora izabrati. Ne može se, naime, izbjegavati odgovornost tvrdnjom da je zločin počinio 'Miloševićev režim', a istovremeno inzistirati da je država Srbija potpisnica Daytonu. Ili su i zločini i Dejtonski potpis djela jednog čovjeka, ili odgovornost za oboje nosi država Srbija«, kaže Silajdžić.

EU UTVRDILA FINANCIJSKI PAKET ZA PRVE DVIJE GODINE
ČLANSTVA HRVATSKE U EU

Topnički dnevnik ne zaustavlja napredak

Hrvatska premijerka *Jadranka Kosor* izjavila je kako Hrvatska ne treba strahovati zbog tzv. topničkih dnevnika te da Vlada ispunjava

svoje obveze, odnosno surađuje s Haškim sudom.

»Ne mislim da treba strahovati. Bilo bi to pogrešno, jer smo na kraju puta što pokazuje i najava izrade hrvatskog pristupnog ugovora, ali i financijski paket za 2012. i 2013. godinu od 3,5 milijardi eura«, kazala je Kosor. Istaknula je da Vlada ispunjava svoje obveze te je podsjetila kako je, vezano uz tzv. topničke dnevnike, u subotu održana sjednica Savjeta za suradnju s Međunarodnim kaznenim sudom na kojoj je analiziran rad tzv. task forcea.

»I u ovom trenutku dok govorim ljudi rade, a to su najbolji ljudi koji se razumiju u taj posao. Ja sam optimistična i očekujem daljnje rezultate«, istaknula je Kosor. Naglasila je kako, unatoč tome što je Hrvatska poslala izvješće, »mi ne zaustavljamo rad u potrazi za tim dokumentima«.

Upitana što ako EU blokira pregovore zbog tzv. topničkih dnevnika, rekla je kako razmišlja o tome što će biti kada Hrvatska otvori poglavlje Pravosuđe i temeljna prava, budući da ima dosta mjerila, te kako će ga što uspješnije i brže zatvoriti. Dodala je kako vjeruje da će Hrvatska to poglavlje uskoro otvoriti.

Inače, Vijeće EU za opće poslove prihvatilo je u Bruxellesu prijedlog financijskog paketa za prve dvije godine hrvatskog članstva u EU. Paket je predložila Europska komisija na temelju radne pretpostavke da će Hrvatska u EU ući u siječnju 2012. godine.

Prema prihvaćenom prijedlogu, u prve dvije godine članstva, odnosno 2012. i 2013. godini, u proračunu EU za Hrvatsku je ukupno namijenjeno 3,568 milijardi eura. Riječ je o preuzetim obvezama za te dvije godine, koje će, s obzirom da su ta sredstva namijenjena za višegodišnje projekte, biti realizirane kroz nekoliko godina.

EU ODMRZLA PRIJELAZNI TRGOVINSKI SPORAZUM SA
SRBIJOM

Do cilja još ipak daleko

Ministri vanjskih poslova EU odmrznuli su Prijelazni trgovinski sporazum sa Srbijom i time još malo otškrinuli svoja vrata za ovu zemlju. Nakon ukidanja viza, ovo je druga značajno dobra vijest u posljednje vrijeme i moglo bi se reći kako dodatno potpiruje nadu da bi Srbija, nasuprot umjerenim prognozama, ipak u dogledno vrijeme mogla nadoknaditi ono što je dva desetljeća sustavno propuštala.

Ključni poticaj odmrzavanju sporazuma bilo je izvješće glavnog haškog tužitelja *Sergea Brammertza*, prvo do sada uistinu pozitivno kad je riječ o suradnji Srbije s Haškim sudom. Uz pohvalu haškog tužitelja, na odluku ministara vanjskih poslova, uključujući i nizozemskog, utjecala je i njihova ocjena da vlasti u Beogradu provode ključne europske reforme i, dakako, Prijelazni sporazum.

Odluka Vijeća ministara vanjskih poslova EU da primijeni Prijelazni trgovinski sporazum sa Srbijom, daje srpskim izvoznicima jamstvo da i dalje mogu izvoziti svoje proizvode bez carina u zemlje EU.

Nizozemska, međutim, i pokraj pokazane popustljivosti, nije pristala na početak postupka ratifikacije Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju. Za početak tog procesa trebat će nova pozitivna ocjena Sergia Brammertza u lipnju iduće godine, koja pojednostavljeno znači: *Mladić* i *Hadžić* u Haagu.

Z. P.

NIU »HRVATSKA RIJEČ« PONOVO NA JEDNOM NATJEČAJU EU

Europski normativi za domaće poljoprivrednike

Novinsko-izdavačka ustanova »Hrvatska riječ« predala je i svoj drugi europski projekt. Natječaj koji je bio otvoren do 11. prosinca raspisala je Europska komisija, a vrijednost projekta Hrvatske riječi iznosi 40.000 eura. Riječ je o poljoprivrednom listu pod nazivom *Agromagazin*, koji će se, ukoliko projekt prođe na natječaju, baviti europskim standardima poljoprivrede i prehrane. Cilj je prije svega male i srednje poljoprivredne proizvođače u Vojvodini informirati o standardima i normativima koji za razna područja poljoprivrede vrijede u EU.

Planirano je da list izlazi mjesečno tijekom 10 mjeseci, u tiraži od 10.000 primjeraka.

IZVRŠNO VIJEĆE UPUTILO SKUPŠTINI VOJVODINE
PRIJEDLOG ODLUKE O PROGLAŠENJU STATUTA

Do cilja još samo jedan korak

Izvršno vijeće AP Vojvodine uputilo je Skupštini Vojvodine Prijedlog Odluke o proglašenju Statuta Autonomne Pokrajine Vojvodine. Kako je Narodna skupština Republike Srbije 30. studenoga dala prethodnu suglasnost na Prijedlog Statuta AP Vojvodine, koji je Skupština AP Vojvodine utvrdila 14. listopada 2008. godine, s pravnotehničkim ispravkama Prijedloga Statuta od 7. studenoga 2009. godine, stekli su se uvjeti da se donese Odluka o proglašenju Statuta, kako bi on mogao stupiti na snagu.

Izvršno vijeće usvojilo je i Izvještaj o petogodišnjoj realizaciji Programa gospodarskog razvoja Vojvodine. Vojvodina je jedina regija u Srbiji koja od 2004. godine ima srednjoročni plan razvoja. Program gos-

podarskog razvoja Vojvodine je platforma koja je definirala 14 razvojnih prioriteta i opredijelila proračune za njihovo financiranje. U izvještaju je napravljen pregled stanja s ocjenom efekata provođenja svih 14 programa i načinom za njihovu daljnju implementaciju, kako bi pokrajinska vlada, kao kreator ekonomske politike u Vojvodini, mogla koristiti proaktivne instrumente za unapređenje svoje konkurentnosti, posebice ako se ima u vidu očekivano intenziviranje europskih integracija.

VOJVODINA NA KONFERENCIJI O BUDUĆNOSTI REGIJE U
BRUXELLESU

Bitno je da vrata Europe ostanu otvorena

Zahvaljujući pozivu kolega iz Bruxellesa iz organizacije »Friends of Europe«, Fondacije Konrad Adenauer i OECD-a, AP Vojvodina preko svog Ureda za europske poslove sudjeluje na konferenciji posvećenoj budućnosti jugoistočnog dijela Europe i šansama i perspektivama zemalja iz ove regije za članstvo u Europskoj Uniji. Ono što je bitno je da je gotovo nepodijeljeno mišljenje kako bez zemalja koje su sada na putu prema EU, sama Europa neće biti kompletirana, kako u ekonomskom, tako i u sigurnosnom i svakom drugom pogledu.

»Bitno je da se održi taj europski moment koji je, evo, kod nas dobio i novi poticaj ukidanjem viza, kao i odmrzavanjem trgovinskog dijela Prijelaznog sporazuma o pridruživanju, ali je također bitno i da Europa ostavi otvorena vrata, kao i da nastavi s potporom jačanju institucija, primjeni europskih standarda i modernizaciji ekonomskih resursa. Jedan od ciljeva skupa je i jačanje veza s institucijama EU i upoznavanje s konkretnim aktivnostima i koracima neophodnim za jačanje europskog puta. A na tom putu, kada je riječ o nama, i Republika Srbija i AP Vojvodina na osnovi svojih nadležnosti imaju svoje konkretne obveze i zaduženja. Dobra vijest je svakako ta da je, kada je riječ o našoj pokrajini, Vojvodina već ostvarila solidnu suradnju s ključnim europskim institucijama, kao što su Komitet regija, Europski parlament, Institut europskih regija i sl. Također, članovi smo institucija u Bruxellesu, ali i Londonu, Parizu, Salzburgu i drugim europskim prijestolnicama i na taj način smo na svojevrsan način već otišli korak dalje i, rekao bih, povukli cijelu zemlju naprijed«, rekao je Predrag Novikov, direktor Ureda za europske poslove, i naglasio sljedeće:

»Ono što je također bitno je da je proces regionalne suradnje označen kao oslonac i temelj europske perspektive, i po tom pitanju situacija je jasna, naša pokrajina je u prethodnom periodu uložila znatan napor i već sada imamo partnerske odnose s brojnim regijama od Italije i Austrije do Švedske, Njemačke i Mađarske i zato ne treba ni čuditi da samo ove godine i samo po pitanju jednog europskog fonda za prekograničnu suradnju imamo preko 250 projekata, jer ne želimo čekati i ne želimo da propadne ni jedan dinar, ni jedan euro, koji na konkretan način može pomoći život naših sugrađana, ekonomski rast i perspektive za novo zapošljavanje.«

H. R.

KONTROLA TROŠENJA PRORAČUNSKOG NOVCA U
ZDRAVSTVU

Proračunska inspekcija provjerava navode iz medija

Dr. Dragomir Cimeša, vršitelj dužnosti direktora Pokrajinskog fonda za zdravstveno osiguranje, organizacijske jedinice Republičkog zavoda za zdravstveno osiguranje, obavijestio je pokrajinska tajništva za zdravstvo i financije o zahtjevu da se u nekoliko zdravstvenih institucija uputi proračunska inspekcija.

Zadatak inspektora bit će provjera navoda iz pojedinih medija da je jedan dio slobodnih proračunskih sredstava bio nenamjenski korišten. Nadležna inspekcija sutra počinje s kontrolom trošenja proračunskih sredstava u filijalama Republičkog fonda za zdravstveno osiguranje i zdravstvenim institucijama u pokrajini.

H. R.

PREDSJEDNIK IZVRŠNOG VIJEĆA VOJVODINE DR. BOJAN
PAJTIĆ SASTAO SE S PREDSJEDNIKOM SLOVAČKE IVANOM
GAŠPAROVIČEM

Zahvala Slovačkoj i Slovacinama u Vojvodini

Predsjednik Slovačke Republike Ivan Gašparovič, koji se nalazio u dvodnevnom posjetu Republici Srbiji, posjetio je 4. prosinca Novi Sad. U Izvršnom vijeću Vojvodine primio ga je predsjednik Izvršnog vijeća Vojvodine Bojan Pajtić, koji je zahvalio prijateljskoj Slovačkoj Republici i njenom predsjedniku na podršci koju pružaju u procesu uključivanja Srbije u europske integracije i istaknuo, kako slovačka nacionalna zajednica daje snažan kulturološki pečat našoj regiji i zamolio predsjednika Slovačke Ivana Gašparoviča da uputi javni poziv pripadnicima slovačke nacionalne zajednice u Vojvodini da se uključe u demokratski proces izbora tijela slovačke nacionalne manjine.

Predsjednik Slovačke Republike Ivan Gašparovič zahvalio je Izvršnom vijeću na odnosu prema slovačkoj nacionalnoj zajednici, ali i vojvodanskim Slovacima što čuvaju svoj jezik i kulturu i što su lojalni građani Srbije. Razgovorima u Izvršnom vijeću Vojvodine nazočili su i potpredsjednici Izvršnog vijeća Vojvodine Ana Tomanova-Makanova i Boris Barjaktarović.

Nakon prijama u Izvršnom vijeću Vojvodine predsjednik Gašparovič je s predsjednikom Republike Srbije Borisom Tadićem obišao Muzej grada Novog Sada na Petrovaradinskoj tvrđavi.

PREDSJEDNIK TADIĆ POZVAO MANJINE DA SE UPIŠU U POSEBAN BIRAČKI POPIS

Srbija će stvarati najbolje uvjete za očuvanje identiteta

Srbija je posvećena zaštiti prava nacionalnih manjina, o čemu svjedoči i donošenje Zakona o vijećima nacionalnih manjina, rekao je predsjednik Srbije *Boris Tadić* na sastanku s predsjednicima nacionalnih vijeća nacionalnih manjina u Srbiji.

Predsjednik Srbije je pozvao pripadnike nacionalnih manjina da se upišu u poseban birački popis, kako bi se ispunio osnovni preduvjet za održavanje izbora nacionalnih vijeća.

»Srbija će za sve nacionalne manjine stvarati najbolje moguće uvjete za prosperitet i očuvanje identiteta«, rekao je Tadić.

Predsjednici nacionalnih vijeća su se složili s predsjednikom Tadićem i pohvalili donošenje Zakona o nacionalnim vijećima nacionalnih manjina. Osim ministra za ljudska i manjinska prava *Svetozara Čipića*, sastanku su nazočili predsjednici nacionalnih vijeća - bugarske, bunjevačke, egipatske, grčke, mađarske, makedonske, njemačke, romske, rumunjske, rusinske, slovačke, ukrajinske i vlaške nacionalne manjine.

RRA ODGOVORILA DSHV-U

Razumljivost jezika razlog ograničenja prijama hrvatskih programa

»Promet informacija i ideja na manjinskom jeziku je gotovo nimalo ili nimalo ugrožen restrikcijama koje se odnose na licencirane programe, s obzirom da su ovi programi ogromnim dijelom na jezicima koji su i hrvatskoj manjini, kao i praktički svim građanima Srbije, strani jezici. Oni hrvatski programi kojima se vaša nacionalna manjina informira na svome jeziku (informativni, dokumentarni, kulturno-umjetnički pa i zabavni) nisu podložni licenciranju te i ne mogu biti pogođeni uvođenjem pravila u ovo područje«, stoji u odgovoru Republičke radiodifuzne agencije na zamjerke DSHV-a planiranom ograničenju prijama programa iz Republike Hrvatske.

Prema mišljenju DSHV-a to bi, naime, predstavljalo diskriminaciju hrvatske manjine u odnosu na druge manjine (osobito u odnosu na mađarsku i rumunjsku), povredu recipročnih manjinskih prava u odnosu na srpsku manjinu u Hrvatskoj i kršenje preuzetih međunarodnih obveza. DSHV je u pismu pozvao RRA da programe hrvatskih televizija ne uklanja, ni djelomično ni u cijelosti, iz programa ovdašnjih kablovskih distributera a pod izlikom kršenja autorskih prava.

U odgovoru Vijeća RRA, međutim, potvrđena je namjera da se ustanovi pravilnik za kableske emitere i time »zaštite prava onih koji su kupili autorska prava za televizijsko prikazivanje određenih sadržaja na području Republike Srbije«. U odgovoru se dalje navodi kako će Pravilnik, kad bude stupio na snagu, biti usuglašen sa zakonodavstvom u Republici Srbiji, kao i međunarodnim standardima u ovoj oblasti.

»Razlike koje postoje u tretmanu licenciranih programa iz Hrvatske i BiH s jedne strane, i licenciranih programa iz drugih susjednih zemalja proistječu iz okolnosti da kod ovih drugih postoji jezična barijera i da su oni kao takvi neinteresantni za ogromnu većinu publike u Republici Srbiji. To nije slučaj s programima iz Hrvatske i BiH i prikazivanje ovih

licenciranih sadržaja (u najvećem broju je riječ o stranim emisijama uvedenim na jezik razumljiv građanima Srbije) može nanijeti realnu štetu onima koji su vlasnici autorskih prava za te emisije na području Srbije«, kaže se u odgovoru RRA, koji je potpisao episkop jegarski dr. *Porfirije Perić*, predsjednik Vijeća Republičke radiodifuzne agencije.

UPIS U BIRAČKI POPIS

Izjave se prikupljaju

U Uredu DSHV-a, Podružnice južno Podunavlje Sonta, u utorak, 8. prosinca, održan je zajednički sastanak članova odbora Podružnice, predstavnika MO DS-a i KPZH »Šokadija« s koordinatorima DSHV-a za upis u birački popis pripadnika hrvatske nacionalne zajednice. Sastanku su nazočili i dopredsjednik stranke *Dujo Runje*, te ravnatelj Zavoda za kulturu vojvodanskih Hrvata *Tomislav Žigmanov* sa suradnicom

Katarinom Čeliković. Nakon rasprave usvojena je strategija za prikupljanje potrebnih izjava na području općine Apatin.

I. A.

ZATRAŽENA SKUPŠTINSKA RASPRAVA O IZVJEŠTAJU DRŽAVNE REVIZORSKE INSTITUCIJE

O izvješću o proračunu za 2009. tek na proljeće?

Odbor za financije Narodne skupštine Srbije odlučio je u utorak, poslije dužeg usuglašavanja stavova, predložiti parlamentu raspravu o izvješću Državne revizorske institucije (DRI) o reviziji završnog računa proračuna za 2008. u kojem su konstatirane brojne nepravilnosti.

Odbor, međutim, nije precizirao datum za održavanje te rasprave, pa su poslanici LDP-a, SRS-a, DSS-a i NS-a uputili prijedlog s 98 potpisa predsjednici parlamenta da dnevni red sjednice na kojoj će se raspravljati o proračunu za iduću godinu, proširi i razmatranjem izvještaja DRI o reviziji završnog računa proračuna za 2008. i izvještajem Odbora za financije o tom izvještaju DRI.

Oni, također, traže da se o ove dvije nove tačke raspravlja prije debate o proračunu za iduću godinu. Predstavnici vladajuće koalicije su protiv toga, jer smatraju kako nema vremena da se do Nove godine raspravlja i o tome s obzirom na to da je usvajanje proračuna za iduću godinu prioritet. Na sjednici odbora, ni za članove iz vladajuće većine, ni iz oporbe, nije bilo sporno da o izvještaju DRI i završnom računu proračuna za 2008. godinu koji je, poslije »ispravke«, vraćen u skupštinsku proceduru, treba raspravljati na plenarnoj sjednici, za to su bili svi. Spor an je bio samo termin, piše beogradski dnevnik *Politika*.

Predsjednica Skupštine Srbije *Slavica Đukić-Dejanović* izjavila je, međutim, kako inicijativa oporbe da parlament raspravlja o izvještaju Državne revizorske institucije može doći na dnevni red tek od 1. ožujka iduće godine, jer taj predlog nije podnesen po hitnom postupku. »Samo da su napisali 'po hitnom postupku', ja bih već morala to staviti na dnevni red«, rekla je Đukić-Dejanović.

BRANKO HORVAT, PREDSEDNIK HNV-A

Popis birača – trenutčno najvažnija zadaća

Apeliram na sve hrvatske institucije, udruge i pojedince da se svi skupa uključimo u kampanju za prikupljanje potpisa, jer je u pitanju interes naše manjinske zajednice

Jedan od blagdana hrvatske zajednice u Republici Srbiji je obilježavanje datuma osnutka Hrvatskog nacionalnog vijeća. Elektorska skupština za izbor članova prvog Hrvatskog nacionalnog vijeća održana je u Subotici 15. prosinca 2002. godine. Dakle, HNV je prešao put dug sedam godina, a predsjednik Vijeća *Branko Horvat*, koji je na ovu dužnost izabran koncem 2007. godine, kao treći predsjednik, ističe kako je to razdoblje donijelo obilje značajki u životu i predstavljanju hrvatske zajednice u ovdašnjem društveno-političkom prostoru, a da je momentalno jedna od najvažnijih aktivnosti Vijeća rad na koordinaciji glede prikupljanja potpisa za upis u poseban popis birača hrvatske nacionalne manjine, kako bi se mogli provesti izravni izbori za novi saziv HNV-a.

»Često smo 'tražeći sebe' u radu našeg Vijeća malo i lutali, bilo je i nespretnosti, ali ako se okrenemo unazad i promislimo o tih sedam godina rada Vijeća, možemo konstatirati da je u cjelini gledajući puno toga urađeno, kako po pitanju organiziranosti hrvatske manjinske zajednice, tako i po pitanju institucionalnog rješavanja aktualne problematike naše zajednice«, kaže *Branko Horvat*. »Područje obrazovanja iznimno je značajno za našu zajednicu. Obrazovanje na materinjem hrvatskom jeziku danas funkcionira u osnovnim školama i gimnaziji, osnovane su hrvatske profesionalne institucije: Novinsko-izdavačka ustanova 'Hrvatska riječ' i Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata, a veoma je značajno što je na pomolu formiranje hrvatske redakcije na Radio-televiziji Vojvodine. Kako bi naše Vijeće kvalitetno funkcioniralo i zaokružilo svoj profil, uspjeli smo osigurati i adekvatan prostor za rad kupovinom kuće, gdje se danas nalaze prostorije HNV-a.«

HR: Što je trenutčno najvažnija zadaća na kojoj radi HNV?

Kada razmišljamo o zadaćama Vijeća, moramo se dotaknuti i aktualnih prilika u kontekstu recesije, a to znači smanjen obujam dotoka novca za rad Vijeća, što u velikoj mjeri uvjetuje naše aktivnosti. Bez obzira na financijske poteškoće, rad HNV-a je održan bez većih potresa. Imajući to u vidu, odlučili smo ove godine obilježiti osnutka Vijeća obilježiti radno, a kao što znamo, krajnje je vrijeme za izbor novog saziva HNV-a. Trenutno se nalazimo u vremenu kada se pripadnici hrvatske manjinske zajednice mogu i trebaju upisati u poseban popis birača kako bi se mogli provesti izravni izbori za vijećnike HNV-a. Određeni problemi postoje, jer je naša zajednica disperzirana. Potrebni su aktivisti na terenu, no nedostatak novca utječe na to da se ova naša aktivnost provede na kvalitetan i profesionalan način. Izvršni odbor HNV-a je nositelj koordinacije ovih aktivnosti, a naše udruge kulture su stožeri za kampanju i prikupljanje potpisa u sredinama u kojima djeluju. Za ovaj tjedan planiramo seriju posjeta hrvatskim udrugama kulture, zbog dogovora oko organiziranja prikupljanja potpisa. Činjenica je da nemamo sredstva kojima bismo platili rad aktivista na terenu, koji će skupljati potpise. U pripremnom periodu bilo je obećanja da će država preko Ministarstva za ljudska i manjinska prava financijski pomoći ovaj proces, ali od tih obećanja za sada nema ništa!

HR: Smatrate li da naša domaćina država u dovoljnoj mjeri pomaže kampanju za upis u poseban popis birača?

Ozbiljno nedostaje medijska kampanja od strane relevantnih državnih

instancija. Na to smo ukazali i na tome ćemo inzistirati, no vrijeme neumitno teče i mislim da gubimo svi skupa. Iz tih razloga apeliram na sve hrvatske institucije, udruge i pojedince da se svi skupa uključimo u kampanju za prikupljanje potpisa, jer je u pitanju interes naše manjinske zajednice. Nije ovo prostor za političko nadmudrivanje. Onog momenta kada se formira poseban popis birača i kada krene izborna kampanja za novi saziv HNV-a – tada će svatko imati pravo organizirati se u okviru svojih izbornih programa. Treba znati da potpisivanje prijavnog lista i upisivanje na birački popis nije istovremeno i davanje glasa nekoj listi ili pojedincu za izbore, nego je put do ostvarenja toga da hrvatska zajednica pokaže kako je ozbiljan politički čimbenik iza kojega moramo svi stajati.

HR: Je li tražena pomoć matične države za provođenje ovog upisa?

S obzirom na ovu situaciju, obratio sam se premijerki Republike Hrvatske *Jadranki Kosor* sa zahtjevom za hitan prijam, a s obrazloženjem o povijesnoj važnosti trenutka kada ovdašnji Hrvati mogu formirati svoj poseban birački popis. Obratio sam se s molbom za pomoć i uključivanje naše matične države glede formiranja popisa. Do susreta će doći, iako termin još nije određen.

HR: Istaknuli ste na početku razgovora kako je područje obrazovanja na materinjem jeziku iznimno značajno za našu zajednicu. Hoće li najzad problem s udžbenicima biti riješen?

Kada je ovo područje u pitanju, konstantan je problem osiguranja udžbenika na vrijeme.

Očekujemo da potrebni udžbenici stignu ovih dana iz Republike Hrvatske, ali s tim ne možemo biti zadovoljni, jer se nalazimo na pragu polugodišta. Ono što vidimo kao rješenje, to je tiskanje svih potrebnih udžbenika u Republici Srbiji. Nakladnik BIGZ još jedino čeka licenciju od državnih tijela Republike Srbije za tiskanje potrebnih udžbenika, a koja se, prema najavi, može očekivati početkom iduće godine, što znači da postoje realne šanse da imamo sve potrebne udžbenike za sljedeću školsku godinu.

HR: Dokle se stiglo u pogledu formiranja hrvatske redakcije na Radio-televiziji Vojvodine?

Dolaskom novog vodstva Radio-televizije Vojvodine stvari su krenule s mrtve točke. Sada u Programskom odboru Radiodifuzne ustanove Vojvodine imamo predstavnika hrvatske manjinske zajednice *Duju Runje*, koji će također moći pridonijeti rješavanju što bržeg formiranja hrvatske redakcije na RTV-u. Za sada nismo zadovoljni tempom realizacije, ali slijede susreti s predstavnicima ove medijske kuće i prema obećanjima na pomolu je formiranje televizijske redakcije na hrvatskom jeziku, a prilikom razgovora, u paketu će se rješavati i pitanje formiranja radijske redakcije na hrvatskom jeziku.

Zvonko Sarić

Utrka za trećeg hrvatskog predsjednika

S obzirom da je do predsjedničkih izbora ostalo tek nešto više od dva tjedna predsjednička kampanja je u punom jeku, a svih ovih 12 kandidata trenutačno kruži po Hrvatskoj pokušavajući pojačanom promidžbom popraviti rejting i uvjeriti birače da upravo njima povjere svoj glas

Nakon što je Vlada Republike Hrvatske raspisala izbore za predsjednika države i 27. prosinca odredila kao termin za prvi krug izbora, a za drugi krug, bude li ga, 10. siječnja 2010. godine, utrka za Pantovčak se počela zahuktavati. U zakonskom roku od 12 dana od dana raspisivanja izbora 12 predsjedničkih kandidata uspjelo je prikupiti više od 10.000 potpisa birača koji podupiru njihovu kandidaturu i predati ih Državnom izbornom povjerenstvu, a ono je, nakon provjere, i službeno potvrdilo pravovaljanost njihovih kandidatura.

Tako se za radno mjesto »predsjednik Republike Hrvatske« natežu Milan Bandić (nezavisni kandidat), Andrija Hebrang (kandidat HDZ-a), Ivo Josipović (kandidat SDP-a), Josip Jurčević (nezavisni kandidat), Damir Kajin (kandidat IDS-a), Boris Mikšić (nezavisni kandidat), Dragan Primorac (nezavisni kandidat), Vesna Pusić (kandidatkinja HNS-a), Vesna Škare-Ožbolt (nezavisna kandidatkinja), Miroslav Tuđman (nezavisni kandidat), Nadan Vidošević (nezavisni kandidat) i Slavko Vučković (kandidat Demokratske stranke slavonske ravnice).

MILAN BANDIĆ

Nezavisni kandidat Milan Bandić, aktualni zagrebački gradonačelnik, rođen je 22. studenoga 1955. na Bandić Brigu u selu Donji Mamići, nedaleko od Gruda u Bosni i Hercegovini. Nakon završene osnovne škole upisao se u gimnaziju u Gradama, a po svršetku gimnazijskog školovanja upisao se na Fakultet političkih znanosti u Zagrebu. S fakultetskom diplomom u džepu radio je u tvornici Ledo do 1983. godine kada se kao stručno-politički radnik za ONO i DSZ zaposlio u Općinskom komitetu SKH Peščenica.

Dolaskom višestranačja u Hrvatsku i u vrijeme Domovinskog rata, kada je SKH imao najmanju popularnost među hrvatskim biračima, Bandić nije prešao u neku drugu stranku, ili istupio iz komunističke

partije posipajući se pepelom, već je ostao vjeran svojoj stranci i nastavio raditi na Peščenici s vjerom da će njegova, sada socijaldemokratska, stranka postati relevantna u političkom životu Hrvatske. Vrijeme je pokazalo da je bio u pravu. Bandić je 1993. postao tajnikom gradske organizacije SDP-a, dvije godine kasnije postaje zastupnik u Gradskoj skupštini, a 1997. izabran je za predsjednika zagrebačkog SDP-a i člana Glavnog odbora te stranke. Za gradonačelnika grada Zagreba prvi put je izabran 1997. godine, a ove je godine to četvrti put potvrdio.

ANDRIJA HEBRANG

Kandidat HDZ-a dr. Andrija Hebrang rođen je 27. siječnja 1946. u Beogradu. Diplomirao je, magistrirao i doktorirao na Medicinskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. Specijalizirao je radiologiju i opću kliničku onkologiju, a od 1985. redoviti je profesor na Medicinskom fakultetu u Zagrebu. Od 1990. godine, od samog stvaranja hrvatske države i Domovinskog rata, kao član Hrvatske demokratske zajednice bio je ministar zdravstva od 1990. do 1992. i od 1993. do 1998. godine, a obnašao je i dužnost koordinatora Saniteta Oružanih snaga Republike Hrvatske. Saborski zastupnik je bio od 1993. do 1995. godine, a nakon smrti Gojka Šuška 1998. godine četiri mjeseca je bio ministar obrane RH, no zbog razmimoilaženja sa svojim pomoćnicima podnosi ostavku i privremeno se povlači iz političkog života. Na nagovor predsjednika HDZ-a Ive Sanadera vraća se u stranku, te na Općem saboru HDZ-a biva izabran za potpredsjednika stranke. U Sanaderovoj Vladi obnaša dužnost i ministra zdravstva i socijalne skrbi, ali 2005. zbog zdravstvenih razloga daje ostavku i vraća se u Hrvatski sabor. Nakon ponovne pobjede HDZ-a na parlamentarnim izborima 2007. izabran je za zastupnika, te na konstituirajućem šestom sazivu Hrvatskog sabora prošle godine postaje predsjednikom Kluba zastupnika HDZ-a.

IVO JOSIPOVIĆ

Kandidat SDP-a dr. Ivo Josipović rođen je 28. kolovoza 1957. u Zagrebu. Na Pravnom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu završio je studij prava, a zatim studij skladanja na Muzičkoj akademiji u Zagrebu. Autor je šezdesetak znanstvenih i stručnih radova s područja kaznenog i međunarodnog kaznenog prava te suradnik u više zakonskih projekata. Izvanredni je profesor na Pravnom fakultetu u Zagrebu i gost predavač na domaćim i inozemnim visokim učilištima. Zastupao je Hrvatsku pred međunarodnim sudovima i sudjelovao na više međunarodnih konvencija. Godine 2003. izabran je za zastupnika u Hrvatskom saboru. Za dr. Josipovića je zanimljivo da je osim dobivenih brojnih stručnih nagrada i priznanja (od najboljeg studenta na Pravnom fakultetu 1978. pa do odličja Reda Danice hrvatske s likom Marka Marulića 1999.) dobitnik i brojnih glazbenih nagrada (Nagrada Ministarstva kulture RH za glazbeno stvaralaštvo, za skladbu »Tuba ludens«, za tubu i orkestar, nagrada Pajo Kolarić za skladbu »Drmeš za Pendereckog«, dvije diskografske nagrade Porin za skladbe »Samba da camera« za gudački orkestar i za skladbu »Hiljadu lotosa«, za mješoviti zbor i instrumentalni ansambl...).

JOSIP JURČEVIĆ

Nezavisni kandidat dr. Josip Jurčević rođen je 1951. u Studencima kod Imotskog, a osnovnu školu, gimnaziju te Filozofski fakultet (povijest i filozofiju) završio je u Zagrebu. Magistrirao je i doktorirao na istom fakultetu. Od 1994. do 1997. godine bio je zaposlen kao samostalni savjetnik u Saboru RH (Komisija za utvrđivanje ratnih i poratnih žrtava), a od 1997. radi kao znanstveni suradnik na Institutu društvenih znanosti »Ivo Pilar«. Dragovoljac je Domovinskog rata od 1991. godine, a u Hrvatskoj vojsci dobio je i čin bojnika. Autor je tri knjige te suautor ili autor dije-

lova u 25 knjiga, a objavio je i 27 znanstvenih i stručnih radova. Od 2004. godine član je Savjeta Vlade RH za pripremu prijatelja suda pred Međunarodnim kaznenim sudom za prostor bivše Jugoslavije.

DAMIR KAJIN

Kandidat IDS-a Damir Kajin rođen je 3. veljače 1962. u Kopru (Slovenija), a po zanimanju je upravni referent. Saborski je zastupnik, a obnaša i dužnosti člana Odbora za unutarnju politiku i nacionalnu sigurnost, člana Odbora za financije i državni proračun te predsjednika Kluba zastupnika Istarskog demokratskog sabora.

BORIS MIKŠIĆ

Nezavisni kandidat Boris Mikšić rođen je 11. listopada 1948. u Zagrebu. Diplomirao je na Fakultetu strojarstva i brodogradnje u Zagrebu 1973. i potom otišao u SAD. Po-

Ulaz u Pantovčak: dvanaest kandidata za predsjednika Hrvatske

čeo je kao inženjer te napredovao do potpredsjednika za razvoj i istraživanje u Northern Instrument Corporationu u Minneapolisu, a 1977. osnovao je vlastitu tvrtku Cortec Corporation kojom danas predsjeda. Godine 1991. završio je studij inženjeringa proizvodnih sustava na Sveučilištu St. Thomas u St. Paulu u Minnesoti. Posjeduje 20 patenata u SAD-u, Kanadi, Francuskoj i Japanu. Objavio je stotinjak znanstvenih radova i koautor je triju tehničkih knjiga. Boris Mikšić aktivno sudjeluje u razvoju hrvatskog gospodarstva, a za osobite zasluge odlikovan je Redom Danice hrvatske s likom Blaža Lorkovića. Godine 1996. imenovan je počasnim generalnim konzulom RH u SAD-u. Na prošlim parlamentarnim izborima osvojio je samo dva posto glasova, a razlog neuspjehu vidi u kasnom početku kampanje.

DRAGAN PRIMORAC

Nezavisni kandidat dr. *Dragan Primorac* rođen je 7. lipnja 1965. u Banjoj Luci. Diplomirao je na Medicinskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu 1991. godine, a doktorirao na istom fakultetu 1997. godine. Specijalist je pedijatar i stalni sudski vještak. Kao postdoktorand, a potom i kao podučavatelj radio je više godina na Sveučilištu Connecticut, Medical School, Farmington, SAD. Član je Američke akademije

za sudsku medicinu, Američkog društva za humanu genetiku, Hrvatskog društva za humanu genetiku i Hrvatske udruge Osteogenezis Imperfecta. Autor je više od stotinu znanstvenih radova i kongresnih priopćenja od kojih je 50-ak zastupljeno u CC-u i SCI-ju. Sudjelovao je ili sudjeluje u dodiplomskoj nastavi na medicinskim fakultetima u Zagrebu i Splitu, te na znanstvenim i stručnim poslijediplomskim studijima medicinskih fakulteta u Zagrebu, Splitu, Osijeku i Veroni. Jedan je od utemeljitelja analize DNK u sudskoj medicini u RH, te autor izvornih rezultata o genetičkom podrijetlu Europljana, a posebno je radio na genetičkom podrijetlu Hrvata te naroda Bosne i Hercegovine. Od prosinca 2003. do siječnja 2008. godine član je Vlade RH i obnaša dužnost ministra znanosti, obrazovanja i športa. Ostavku je podnio nakon što je ostavku podnio i premijer Ivo Sanader.

VESNA PUSIĆ

Kandidatkinja HNS-a dr. *Vesna Pusić* rođena je 25. ožujka 1953. u Zagrebu. Godine 1976. diplomirala je sociologiju i filozofiju na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu, a 1984. je i doktorirala. Sveučilišna je profesorica, a jedno vrijeme je kao profesorica boravila i u SAD-u.

Jedna je od sedam žena koja je 1978. organizirala prvu feminističku grupu u Jugoslaviji nakon Drugog svjetskog rata, pod nazivom Žena i društvo. Na parlamentarnim izborima 2000. godine ulazi u Sabor, a iste je godine u travnju izabrana za predsjednicu HNS-a, kao i 2004. godine. Za vrijeme njezinog mandata HNS je postao treća stranka u Hrvatskom saboru, a 2005. se ujedinjuju s LIBRA-om i nastaje nova stranka HNS – liberalni demokrati.

VESNA ŠKARE-OŽBOLT

Nezavisna kandidatkinja *Vesna Škare-Ožbolt* rođena je 20. lipnja 1961. u Osijeku, gdje je završila osnovnu školu i gimnaziju. Diplomirala je na Pravnom fakultetu u Zagrebu. Početkom devedesetih godina radila je u Ministarstvu vanjskih poslova na otvaranju ureda RH u inozemstvu, a potom u Uredu predsjednika Republike, zadužena za odnose s javnošću. Nakon toga s *Matom Granićem* osniva stranku Demokratski centar, čija je danas i predsjednica.

MIROSLAV TUĐMAN

Nezavisni kandidat dr. *Miroslav Tuđman* rođen je 25. svibnja 1946. u Beogradu. Završio je studij filozofije i sociologije na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu, magistrirao je 1975. i doktorirao 1989. godine. Radio je u Referalnom centru Sveučilišta u Zagrebu, te Zavodu za kulturu Hrvatske, a od 1988. šef je Katedre za dokumentalistiku na Odsjeku informacijskih znanosti Filozofskog fakulteta u Zagrebu. Predaje teoriju informacijske znanosti, organizaciju znanja, izvještajne sustave i službe. Izabran je 1988. za docenta, 1991. za izvanrednog profesora, a 1988. za redovitog profesora za znanstveno područje informacijskih znanosti.

NADAN VIDOŠEVIĆ

Nezavisni kandidat *Nadan Vidošević* rođen je 30. siječnja 1960. u Splitu, a od 1993. radi i živi u Zagrebu. Završio je 1984. godine studij ekonomije na Ekonomskom fakultetu u Splitu. Karijeru je započeo kao referent u tvrtki Dalmacijacement, a 1990. postaje generalni direktor. Godine 1993. odlazi na mjesto župana Splitsko – dalmatinskog, zatim zastupnika Splitsko-dalmatinske županije u Županijskom domu Hrvatskog sabora, a iste godine postaje najmlađi mi-

nistar gospodarstva u Vladi *Nikice Valentića*. Na čelo Hrvatske gospodarske komore dolazi 1995. godine, a 2005. počinje obnašati i dužnost predsjednika Uprave tvornice Kraš.

SLAVKO VUKŠIĆ

Kandidat DSSR-a *Slavko Vukšić* rođen je 24. ožujka 1949. u Šaprinovcima. Višu školu za sigurnost pri radu i zaštitu od požara završio je 1983. u Zagrebu i stekao zvanje inženjera sigurnosti pri radu. Radio je u INA – Naftaplenu u Zagrebu. Godine 1993. postaje većinski vlasnik tvrtke Kamenolom Gradec d.d., a tri godine kasnije izabran je za saborskog zastupnika. Nakon prestanka zastupničkog mandata vraća se u tvrtku na mjesto predsjednika Uprave.

Cijelo vrijeme se bavi politikom te je osnivač Demokratske stranke slavonske ravnice i trenutno član Gradskog vijeća Grada Našica.

S obzirom da je do predsjedničkih izbora ostalo tek nešto više od dva tjedna predsjednička kampanja je u punom jeku, a svih ovih 12 kandidata trenutno kruži po Hrvatskoj pokušavajući pojačanom promidžbom popraviti rejting i uvjeriti birače da upravo njima povjere svoj glas.

Međutim, po najnovijim anketama za mjesec prosinac redosljed uspješnosti predsjedničkih kandidata ostao je gotovo isti. Naime, kao i studenom, Hrvati bi na mjestu predsjednika svoje države najradije vidjeli SDP-ovog kandidata dr. Ivu Josipovića, čak njih 26,2 posto, dok je borba za drugo mjesto i dalje prilično tijesna između dva stranačka disidenta Milana Bandića (16,2 posto) i Nadana Vidoševića (15,3 posto). Dr. Dragan Primorac je jedini zabilježio vidljiv porast, u studenom je imao 3 posto, a u ovom mjesecu potporu mu je dalo 8,6 posto birača i nalazi se na četvrtom mjestu, dok je HDZ-ov kandidat dr. Andrija Hebrang pao za jedno mjesto i sada je sa 7,8 posto glasova peti.

Nema sumnje da je to na određen način iznenađenje te da bi za vladajuću stranku neulazak njihovog službenog nominiranog kandidata u drugi krug bio pravi izborni poraz s dalekosežnim posljedicama na unutarstranački život i odnose, ali i na legitimaciju vladajuće većine, te će biti vrlo zanimljivo pratiti izbornu kampanju do samog kraja i vidjeti tko će postati treći hrvatski predsjednik.

Zlatko Žužić

VLADIMIR VUKČEVIĆ, TUŽITELJ ZA RATNE ZLOČINE O (NE)PRAVEDNIM SUDSKIM PRESUDAMA ZA POČINJENA ZLODJELA, HAŠKIM BJEGUNCIMA, SURADNJI S HRVATSKIM KOLEGAMA

Nema amnestije ni za Mladića, ni Hadžića

Odnos s Državnim odvjetništvom Republike Hrvatske najpozitivnije je profesionalno iskustvo ovog tužiteljstva i moje osobno

** Hrvatski popisi optuženih nisu tajni, svatko tko je zainteresiran može osobno u Veleposlanstvu Hrvatske provjeriti je li na takvom popisu * Nove državne granice ne smiju biti barijera za pravdu*

Razgovor vodila: Bojana Oprijan Ilić

Srbijansko Tužiteljstvo za ratne zločine otvorit će do kraja godine dva nova predmeta koji se odnose na zločine počinjene u Hrvatskoj. S obzirom na kvalitetu i intenzitet suradnje s hrvatskim Državnim odvjetništvom »sigurno je da će ih biti još, a i iz ovih koji su u tijeku uvijek može proizići i neko novo ime osumnjičenih kao što je to, primjerice, bilo na osnovi svjedočenja u procesu za zlodjela počinjena na Ovčari«. To je najavio u razgovoru za Hrvatsku riječ Vladimir Vukčević, specijalni tužitelj za ratne zločine beogradskog Okružnog suda.

Vukčević je od 2003. na (nezahtvalnoj) dužnosti tužitelja kome se stalno prijete kao »izdajniku srpskog naroda«, iako se optuženicima pred sudom izriču presude

upravo »u ime naroda«. Vukčević je zbog neutralnosti i profesionalnog odnosa skoro neprekidno pod političkim i pritiskom pojedinih medija. Ipak, za njega je ljudska satisfakcija, zahvalnost obitelji žrtava, važnija od brojnih priznanja, među kojima je i prestižna nagrada »Crans-Montana«, koja se dodjeljuje najvažnijim ličnostima u svijetu. Dobio ju je lani za rezultate u borbi protiv ratnih zločinaca i velikog doprinosa promjeni svijesti i poboljšanju pravnog sustava u Srbiji i regiji. I pokraj svih napisanih optužnica Tužiteljstva na čijem je čelu, on smatra neuspjehom što »ljudi ne žele znati što se to zapravo dogodilo devedesetih«. Prema posljednjim istraživanjima, ukazuje Vukčević, 70 posto građana

Srbije želi zaboraviti zločine, a ne njihovo procesuiranje.

HR: Vaš, kao i rad Tužiteljstva za ratne zločine, tj. vaših suradnika, dobio je najviša međunarodna priznanja. Što smatrate najvećim uspjehom?

Uspjeh je kada vam obitelji žrtava ratnih zločina odaju priznanje za rad. Meni se to često događa. To je više od profesionalne satisfakcije, to je ljudska satisfakcija.

HR: U Srbiji se vode mnogi procesi za ratne zločine počinjene u Hrvatskoj i BiH. Kako ocjenjujete suradnju s kolegama iz tih država, posebice s Državnim odvjetništvom Hrvatske? Što bi se na tom planu još moglo učiniti?

Odnos s Državnim odvjetništvom Republike Hrvatske najpozitivnije je profesionalno iskustvo ovog tužiteljstva i moje osobno, a za njega je od ključne važnosti Sporazum o suradnji u progonu počinitelja kaznenih djela ratnih zločina, zločina protiv čovječnosti i genocida, koji smo potpisali u Zagrebu listopada 2006. godine. Takav sporazum potpisale su skoro sve zemlje u regiji: Srbija i Hrvatska, Srbija i Crna Gora, Crna

Srbija je ukinula ustavnu prepreku izručenja svojih državljana drugim zemljama i postoji jasna i iskazana politička volja da se u bilateralnim ugovorima izručuju državljani koji su činili kaznena djela organiziranog kriminala i ratnih zločina.

Gora i Hrvatska. Volio bih da se i BiH priključi potpisnicima.

HR: Kojim ste presudama, na osnovi procesa pred sudovima u Srbiji u svezi s ratnim zločinima počinjenim u Hrvatskoj, nezadovoljni, kao i presudama izrečenim u Hrvatskoj?

Presuda Milanu Buliću najočitiji je primjer kako odluka suda umjesto satisfakcije može biti uvreda za žrtve. Dvije godine zatvorske kazne za ratni zločin nad 200 ratnih zarobljenika na Ovčari! Takve kazne se izriču za sitna razbojništva. Ili pet godina Aleksandru Mediću za ubojstvo šest mladića u Trnovu. To je onaj »Škorpion« koji je, stojeći s puškom iznad vezanog mladića, upitao, citiram

Tužiteljstvo

Tužiteljstvo za ratne zločine osnovano je 1. lipnja 2003. godine usvajanjem Zakona o organizaciji i nadležnosti državnih tijela u postupku protiv učinitelja ratnih zločina. Narodna skupština Republike Srbije izabrala je 23. lipnja 2003. godine Vladimira Vukčevića, tada prvog zamjenika Republičkog javnog tužitelja, za tužitelja za ratne zločine.

Tužiteljstvo je osnovano s namjerom otkrivanja i kaznenog gonjenja počinitelja kaznenih djela protiv čovječnosti i međunarodnog prava određenih u glavi XVI Osnovnog kaznenog zakona kao i djela teškog kršenja međunarodnog humanitarnog prava izvršenih na teritoriju bivše Jugoslavije od 1.siječnja 1991. godine koja su navedena u Statutu Međunarodnog krivičnog tribunala za bivšu Jugoslaviju.

taj prostakluk: »Jesi li prcao u životu?« Odgovor mladića bio je »ne«, a Medić mu je odgovorio »E, nikad i nećeš.« Mladić je ubijen i u tome je, na način koji smo mi opisali u optužnici, sudjelovao i Aleksandar Medić. To su činjenice pred kojima čovek ne može šutjeti. Neumjesno je da ja kao tužitelj iz Srbije komentiram presude koje su izrečene u drugoj državi, ali sam i upoznat s činjenicom da je u Hrvatskoj preispitano mnogo presuda izrečenih u odustvu, što je još jedan od dokaza u prilog opredjeljenju Hrvatske za vladavinu prava.

HR: Je li »privodenje pravdi« pred hrvatskim pravosuđem, po vašem mišljenju, u razmjeri s procesima koji se za ta kaznena djela vode u Srbiji?

Mi smo međusobno razmijenili do sada, od 2006. godine, 28 predmeta. Nema tu »ključa«. Važno je i za nas i, koliko vidim, i za naše kolege u Hrvatskoj, svaki zločin koji je moguće dokazati i da svaki potencijalni ratni zločinac koji je dostupan tijelima naših zemalja bude procesuiran.

HR: Tvrdi se kako se tajno okrivljeni Srbi iz Hrvatske uhićuju na temelju tajnih optužnica kad pokušaju preći granicu. Što znate o tome?

Hrvatski popisi optuženih nisu tajni. Svatko tko je zainteresiran može osobno, u Veleposlanstvu

Prema posljednjim istraživanjima, ukazuje Vukčević, 70 posto građana Srbije želi zaboraviti zločine, a ne njihovo procesuiranje.

Hrvatske provjeriti je li na takvom popisu. Broj Srba koji se i nakon 18 godina od rata u toj zemlji i dalje nalazi na optužnicama zbog navodnih ratnih zločina bit će drastično smanjen, a naše Tužiteljstvo ne samo da će od vlasti u Hrvatskoj dobiti te popise već će preuzeti istrage ukoliko se o tome bude-mo suglasili. U svakom slučaju, zahvaljujući našoj profesionalnoj suradnji, očekujem da će doći do smanjenja broja osoba koje su pod tzv. »ratnim optužnicama«. To će umnogome relaksirati i političku situaciju.

HR: Kako ocjenjujete izbjegavanje suđenja za ratne zločine koja se »argumentiraju« dvojnim ili višestrukim državljan-

stvom bivših republika ex SFRJ? Spomenimo primjer Branimira Glavaša...

Nove državne granice ne smiju biti barijera za pravdu. Slučaj Branimira Glavaša, koji je optužen za dva teška slučaja – »Selotej« i »Garaža« u Osijeku i koji je za to osuđen na desetogodišnju kaznu zatvora, treba biti opomena svima nama u regiji koji imamo isti cilj: privođenje zločinaca pravdi. To možemo jedino preko sporazuma. U Bosni zagovaraju, čini mi se, politički princip da se sudi tamo gdje je zločin počinjen. Ja ne kažem kako to nije važno, ali mislim da je najvažnije da se sudi, da oni koji su počinili zločine budu privedeni pravdi. Hoće li sada u

O Brammertzu i izvještaju

»Izvještaj Sergia Brammertza je veoma pozitivan i objektivan. Glavni tužitelj Haškog tribunala izrazio je zadovoljstvo razinom suradnje Srbije s Tribunalom, a mi ćemo nastaviti činiti sve što je u našoj moći da pronađemo, uhitimo i pošaljemo u Den Haag preostalu dvojicu optuženika – Ratka Mladića i Gorana Hadžića. Međutim, želim naglasiti kako je naša obveza i moralna, a ne samo zakonska. To dugujemo žrtvama i njihovim obiteljima«, kaže Vladimir Vukčević.

pravnoj pomoći, koji bi bio krovni akt za izradu dodatnih sporazuma koji bi riješili navedena otvorena pitanja.

HR: Srbija je još uvjetovana daljnjem približavanju EU uhićenjem dvojice haških bjeguna-

Za mene kao koordinatora Akcijskog tima, ali i kao građanina ove zemlje, jednako je važno da se i jedan i drugi nađu u Haškom sudu. To je naša obveza prema međunarodnoj pravdi. Lociranje, uhićenje i transfer jednog od njih

BiH suditi Glavašu za zločine u Osijeku? To je ruganje žrtvama! Mi imamo dobro iskustvo u predmetima »Škorpion«, »Zvornik«, »Ovčara«, »Slunj« i loše političko iskustvo sa slučajem »Jurišić« i »Tuzlanska kolona«, kada određene političke strukture koriste upravo te ustavne prepreke kako bi na neki način amnestirali »svoje zločince«.

HR: Kako bi se, sporazumno, te situacije mogle izbjeći s obzirom na ustavne odredbe?

Srbija je ukinula ustavnu prepreku izručenja svojih državljana drugim zemljama i postoji jasna i iskazana politička volja da se u bilateralnim ugovorima izručuju državljanima koji su činili kaznena djela organiziranog kriminala i ratnih zločina. Upravo je završena izrada sporazuma-ugovora o međunarodnoj

Neumjesno je da ja kao tužitelj iz Srbije komentiram presude koje su izrečene u drugoj državi, ali sam i upoznat s činjenicom da je u Hrvatskoj preispitano mnogo presuda izrečenih u odustvu, što je još jedan od dokaza u prilog opredjeljenju Hrvatske za vladavinu prava.

ca. Hipotetički, ako bi bio priveden Mladić, ali ne i Hadžić, ili obratno, bi li jednom od njih bilo olakšano u pogledu kaznenog gonjenja, odnosno pritiska da budu pronađeni?

dvojice, ma tko to bio, nikako ne znači amnestiju za onog drugog.

HR: Dužnosnici u Srbiji vrlo samouvjereni tvrde kako će Ratko Mladić biti uhićen do kraja godine. Ima li osnove takvim predviđanjima?

Hajmo o tome razgovarati 1. siječnja 2010. godine...

HR: S obzirom na posao kojim se bavite i prijetnje koje su vam upućene, osjećate li se sigurnim u Srbiji?

Osjećam se sigurno svugdje, naravno da se najsigurnije osjećam u Srbiji, ovdje živim, radim, imam obitelj i prijatelje. To daje osjećaj sigurnosti svakom čovjeku. Naravno da sam i oprezan, 65 prijetnji koje su do sada upućene meni i mojim suradnicima rizik su posla koji prihvaćamo.

STUPIO NA SNAGU NOVI ZAKON O SIGURNOSTI PROMETA

Nekoliko novina i pooštrene kazne

Poput drugih zemalja u okruženju, i Srbija je dobila zakon koji bi trebao uvesti reda na ceste i značajno smanjiti broj prometnih nesreća i gubitak ljudskih života

U cilju sprječavanja brojnih prometnih nezgoda koje su u proteklom godinama odnijele velik broj ljudskih života na cestama u Srbiji, te s namjerom pojačavanja sigurnosti u prometu, u četvrtak, 10. prosinca, stupio je na snagu novi zakon o sigurnosti prometa koji donosi nekoliko značajnih novina i znatno oštiri režim kažnjavanja prometnih prekršaja (velike novčane kazne ili kazne zatvora).

Tijekom prosinca javnost će se sve više obavještavati o novim pravilima, a kao mali doprinos tome donosimo odabir i komentar nekih članaka novoga zakona na koje bi trebalo posebno obratiti pozornost.

MOBITEL, ZVUČNI I VIDEO UREĐAJI

Prema novom zakonu više se neće moći upravljati vozilom i istovremeno razgovarati mobitelom (samo uz odgovarajući hands free uređaj) - što je već odavno zabranjeno u mnogim drugim zemljama. Također, bit će kažnjavano i neodgovarajuće korištenje zvučnih i video uređaja koji bi mogli izazvati ometanje pozornosti tijekom upravljanja vozilom (čl. 28).

Stupanjem na snagu ovoga zakona vozači neće smeti rabiti uređaje ili sredstva za otkrivanje ili ometanje uređaja (radar) za mjerenje brzine i dokumentiranje prekršaja (čl. 29). I pješaci će biti prekršajno sankcionirani ukoliko prilikom prelaska preko pješačkog prijelaza budu razgovarali mobitelom ili imali slušalice na ušima (čl. 96).

PRIJEVOZ DJECE

U motornom vozilu na prednjem sjedištu nije dopušteno prevoziti dijete mlađe od 12 godina, osim kada je u pitanju dijete do 3 godine starosti koje je smješteno u propisanu korpu koja se može postaviti na prednje sjedište uz prethodno isključivanje zračnog jastuka (čl. 31).

Dijete do 8 godina starosti može se prevoziti na biciklu uz uvjet da je na njemu ugrađeno posebno sjedalo prilagođeno veličini djeteta, dok se dijete mlađe od 12 godina ne smije prevoziti na mopedu, triciklu, motociklu i četverociklu (čl. 118).

DJECA U PROMETU

Dijete mlađe od 12 godina ne smije upravljati biciklom na javnim cestama, ali zato djeca s navršenih 9 godina starosti mogu upravljati biciklom u zonama usporenog prometa, pješačkoj i školskoj zoni i na tzv. nekategoriranim cestama. Iznimku čini pravilo da dijete mlađe od 9 godina može u određenim okolnostima (pješačka zona i zona usporenog prometa) upravljati biciklom, ali samo uz pratnju osobe starije od 16 godina (čl. 88).

BRZA I NASILNIČKA VOŽNJA

Novina je i smanjenje brzine prometovanja u naseljenom mjestu s dosadašnjih 60 km na 50 km na sat ili onom brzinom koja je uvjetovana postavljenim prometnim znakom (čl. 43.). Termin nasilnička vožnja označava postupanje vozača koje je u gruboj suprotnosti s pravilima

prometa i pritom ne pokazuje obzir prema sigurnosti ostalih sudionika u prometu, kao što je, primjerice, uzastopni prolazak kroz crveno svjetlo na semaforu, pretjecanje kolone vozila po neisprekidanoj uzdužnoj crti i slično (čl. 41).

ZONA ŠKOLE

Zakonom je regulirana i tzv. »zona škole« (neposredna blizina školskog objekta) u kojoj je brzina kretanja vozila ograničena na 30 km na sat u vremenu od 7-21 sat (čl. 163).

KAZNENI POENI

Uvode se kazneni poeni koji će biti dodjeljivani vozačima za određeni učinjeni prometni prekršaj. Kazneni poeni će se brisati nakon isteka 24 mjeseca od dana pravomoćnosti odluke od prekršaju (čl. 198). Kazneni poeni su utvrđeni vrijed-

nostima od 1 do 18, ovisno o težini počinjenog prekršaja (čl. 323).

NOVČANE I ZATVORSKE KAZNE

Novim zakonom o sigurnosti prometa predviđene su znatno oštrije novčane kazne za počinjene prekršaje, ali i zapriječene znatno ozbiljnije kazne zatvora za počinitelje izuzetno teških prekršaja u prometu. Novčane kazne za učinjene prometne prekršaje kreću se od najniže u iznosu od 3000 dinara (za fizičke osobe) sve do onih najvećih u iznosu do nekoliko stotina tisuća ili milijuna dinara zbog većih prekršaja (za pravne osobe), ovisno o težini učinjenog prekršaja. Zapriječene zatvorske kazne su u rasponu od 15 do 60 dana, ovisno o težini učinjenog prometnog prekršaja.

Dražen Prčić

www.supijace.co.rs

OD NJIVE DO TRPEZE.

JKП Суботичке пијаце

Szabadkai Piacok KK

JKP Subotičke pijace

MOGU LI NOVI PROPISI POVEĆATI SIGURNOST NA CESTAMA?

Najvažnije je probuditi svijest vozača

Ograničenje brzine na 50 km na sat u naseljenom mjestu, 0,0 promila alkohola kod vozača bicikala i skutera, te pooštrene kazne za sve prekršaje, samo su neke od novina koje donosi zakon, kažu u Odjelu prometne policije Policijske uprave Subotica

»Primjenom novog zakona o sigurnosti prometa prvenstveno očekujemo da se smanji broj prometnih nezgoda s teškim posljedicama, poginulim i ozlijeđenim osobama«, kaže za HR načelnik Odjela prometne policije Policijske uprave Subotica, policijski savjetnik **Goran Radović**. »Također, očekujemo da se građani novim zakonom educiraju tako, da se njihovo poznavanje prometnih propisa dovede na razinu primjerenu drugim europskim državama.«

Od zakonskih rješenja, koja se na ovim prostorima po prvi put uvode i na koja građani posebice trebaju obratiti pozornost, Goran Radović izdvaja stalno korištenja svjetala na vozilima, sustav bodovanja prekršaja, smanjenje maksimalne brzine kretanja vozila u naseljenim mjestima, te pooštrene kaznene mjere za sve prekršaje.

NEGATIVNI BODOVI

»Novina koju donosi ovaj zakon je korištenje svjetala na vozilima preko dana, i u gradu i izvan naseljenih mjesta«, kaže Radović. »Vozači koji ne budu imali uključena svjetla tijekom vožnje bit će kažnjeni s 5 tisuća dinara. Dalje, vozilo mora posjedovati svjetlo-odbojni prsluk koji je obavezan za svakog vozača, zatim, prilikom zaustavljanja vozila od strane ovlaštene službene osobe ni vozač niti putnici više ne mogu izaći izvan vozila dok ih ovlaštena službena osoba ne pozove, u protivnom je novčana kazna 5 tisuća dinara za svakog tko izađe. Osim toga, onaj tko svježe položi vozački ispit dobit će probnu vozačku dozvolu na godinu dana i u tih godinu dana moći će upravljati vozilom samo uz nadzor osobe koja ima vozačko iskustvo najmanje pet godina, a od 23 sata do 5 sati izjutra neće moći uopće upravljati vozilom.«

Novi zakon smanjuje maksimalnu dopuštenu brzinu kretanja kroz naseljeno mjesto i to na 50 kilometara na sat, dok je u blizini škola ograničenje 30 km. Izvan naselja

Goran Radović

na cestama ograničenje je ostalo 80 km na sat, na motocesti 100 i na autocesti 120 kilometara na sat.

Prema riječima načelnika Radovića, ubuduće će teži prekršaji nositi određeni broj negativnih bodova, a onaj tko tijekom 2 godine dobije 18 bodova morat će ponovno polagati vozački ispit. Zakonom je određeno i koliko bodova nosi koji teži prekršaj.

Na pitanje – je li stroga kaznena politika jedino moguće rješenje za uvođenje reda na ovdašnjim cestama, Goran Radović kaže kako je to relativno.

»Ne mora značiti da će kaznena politika jednako utjecati na svakog pojedinca, ali je svakako to jedan od načina buđenja svijesti kod vozača da poštuje zakone.«

Novi zakon pooštava kazne za sve prekršaje, nema niti jedne kazne koja je na razini dosadašnjih, od tzv. mandatnih do onih koje izriču prekršajni suci. Uz to, kazne više neće naplaćivati policajac na cesti, nego će on isključivo ispisivati nalog za plaćanje u određenom roku, ili prekršaj prijavljivati sucu za prekršaje.

OBVEZNA ROTACIJSKA SVJETLA ZA TRAKTORE

S druge strane, časnik u Odjelu prometne policije Policijske uprave Subotica, samostalni policijski inspektor **Nebojša Bulatović** posebice upozorava na novine koje zakon predviđa u svezi s prometom traktora i poljoprivrednih strojeva.

»Po novom zakonu kretanje traktora na cestama izgledat će drastično drugačije nego do sada«, kaže Nebojša Bulatović. »Traktori će u prometu morati biti vidno obilježeni, morat će imati upaljeno žuto rotacijsko svjetlo kad se kreću javnim cestama. Zatim, traktori više neće moći biti registrirani trajno,

nego će ići jednom godišnje na tehnički pregled i svake godine će morati produžavati registraciju, kao i sva druga vozila. Što se prometnih dozvola za sva vozila tiče, one više neće izgledati kao do sada, nego će, kao potvrda o registraciji, postojati naljepnica koja će biti zalijepljena na vidnom mjestu u svakom vozilu, tako da će ovlaštena službena osoba uvijek imati izravan uvid u registraciju vozila.«

U Policijskoj upravi Subotica naglašavaju kako novi zakon širi odgovornost i na one koji su zaduženi za održavanje cesta, tako da će ubuduće biti kažnjavani i oni koji ne uklone blato, rupe i druge prepreke na cestama, a zaduženi su za to.

»S obzirom da je kod nas starosna granica vozila nekih 15-16 godina, vozila preko 15 godina starosti morat će dva puta godišnje ići na tehnički pregled, da bi mogla sudjelovati u prometu«, dodaje Bulatović. »Registracija tih vozila i dalje će biti jednom godišnje. S druge strane, nova vozila neće morati na tehnički pregled do 2 godine starosti i registracija će im važiti te 2 godine.«

Korištenje alkohola tijekom

vožnje također je posebno obuhvaćeno novim zakonom.

»Vozači bicikala, bicikala s motorom, tzv. skutera, neće moći imati ništa alkohola u organizmu«, kaže načelnik Goran Radović. »Kod drugih vozača tolerirat će se do 0,3 promila alkohola, od 0,3 do 0,5 promila plaćat će se kazna od 5 tisuća dinara, oni koji imaju preko 1,2 promila isključuju se iz prometa i idu na trežnjenje od 12 sati, a oni koji u krvi budu imali više od 2 promila idu na trežnjenje od 24 sata, uz, naravno, odgovarajuću kaznu i kaznene bodove.«

Područje koje pokriva Policijska uprava Subotica, a to su osim grada Subotice i općine Bačka Topola i Mali Idoš, jedno je od sigurnijih u zemlji.

»Trenutačno, od cjelokupnog broja policijskih uprava u zemlji mi smo među prvih pet, što se tiče pozitivnih rezultata, dakle među prvih pet s najmanjim brojem prometnih nezgoda i stradalih osoba«, kaže načelnik Odjela prometne

Nebojša Bulatović

policije Goran Radović. »Upravo smo prošloga vikenda imali akciju kontrole alkohola kod vozača i rezultati su poražavajući. Našli smo puno vozača pod utjecajem alkohola, zatim puno vozača bez položenog ispita, neispravnih vozila. I to samo nekoliko dana prije nego što je novi zakon stupio na snagu.«

Z. Perušić

»Dar« Srbije i »pomoć« Hrvatske

Stanislava Stantić-Prčić: Prepiska s Ministarstvom prosvjete Republike Srbije stalno je jednostrana, odnosno odgovori nikada ne stižu, a u posljednje dvije godine upriličen je samo jedan zajednički sastanak * **Mons. Andrija Kopilović:** Ne može se sada zahtijevati nešto čega nema, a udžbenika nema i to je ono zbog čega je pitanje nastave vrlo upitno * **Tomislav Žigmanov:** Uskratiti svoj djeci koja se obrazuju na hrvatskome u Srbiji mogućnost korištenja udžbenika na vlastitom jeziku u nastavnom procesu gotovo cijelo polugodište, ne može se drugačije imenovati do li kao rafinirani oblik »prosvjetocida«!

Prema posljednjim informacijama ovih bi dana učenicima hrvatskih odjela u Vojvodini mogli stići udžbenici iz Hrvatske. Naime, Hrvatskom nacionalnom vijeću javio se vlasnik »Školske knjige« Ante Žužul te rekao kako bi on sam osobno želio donijeti knjige. Rezultat je to razgovora vođenih s potpredsjednicom hrvatske Vlade Đurđom Adlešić i ministrom obrazovanja Radovanom Fuchsom koncem listopada, kada je rečeno da će problem udžbenika biti riješen u kratkom vremenu.

Još samo jedno u nizu obećanja ili ne, tek pitanje ostaje ima li razumljivih argumenata koji bi opravdali zbog čega su učenici hrvatskih odjela kraj polovice školske godine dočekali bez udžbenika i zašto država Srbija nije kadra, ili još gore ako namjerno to ne želi, punih osam godina svojim građanima hrvatske nacionalnosti osigurati Ustavom zajamčena prava na obrazovanje na materinjem jeziku.

FOTOKOPIJE UMJESTO KNJIGA

Iz čega uče djeca u hrvatskim odjelima? Nena Tumbas je predsjednica udruge »Naša djeca«, koja okuplja roditelje učenika u hrvatskim

Nena Tumbas

odjelima, a i sama je majka troje djece koja pohađaju školu na hrvatskom jeziku. Njezino je iskustvo da nedostatak udžbenika najteže pada

prvašićima koji, osim udžbenika za hrvatski jezik, ostale knjige i vježbenice, ako ih uopće imaju, koriste stare, ispisane ili fotokopirane. Dodaje kako su među članovima udruge najnezadovoljniji roditelji gimnazijalaca.

»Učenici od 5. do 8. razreda su dobili udžbenike, ne od istog nakladnika, ali nešto imaju. Naime, mnogi roditelji su rekli kako im ne bi bio problem i platiti knjige, samo da se nabave odgovarajuće. Roditelji gimnazijalaca su osobito nezadovoljni, najviše zbog toga što većina nastavnika koristi udžbenike na srpskom jeziku, tako da učeći iz njih učenici moraju prevoditi sami, ili uče iz bilježnica, što nije dovoljno«, kaže Nena Tumbas.

Ministarstvo obrazovanja Republike Srbije svojedobno je izdalo deset naslova za nastavu na hrvatskom jeziku u nižim razredima, ali su oni danas neuporabljivi. Naime, tih deset naslova bili su samo udžbenici matematike i prirode i društva, ali od tada,

Stanislava Stantić-Prčić

poslije reforme školstva, priroda i društvo više ne postoje u nastavi, a program matematike je u velikoj mjeri izmijenjen, pa se ni ovi udžbenici ne mogu koristiti. »Udžbenici ne postoje niti za jedan razred od predškolske ustanove do gimnazije, i to traje od prvoga dana nastave na hrvatskom jeziku«, kaže Stanislava Stantić-Prčić, koja

je od prije dvije godine zadužena za obrazovanje pri Izvršnom odboru Hrvatskog nacionalnog vijeća. Ona ističe kako se učitelji i nastavnici sami snalaze, kopiraju i prevode gradivo, ali pri tomu nitko zapravo ne zna kako se ta nastava realizira, jer nema nadležnog prosvjetnog savjetnika niti ikakve kontrole.

OČI UPRTE U HRVATSKU

Stanislava Stantić-Prčić ističe kako je njezina prepiska s Ministarstvom prosvjete Republike Srbije stalno jednostrana, odnosno odgovori nikada ne stižu, a u posljednje dvije godine upriličen je samo jedan zajednički sastanak. Ona dodaje kako je suradnja s Pokrajinskim tajništvom za obrazovanje veoma dobra, ali Pokrajina nije mjerodavna za rješavanje pitanja udžbenika. S druge strane, oči učenika i roditelja uprte su u Hrvatsku, od koje se očekuje potpora i pomoć, ali i tu stvari najčešće ovise o dobroj volji.

»Hrvatska po zakonu nema nikakve obveze prema nama. Zbog različitog školskog programa, hrvatske udžbenike možemo koristiti samo kao pomoćno sredstvo u nastavi, što bi nam također dobrodošlo. Međutim, i ta nabava udžbenika iz Hrvatske ovisi o tome kad smo se kome mogli obratiti, primjerice, ako je izborna godina lakše smo mogli nabaviti udžbenike. Ali, to su samo privremena rješenja«, kaže Stanislava Stantić-Prčić i dodaje, kako je proljetos s hrvatskim Ministarstvom obrazovanja i Agencijom za obrazovanje dogovoreno da će za sve učenike biti osigurani udžbenici, međutim, stigla je tek jedna paleta uglavnom rabljenih knjiga i to samo za učenike od petog do osmog razreda, ali ni toga u dovoljnoj količini.

VIŠESTRUKA ODGOVORNOST

Član Nacionalnog prosvjetnog savjeta (NPS) mons. *Andrija Kopilović* smatra kako propusta i odgovornosti, koji su doveli do toga da ni poslije osam godina nema udžbenika u hrvatskim odjelima, ima sa strane svih koji su nadležni, te da ovaj neriješeni problem otvara pitanje provedbe nastave.

»Ponajprije mislim da je odgovornost višestruka i odnosi se ne samo na jednu stranu nego na sve sudionike. Programi i planovi su, čini mi se, na vrijeme izrađeni i koliko ja znam iz NPS-a su redovito odobravani i gledani s respektom

dobrih planova i programa. To je onaj dio koji znam iz NPS-a kada je bio na vijećanju na sjednici hrvatski plan i program. S druge strane, mislim da je po zakonu bilo jasno koji su uvjeti za uvoz udžbenika i da tu ima možda više krivice sa strane naše domicilne države, a to je da je prespora administracija i neadekvatna komunikacija otežavana nekakvim podzakonskim dodatnim opterećenjem. Dakle, znalo se koje

mons. Andrija Kopilović

dijelove udžbenika i koje predmete treba izmijeniti, a pitanje stoji - imamo li mi za to snage? Prema tome, mislim da je trebao biti jači, planskiji, temeljitiji i čvršći dogovor i s jedne i druge strane. I mislim da je naša matična država Hrvatska mogla više učiniti. Dakle, ne može se sada zahtijevati nešto čega nema, a udžbenika nema i to je ono zbog čega je pitanje nastave vrlo upitno.«

Da se godinama unazad namjerno proizvodi problem nedostatka udžbenika, te da država Srbija još uvijek nije rada Hrvatima dati ono

što im po Ustavu i zakonima pripada, smatra *Tomislav Žigmanov*, roditelj djeteta u hrvatskom odjelu, koji u svom osvrtnu oštro i kritički govori o ovom pitanju.

»Uskratiti svoj djeci koja se obrazuju na hrvatskome u Srbiji mogućnost korištenja udžbenika na vlastitom jeziku u nastavnom procesu gotovo cijelo polugodište ne može se drugačije imenovati do li kao rafinirani oblik 'prosvjetocida'! Kao roditelj, posve nemoćan i oboružan s njemu razumljivim argumentima, nastojim svom djetetu ovu i ovakvu uskraćenost, u kakvoj vjerojatno nitko u novijoj povijesti nije bio, ipak protumačiti kao 'dar' države u kojoj živimo te kao 'pomoć' Hrvatske, ne bi li na vrijeme mogao saznati što od koga u svojem životu može očekivati te kako se spram svega treba onda pripremiti. Ukoliko, pak, hoćemo potražiti razloga za ovaj 'prosvjetocid' kojemu su, posve nevina, djeca koja pohađaju nastavu na hrvatskom jeziku u Srbiji izložena i o kojemu, osim predstavnika hrvatske zajednice, svi mjerodavni i borci za ljudske pravice stameno šute sve vrijeme, onda se on može, čini se, pronaći u sljedećem: država Srbija još uvijek nije rada Hrvatima dati ono što im po Ustavu i zakonima pripada te ono što traži i što imaju Srbi u Hrvatskoj! Postupajući na ovaj način, ona jasno daje svima nama poruku da smo u vlastitoj državi, prema ovome mjerilu, građani drugoga reda, a što se, na žalost, mora iskušavati od najranije dobi«, kaže Žigmanov ističući kako je pitanje odgovornosti na prvome mjestu prosvjetnih vlasti Republike Srbije.

POSLEDICE ĆE SE VIDJETI KOD SLJEDEĆEG UPISA

»Čudi i (ne)djelovanje predstavnika države matičnoga nam naroda, od kojih ovdašnji hrvatski puk, dakako s razlogom, očekuje daleko više od onoga što sada (ne)čine. Naime, pogleda li se, na primjer, što sve čini i kako djeluje službeni Beograd spram problema Srba u Hrvatskoj, očekivanje da se dje-

Tomislav Žigmanov

latno i proaktivno angažiraju na rješavanju konkretnih oblika diskriminacije ovdašnjih Hrvata čini se posve normalnim! Možda u svemu spomenutom treba tražiti razloge za dosadašnju šutnju i neaktivnost roditelja. Dobro bi bilo kada bi se oko ovoga problema ujedinili te pokušali artikulirati zaštitu prava svoje djece... Vrijedi, na koncu, i to da svojim nečinjenjem ili, pak, jalo-vim činjenjem državne vlasti često, uz pomoć nedovoljno upućenih ili nedobrohotnih novinara, svedjedno je, prebacuju 'loptu' odgovornosti

na Hrvatsko nacionalno vijeće, kao da je pitanje udžbenika dio njihovih izravnih ovlasti, što onda otvara prostor za sve moguće destruktivne činitelje, kojih nije, i to treba znati, mali broj unutar zajednice. Jer, ne treba smetnuti s uma da se njihovim stalnim držanjem u žiži javnosti kao odgovornim činiteljima, što neprijatelji itekako dobro znaju, priječi uspostava pozitivnog ozračja za djelovanje i u drugim područjima narodnosnoga života! Također, posljedica ovih smišljenih aktivnosti vidjet će se nakon upisa sljedeće generacije učenika, čime će se jasno otkriti i namjera prosvjetnih vlasti«, kaže Žigmanov.

NEDOREČENO ZAKONODAVSTVO

Kad već domicilna država nije tiskala i osigurala udžbenike, Hrvatsko nacionalno vijeće je još proletos od Ministarstva obrazovanja tražilo odobrenje za uvoz knjiga iz Hrvatske, međutim, jedva da je nešto od traženog odobreno.

»Naša je obveza bila da nastavnici koji rade u nastavi urade usporodne analize važećeg nastavnog plana i programa u Republici Srbiji s udžbenicima iz Hrvatske, navodeći u kojem postotku se oni mogu

korisiti u nastavi. Mi smo te analize uradili i tražili smo da nam se odobri uvoz udžbenika koje bismo koristili kao pomoćno sredstvo, jer u Srbiji nemamo što kupiti. Dobili smo odobrenje za jedan udžbenik i tri radne bilježnice i to za niže razrede, što znači da smo dovedeni u situaciju da ne možemo realizirati nastavu«, kaže Stanislava Stantić-Prčić.

Premda se s razlogom može govoriti o nedostatku volje prosvjetnih vlasti za rješavanjem pitanja udžbenika na hrvatskom jeziku, da država Srbija još uvijek ima velikih problema i nejasnoća u području zakonodavstva koje regulira područje obrazovanja ukazuje i *Edita Sos*, članica Mađarskog nacionalnog vijeća zadužena za obrazovanje. Unatoč velikom iskustvu mađarske nacionalne manjine, nabava udžbenika iz Mađarske realizirala se, kako kaže, s manje ili više uspjeha.

»Mađarska nacionalna manjina je stvarno tijekom prethodnih godina praktički bez zakonskih osnova prosljedila ministru na odobravanje određene udžbenike iz zemlje matice. Naime, mi smo pozivajući se na određeni članak Zakona o osnovama sustava obrazovanja iz '93. godine, gdje stoji da se iz

zemlje matice mogu uvesti određeni udžbenici, određene udžbenike i prosljedili na odobravanje, s manje ili više uspjeha. Ovo s manje ili više uspjeha znači da smo, s obzirom na zakonske nejasnoće, jedne godine imali bolje iskustvo, druge slabije. U svakom slučaju vrlo smo ozbiljno odrađivali pregled i uspoređivanje tih udžbenika s važećim nastav-

pravilnikom i zakonom i to je regulirano tako da će postojati fond u koji će svaki nakladnik odvajati određena sredstva, koja će služiti za sufinanciranje proizvodnje niskotiražnih udžbenika«, objašnjava ravnateljica BIGZ-a *Mirjana Miloradović*.

Sukladno zakonu udžbenici će prolaziti proceduru odobravanja, najprije na srpskom jeziku, a potom

Studenti dobili stipendije

»**B**ivši brucoši, koji su sada već studenti druge godine, dobili su po nešto više od 190 tisuća dinara stipendije. Sredstva su osigurana zahvaljujući angažiranju potpredsjednice hrvatske Vlade Đurđe Adlešić kao donacija Croatia osiguranja. Još se ne zna hoće li i ovogodišnji brucoši dobiti stipendije, mi i dalje nastojimo osigurati sredstva ali nije postignut dogovor hoće li to sigurno i biti«, kaže Stanislava Stantić-Prčić te podsjeća studente da prate Sajam za stipendije u Zagrebu, gdje ima brojnih ponuda i mogućnosti za više natječaj.

nim planom. Sad se radujemo tom novom Zakonu o udžbenicima gdje u članku 28, koji regulira odobravanje stranog udžbenika, stvarno stoji da ministar na obrazloženi zahtjev odgovarajućeg stručnog tijela u školi može odobriti udžbenik za odgovarajući predmet i razred koji je u uporabi u zemlji matici i koji je tiskan na jeziku i pismu pripadnika nacionalne manjine, uz pribavljeno pozitivno mišljenje nacionalnog vijeća nacionalne manjine i zavoda. Taj članak daje mogućnost da se iz zemlje matice uvoze udžbenici«, objašnjava *Edita Sos*.

VELIKI POSAO PRED NAKLADNICIMA

Taj novi Zakon o udžbenicima, koji je stupio na snagu 11. rujna ove godine, među ostalim predviđa i proceduru tiskanja i objavljivanja niskotiražnih udžbenika, među kojima su i udžbenici na jezicima nacionalnih manjina. Zakon sve nakladnike, državne i privatne, stavlja pod jednake uvjete, te će svaki koji dobije licenciju moći objavljivati udžbenike, a primjena zakona predviđena je u roku od šest mjeseci, odnosno od 11. ožujka sljedeće godine, do kada moraju biti doneseni svi pravilnici i nakladnici dobiti licencije.

»Najveći problem je bio riješiti osiguravanje sredstava za niskotiražne udžbenike, jer oni će imati istu cijenu kao i visokotiražni, a proizvodna cijena im je jako skupa u odnosu na mali broj knjiga. Ovim

preveden na jeziku manjine također prolazi proceduru odobravanja. Tko će udžbenike pripremati na jeziku manjine u zakonu još nije potpuno definiran.

»Moje je osobno mišljenje da se nakladnik u suradnji s vijećem određene nacionalne manjine dogovara i surađuje, jer bi nakladnik morao biti u obvezi osigurati pripremu i svima nama je stalo da ti udžbenici budu kvalitetno prevedeni«, kaže *Mirjana Miloradović*. »Predstoji nam veliki posao u tako, moram reći, nesređenom stanju, nedovoljno definiranim zakonskim i podzakonskim aktima, ali mi nakladnici, u odnosu na to kakvo je stanje bilo i kakav smo tretman imali do sada, prezadovoljni smo. Ima tu jako puno propusta, a poteškoće i propuste osjetit ćemo tek kad se počnu primjenjivati i zakon i podzakonski akti«, kaže *Miloradović* te dodaje kako trenutačno nema druge, već nacionalne manjine moraju čekati licenciju nakladnika i sve ostalo što je zakonom obvezno. Ona očekuje da će hrvatska nacionalna manjina 1. rujna sljedeće godine dobiti sve udžbenike koje BIGZ ima odobrene na hrvatskom jeziku.

Ovih je dana i DSHV uputio dopis ministru prosvjete *Žarku Obradoviću* tražeći razgovor s njim i podsjećajući na sastanak Međuvladinog mješovitog odbora za praćenje provedbe sporazuma o zaštiti srpske manjine u Hrvatskoj i hrvatske u Srbiji, koja je održana u Beogradu sredinom listopada.

S. Mamužić

Ostvarenje sna dugog četvrt stoljeća

*Hrvatski jezik kao izborni predmet u ovoj školi izučava sedam generacija * Dobra suradnja škole s KUDH-om »Bodrog«*

Piše: Ivan Andrašić

Učenici OŠ »22. oktobar« iz Bačkog Monoštora konačno će dosanjati san dug četvrt stoljeća. Školsku 2010./11. godinu započet će u prostorijama nove škole. Ravnateljica *Marija Mrgić* u svojem nevelikom uredu

Ravnateljica Marija Mrgić

brine o svakom segmentu rada škole, od evidentiranja izvješća o odsutnim učenicima, pa sve do problema vezanih uz građevinarstvo. Već u prvoj polovici prvoga mandata na mjestu ravnateljice uspjeh će privesti kraju gradnju i opremanje nove zgrade svoje škole.

»Uz puno razumijevanje naših problema Pokrajinsko tajništvo za obrazovanje u suradnji s Fondom za kapitalna ulaganja izdvojilo je sredstva od oko 7 milijuna dinara za završetak radova i opremanje naše nove škole. Ovo već predugo traje, još od postavljanja kamena temeljca 1984. godine. Sportska dvorana izgrađena je 1986. a ostali radovi su, uz puno prekidanja, nastavljeni i na moju veliku radost završit će se za mojega mandata«, kaže ravnateljica, rođena Monoštorka Marija Mrgić.

ZAVRŠETAK RADOVA U ROKU 60 DANA

Iz njezine priče doznajemo kako će odobrena sredstva omogućiti dovr-

šenje sustava grijanja, kupovinu i postavljanje podova, finalizaciju sanitarnoga čvora, te nabavu suvremene unutarnje stolarije i rasvjete visokoga standarda. Potpisan je i ugovor o izvođenju radova, predviđeni rok je 60 dana, ukoliko ne bude nepredviđenih odgoda.

»Završetak radova neće značiti i trenutačno puštanje učionica u uporabu. Čini mi se kako je rok po ugovoru prekratak. Dobar dio opreme naručen je u inozemstvu, pred nama je i zima i bliže mi je razmišljanje o useljenu u nove učionice pred početak iduće školske godine. Krajnje je vrijeme da stare objekte iselimo, jer bi se daljnjim boravkom u njima povećala opasnost za djecu. Od iduće školske godine, odnosno od useljenu u novu zgradu, radit ćemo u dvjema smjenama, što će za učenike i nastavno osoblje biti jedina promjena, no, nadam se da će se svi brzo priviknuti na novi raspored«, kaže Marija Mrgić.

NASTAVA NA HRVATSKOM JEZIKU

U Bačkom Monošturu većinski živalj tvore Hrvati, oko 52 posto, sličan odnos je i u školi. Odjela s cjelovitom nastavom na hrvatskom jeziku u ovoj školi nema, učenici se za sada opredjeljuju samo za izučavanje hrvatskog jezika s elementima kulture kao izbornoga predmeta. U prvom razredu hrvatski jezik izučava 6, u drugom 10, u trećem 15, u četvrtom 20 učenika. U petom razredu 5, u šestom 26 i u sedmom razredu 31 učenik izučava materinji jezik. Ovaj predmet učenicima viših razreda predaje profesor tjelesnoga odgoja *Damir Šimunov*.

»Nastavom materinjeg jezika u odjelima petog, šestog i sedmog razreda učenici su zadovolj-

ni. Rad u ovim odjelima više se zasniva na sportu, zabavi i igri, tako da oni na ovaj način nauče i pravopis, i zemljopis, i povijest. Znanje mojih učenika stečeno na ovaj način vrlo je solidno, pa smo imali i stanovitih uspjeha na raznim natjecanjima i kvizovima«, kaže profesor Šimunov.

DOBRA SURADNJA S KUDH-OM »BODROG«

Na polju kulture škola ima uspostavljenu jako dobru suradnju s KUDH-om »Bodrog«.

»Početkom svake školske godine roditelje djece obavještavamo

kako ćemo uz slobodne izvanstabilne aktivnosti u okviru škole podržati i sudjelovanje djece u sekcijama kulturno-umjetničkih društava. U angažmanu djece u kulturnom amaterizmu mi obično obavimo organizacijski dio posla, a stručni preuzimaju ljudi iz KUDH-a. Samo ovakvom suradnjom škole i institucija kulture djeci ćemo usaditi ljubav prema bogatoj tradiciji naših predaka i u njima razviti osjećaj nacionalne i vjerske pripadnosti, naučit ćemo ih kako se voli svoje, a poštuje susjedovo«, kaže na kraju ravnateljica Marija Mrgić.

Osnovana 1752. godine

Škola u Bačkom Monošturu osnovana je 1752. godine. U početku je radila u sklopu crkve. U zasebnu zgradu škola je smještena 1767. godine. Prva namjenska školska zgrada sazidana je 1826., a zgrada Velike škole 1907. godine. Samo u prvom razredu tada je bilo 277 učenika, a danas ih ima ukupno 302, razvrstanih u 16 odjela u cijeloj školi. Kao osmogodišnja škola (osmoljetka) postoji od školske 1950./1951. godine. Danas škola radi u dvjema školskim zgradama od kojih samo jedna ima sanitarno-higijenske i druge uvjete za normalan rad. Treća zgrada je u cijelosti zatvorena zbog opasnosti od urušavanja pojedinih dijelova.

Fasada nove škole

Organski med najbolji

Za Bio proizvod godine proglašen med Gvozdena Stevanovića s Tare *
Preko tisuću ljudi prošlo edukaciju kao bio-proizvođači

Organski med proizvođača Gvozdena Stevanovića s Tare proglašen je za Bio proizvod godine. Ovaj proizvođač se bavi proizvodnjom meda već dugi niz godina i prije dvije godine je odlučio tu proizvodnju prijaviti za kontrolu i certifikaciju Organic Control Systemu, certifikacijskoj kući iz Subotice.

»Bez obzira na teškoće na koje je tijekom proteklih godina nailazio, ipak je odlučio ostati vjeran svojoj ideji da proizvodi organski med.

organskih proizvođača da koriste certificirano organsko sjeme. Ovaj institut je u 2009. godini postao ponosni nositelj certifikata za prirodno sjeme soje i praktično postao prva institucija sa certificiranom organskom proizvodnjom. Od velikog je značaja, i to ovim putem želim naglasiti, da je trenutačno još nekoliko renomiranih instituta u našoj zemlji u sustavu kontrole i certifikacije i da organski proizvođači u sljedećim godinama mogu očekivati značajniju ponudu organ-

proizvodnje hrane. U Udruženju »Terras« kažu da se kroz neformalno obrazovanje na tečajevima bioškole na tisuće građana obučilo kako i na koji način odnjegovati organski proizvod i u čemu je njegova najveća vrijednost, ali se nadaju da će ova tema uskoro zaživjeti i na fakultetima i drugim obrazovnim institucijama, kao što je slučaj u Njemačkoj.

Nebojša Blagojević godinama se bavi organskom proizvodnjom. Smatra kako građani još uvijek ne

poznaju dovoljno prednosti konzumiranja organskih proizvoda u odnosu na konvencionalne proizvode.

»Kupci još uvijek nisu upoznati sa značajem kupovine organskih proizvoda. Mogu reći kako prodaja ide dobro, ali trebalo bi više educirati ljude o samom značaju organske proizvodnje i njenih proizvoda«, objašnjava Nebojša Blagojević.

Od 2005. godine, kada je održan prvi BIOFEST, na njemu je sudjelovalo 50-ak izlagača iz naše zemlje i inozemstva: Hrvatske, Mađarske, Bosne i Hercegovine, Njemačke, Italije, Albanije, Makedonije, Austrije, Crne Gore, te oko 400 sudionika na raznim pratećim programima.

S. I.

Ove godine je med prvi put certificiran i, iako se radi o simboličnoj količini, on je ponosni vlasnik certifikata o organskoj proizvodnji meda. Svatko tko poznaje ovu vrstu proizvodnje sigurno će poželjeti da mu i osobno čestita i upita ga za par korisnih savjeta«, kaže Snježana Mitrović iz Udruge »Terras«.

Bio proizvođač je Institut za ratarstvo i povrtarstvo Novi Sad. Nagrade su dodijeljene na Petom međunarodnom festivalu organske hrane i proizvoda Biofestu, koji je održan u Subotici 4. i 5. prosinca.

»Institut za ratarstvo i povrtarstvo Novi Sad jedna je od prvih institucija u našoj zemlji koja je podršku organskoj proizvodnji dala uključivanjem u organsku proizvodnju određenog broja svojih parcela 2007. godine i zasnivanjem organske proizvodnje sjemena. Svi koji se bave organskom proizvodnjom, ili su na bilo koji način uključeni u nju, znaju koliki je značaj sjemenske proizvodnje, pogotovo na tržištu Srbije, s obzirom na deficit organskog sjemena i obvezu

skog sjemena koje će ove institucije proizvesti«, objašnjava Snježana Mitrović.

U cilju promidžbe značaja organske proizvodnje s aspekta ekonomskog razvoja, zaštite životnog okoliša i zdravlja ljudi, kao i razmjene iskustava i uspostavljanja čvršće gospodarske suradnje u regiji održava se BIOFEST. Manifestacija je koncipirana po modelu Međunarodne federacije pokreta za organsku poljoprivredu, te iskustvu naprednih zemalja i članica Europske Unije, koja podrazumijeva promociju i unapređenje razvoja organske proizvodnje i tržišta organskih proizvoda kroz stručna predavanja i prezentacije.

Na festivalu organske hrane i proizvoda u predvorju Otvorenog sveučilišta predstavljene su namirnice organskih proizvoda iz Subotice, Novog Sada, Zrenjanina i drugih dijelova naše zemlje. Stručnjaci iz Srbije, Hrvatske i Mađarske su održali međunarodnu konferenciju s temom formalnog i neformalnog obrazovanja u razvoju organske

Predavanje o značaju organske proizvodnje

HRVATSKO DRUŠTVO ZA POMOĆ UČENICIMA »BELA GABRIĆ«, SUBOTICA

raspisuje

NATJEČAJ U ŠKOLSKOJ 2009./2010. GODINI

ZA JEDNOKRATNU POMOĆ STUDENTIMA, PRIPADNICIMA HRVATSKE ZAJEDNICE KOJI SE ŠKOLUJU U SRBIJI

Uvjet: da su redoviti studenti s prebivalištem u subotičkoj općini (vrlo mala pomoć stigla je samo od Grada Subotice)

Potrebna dokumentacija:

1. POPUNJENA PRIJAVNICA (formular)*
2. POTVRDA o redovitom upisu na fakultet
3. DOKAZ o pripadnosti hrvatskoj zajednici s fotokopijom dokumenta bar jednog roditelja gdje se vidi pripadnost hrvatskoj zajednici (osim onih koji su već podnosili ovaj dokument)
4. PREPORUKA ili POTVRDA o angažiranosti u hrvatskoj zajednici

Podaci se daju pod punom materijalnom i moralnom odgovornošću, a u slučaju krivotvorenja pomoć će se uskratiti.

Natječaj je otvoren do 25. XII. 2009. a pozvani će pomoć podići u ponedjeljak, 28. XII. u Spomen-kući prof. Bele Gabrića od 10-12 sati.

* Dokumenti bez prijavnice neće biti uvaženi, a ona se može dobiti (i popuniti) na adresi Društva u Spomen-kući prof. Gabrića ili na www.hnv.org.rs.

Ured je otvoren srijedom i petkom 10-12, četvrtkom 17-19 sati. Molbu s potrebnom dokumentacijom poslati poštom na adresu: Hrvatsko društvo za pomoć učenicima »Bela Gabrić«, Ulica Bele Gabrića 21, 24000 Subotica ili osobno.

Gradsko vijeće je za obustavljanje privatizacije Radio Subotice

Gradsko vijeće usvojilo je na sjednici održanoj 8. prosinca zaključak da se Agenciji za privatizaciju uputi zahtjev o obustavljanju privatizacije Radio Subotice. Sjednica je imala samo ovu točku na dnevnom redu, a predsjednik Upravnog odbora ovog javnog poduzeća **Toni Bedalov** ističe kako je odluka donesena jednoglasno.

»Grad Subotica kao osnivač Javnog poduzeća Radio Subotica predlaže da se obustavi postupak privatizacije ovog javnog poduzeća, imajući u vidu da subjekt privatizacije odnosno Radio Subotica emitira programe na jezicima nacionalnih manjina. To je jedna od bitnih zakonskih osnova na koju se može reagirati u ovom trenutku. Vijeće smatra da su po drugim zakonskim aktima poput Zakona o lokalnoj samoupravi, grad ili općina u obvezi informirati građane na svim jezicima u uporabi u tom gradu ili općini, što se u slučaju privatizacije ne može jamčiti.«

Upravo to je i razlog odluke Gradskog vijeća na današnjoj sjednici da se Agenciji za privatizaciju uputi prijedlog za obustavljanje privatizacije Radio Subotice, zaključuje predsjednik Upravnog odbora Radio Subotice **Toni Bedalov**.

www.suboticadanas.info

Košara solidarnosti u KTC-u

Trgovinsko poduzeće KTC i Caritas Subotičke biskupije organiziraju Božićnu košaru solidarnosti, humanitarnu akciju čiji je cilj darivanje najsiromašnijih sugrađana. Košara solidarnosti bit će postavljena u KTC-u upetak, 11. prosinca, od 12 do 18 sati, i u subotu, 12. prosinca, od 10 do 18 sati. Organizatori akcije mole sugrađane da kupujući za svoje potrebe kupe i namirnice, ili higijenska sredstva, koje će staviti u košaru solidarnosti i tim darovima uljepšati Božić jednoj siromašnoj ostarjeloj osobi. Od artikala iz košare solidarnosti bit će pripremljeni paketi i darovani najsiromašnijim sugrađanima.

Novi broj časopisa »Karton«

Ovoga tjedna objavljen je četvrti broj kultur-propagandnog časopisa »Karton«. Tema ovoga broja je – Grad. U sklopu časopisa nalazi se i specijalni dodatak - zbirka nagrađenih radova na natječaju za Eko - horor priču. I o ovom broju, osim teme koju obrađuje, »Karton« donosi i rubrike proze, poezije, eseja kao i dio za vizualne umjetnosti.

Časopis je besplatan i može se naći na pojedinim mjestima u gradu: Gradskoj knjižnici, Otvorenom sveučilištu, Staroj pizzeriji, TIC-u, po srednjim školama...

Izdavač je Fondacija za omladinsku kulturu i stvaralaštvo – Fokus.

D. B. P.

Izgradnja magistralnog plinovoda u Subotici

U Subotici je počela izgradnja magistralnog plinovoda, dugog 27 kilometara, od Novog Žednika do Bajmoka, koji će omogućiti priključenje na plin za 40 tisuća građana. Ocjenjujući to povijesnim trenutkom za sjevernu Bačku, predsjednik Izvršnog vijeća Vojvodine **Bojan Pajtić** je, otvarajući radove,

kazao da će izgradnja tog plinovoda omogućiti grijanje u 13 prigradskih mjesnih zajednica, te stvoriti uvjete za novu industrijsku zonu, bolje uvjete za stakleničku poljoprivrednu proizvodnju i nova radna mjesta. Izgradnju plinovoda, čija je vrijednost 170 milijuna eura, financira Fond za kapitalna ulaganja Vojvodine, a rok za završetak radova je veljača 2010. godine.

Gradonačelnik Subotice **Saša Vučinić** je kazao da je do sada je u subotičkim naseljima napravljeno oko 500 kilometara distributivne plinovodne mreže i da će se priključenjem na plinovod uvjeti života na selu približiti uvjetima života u gradu.

Pajtić je istoga dana, u utorak 8. prosinca, pustio u rad i pod-postaju za daljinsko grijanje u MZ Prozivka, gdje je rekao da je u sanaciju i rekonstrukciju daljinskog grijanja na teritoriju Subotice Fond za kapitalna ulaganja uložio 47 milijuna dinara, što će omogućiti da Subotica bude jedan od gradova s najmodernijim sustavom za grijanje u cijeloj Srbiji.

POTPORA DSHV-A USPJEHU SREDNJOŠKOLACA

Dopunski sati na hrvatskom jeziku

Dopunskom nastavom na hrvatskom jeziku Demokratski Savez Hrvata u Vojvodini trudi se poboljšati uspjeh učenika srednjih škola i povećati kvalitetu nastave. Za ovu nastavu angažirani su nastavnici matematike, fizike, kemije i engleskog jezika, a organizirana je za učenike koji trebaju popraviti ocjene, kao i za darovite učenike. Osim toga, kao i ovom dopunskom nastavom, DSHV pomaže učenicima plaćanjem autobusnih karata već treću godinu, to jest od kako postoji nastava na hrvatskom jeziku u subotičkoj gimnaziji.

Kako je organizirana ova nastava i na koji način su se učenici prijavili pojašnjava **Pero Horvacki** u ime DSHV-a.

»Tjednu nastavu organiziramo za prvi, drugi i treći razred gimnazije. Zamišljeno je da budu tri nastavnika, po potrebi četiri i da se od osam ujutro održe tri puta po dva sata. Djeca su prikupila popis u razredu i poslala u ured Doma DSHV-a. Dobili smo obavijest o tome tko želi koju nastavu i na temelju toga pozvali nastavnike. Danas smo trebali napraviti načelni raspored, ali se nisu svi odazvali«, kaže **Pero Horvacki**.

Matematika se može naučiti kao bilo koji predmet, tvrdi profesorica matematike u Tehničkoj školi **Ilona Perme**.

»Nama je ovdje cilj popraviti znanje iz matematike koja je učenicima uglavnom bauk. Učenici polaze od toga da ne znaju matematiku i misle kako je ona neki poseban svijet. Pokušavam im dokazati da i matematiku mogu naučiti kao bilo koji predmet. Mogu reći kako smo postigli lijepe uspjehe u radu s ovim mladim ljudima. Počeli smo od toga da popravimo uspjeh u gimnaziji i mogu reći da je svaki učenik popravio svoj uspjeh za jednu ocjenu. Prošle školske godine radili smo od travnja do kraja lipnja«, objasnila je **Ilona Perme**.

U tijeku je priprema dopunske nastave za matematiku, kemiju, fiziku i engleski jezik za osnovnoškolce, a nastojat će se angažirati nastavnici koji te predmete mogu predavati na hrvatskom jeziku.

www.suboticadanas.info

Tri teorije o podrijetlu

Piše: Dario Španović

Podrijetlo Hrvata, odnosno kojoj skupini naroda pripadaju, predstavlja pitanje koje još uvijek nije riješeno. Kroz povijest se javljalo nekoliko teorija o pitanju - kojoj skupini naroda pripadaju Hrvati.

TEORIJE

Slavensku teoriju, odnosno teoriju da Hrvati pripadaju slavenskoj skupini naroda, postavio je i bio njen prvi zagovaratelj *Franjo Rački*. Po ovoj teoriji Hrvati pripadaju južnoslavenskoj skupini naroda i zajedno s ostalim južnoslavenskim narodima oni su se doselili na današnje prostore. Ova teorija je zastupana za vrijeme pokreta, a pogotovo za vrijeme Kraljevine Jugoslavije i SFRJ, kada su istraživanja o drugom podrijetlu bila zabranjivana radi prikazivanja jedinstva naroda bivše Jugoslavije, pa je možemo smatrati jugoslavenskom i panslavističkom idejom.

u Azovsko jezero (zaljev Crnog mora), tzv. Tanaškim pločama iz 200. godine (koje se čuvaju u muzeju u Petrogradu), s imenima Horoathos i Horuathos, a koji se mogu povezati s hrvatskim imenom, te na sličnosti imena Hrvat s imenom perzijske pokrajine Harahvatije (područje današnjeg Afganistana oko grada Herata). I danas postoji u blizini grada Kandahara mjesto Haravacija. U prilog ovoj teoriji ide i to da se i danas u tim područjima u Afganistanu mogu vidjeti isti pleterni ukrasi kakve nalazimo u Istri, Dalmaciji i otoku Krku, kao i ženske pregače s područja primorske hrvatske koje su identične onima iz Afganistana. Ono što sa sigurnošću možemo pratiti je put Hrvata iz Irana preko Afganistana, pa od obala Crnog mora do područja Krakova (današnje Poljske), gdje su krajem 4. stoljeća osnovali Bijelu Hrvatsku i gdje od mnogobrojnijeg slavenskog stanovništva prihvaćaju jezik, ali zadržavaju ime.

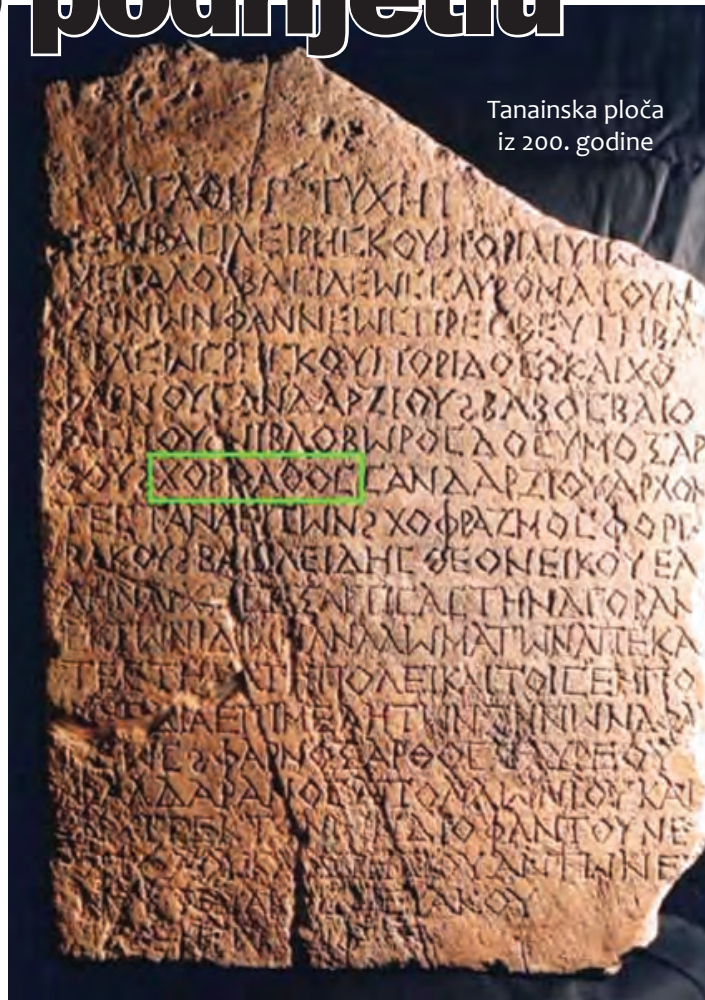
Keramika s područja Afganistana

Teorija o gotskom podrijetlu Hrvata zasniva se na spisu *Historia Salonitana* Tome Arhidakona iz 13. stoljeća, po kojoj su Hrvati nastali od slaveniziranih Gota.

Treća teorija o iransko-kavaskom podrijetlu Hrvata dugo vremena je bila nepoznata, a njeno istraživanje zabranjivano i pokraj velikog broja dokaza, radi zastupanja teorije o slavenskom podrijetlu, i tek se zadnjih 20-tak godina ozbiljnije pristupilo istraživanju ove teorije. Ova teorija kaže da su se Hrvati doselili iz Irana, a zasnivana je na nekoliko arheoloških dokaza na kojima se spominje ime Harahvati, kao i na nalazu dva ju natpisa na području ušća Dona

DOLAZAK HRVATA NA PODRUČJE DALMACIJE I PANONIJE

Prvi narod na čije tragove nailazimo na području Hrvatske (i ostalom dijelu Balkanskog poluotoka) jesu Iliri, narod indoeuropskog podrijetla, koji se naselio na ovdašnje područje oko 1300 godina prije Krista. Iliri su bili u čestim ratovima s Rimskim Carstvom. Rim ih je pokorio i romanizirao 9. godine poslije Krista. Rimsko upravljanje ovim područjem završava se 476. godine kad su Goti osvojili Zapadno Rimsko Carstvo, zavladao njime, pa tako i Dalmacijom i Panonijom. Bizantski car (Istočno

Tanašinska ploča iz 200. godine

Rimsko Carstvo) Justinijan pokrenuo je veliki rat za povrat izgubljene vlasti. Rat je trajao od 535. do 555. godine. Unatoč tome što su Goti u svoj savez pozvali Slavene, koji su 548. godine prvi put stupili na tlo Panonije i Dalmacije, gotška država je uništena i uspostavlja se vlast Bizanta. Bizantsku vlast je ubrzo ugrozila provala Avara i slavenskih plemena krajem 6. stoljeća, koji su preko Srijema i Bosne pustošili Panoniju i Dalmaciju.

Upravo je ova provala ključna za dolazak Hrvata na prostor Panonije i Dalmacije. Na poziv bizantskog

cara Heraklija 7 hrvatskih plemena krenulo je s područja Bijele Hrvatske (Krakov), između 627. i 640. godine, prema Panoniji i Dalmaciji u borbu protiv Avara. Budući da su jedni s drugima ratovali nekoliko godina, Hrvati su nadvladali i pobili neke od Avara, a ostale su prisilili na podložnost. I tako je od tog vremena ova zemlja zaposjednuta po Hrvatima, a u Hrvatskoj (Hrobatia) još postoje potomci Avara, i njih se prepoznaje kao Avare (De administrando imperio, gl. XXX)«.

**U sljedećem broju:
Dolazak na Jadran**

Zapis cara Konstantina Porfira

Najznačajniji zapis o dolasku Hrvata dao je Konstantin Porfiro, bizantski car (945.-959.), u svom djelu koje se smatra najznačajnijim zapisom povijesti ovog dijela Europe - *De administrando imperio* (O upravljanju carstvom), gdje je zapisano sljedeće: »Hrvati su u to vrijeme živjeli iza Bagibareje, tamo gdje su sada Bjelohrvati (Belohrobatoi). Od njih se odijelio jedan rod od petero braće - Kloukas, i Lobelos, i Koseniz, i Mouhlo, i Hrobatos, i dvije sestre - Touga i Bouga, i došli su sa svojim narodom u Dalmaciju i našli su Avare kao gospodare zemlje.

GODINU DANA KONZULARNIH DANA U SOMBORU

Na usluzi građanima

Prošlo je godinu dana od kako se u Somboru, od 6. prosinca prošle godine, svakog prvog petka održavaju Konzularni dani, kada stanovnici ove općine jednom mjesečno mogu koristiti usluge Generalnog konzulata Republike Hrvatske, te time uštedjeti novac i izbjeći redove u Subotici. Obilježavajući prvih godinu dana, u gradonačelnikov kabinetu 4. prosinca sastali su se: konzulica Generalnog konzulata RH u Subotici *Vesna Njikoš-Pečkaj*, predsjednik somborske podružnice DSHV-a i član Gradskog vijeća *Mata Matarić*, predsjednik MO DSHV-a Sombora *Aleksandar Sabo* i domaćin, gradonačelnik *Nemanja Delić*.

U razgovoru je zaključeno kako je Generalni konzulat RH u protekloj godini u Somboru obradio preko 600 predmeta, mada je usluge konzulata koristilo mnogo više ljudi koji su mahom hrvatski državljani doseljeni u Republiku Srbiju. Oni su dolazili po savjete i konzultacije. Također je bilo puno starosjedilaca koji imaju pravo na

hrvatsko državljanstvo. Gradonačelnik *Nemanja Delić* je istaknuo kako je veoma zadovoljan suradnjom Grada Sombora i Generalnog konzulata RH u Subotici, ne samo što se tiče konzularnih usluga, već i u smislu kulturne suradnje, te je obećao da će Grad Sombor Konzularnim danima i dalje pružati potpunu potporu i težiti pojednostavljenju cijelog postupka prilikom korištenja usluga Generalnog konzulata Republike Hrvatske.

Z. G.

Mata Matarić, Vesna Njikoš-Pečkaj,
Nemanja Delić i Aleksandar Sabo

Konzulica *Vesna Njikoš-Pečkaj*: »U ovih godinu dana imali smo više od 600 predmeta i nadam se da time olakšavamo život onim hrvatskim državljanima koji su vezani uz ovaj prostor. Naravno, nastaviti ćemo s Konzularnim danima i željela bih ovom prigodom zahvaliti gradonačelniku i Gradu Somboru što nam izlazi u susret, što nam omogućava da u ovom jednom prekrasnom prostoru obavljamo sve ono što je potrebno da bi se prava hrvatskih državljana na ovom području ostvarivala i dalje, i što se tiče njihovih dokumenata, kao i ostalih administrativnih poslova.«

Član Gradskog vijeća Grada Sombora i predsjednik somborske podružnice DSHV-a *Mata Matarić*: »Uvidjevši potrebu da se ovakvi dani organiziraju na ovom području radi interesa naroda o kome konzulat treba skrbiti, mi smo kao inicijatori s gradskom upravom organizirali Konzularne dane koji traju godinu dana. Puno je zainteresiranih osoba došlo u ove prostorije, a nama je to na neki način opravdanje za potez koji je bio malo čudan u to vrijeme, jer Generalni konzulat takve, uvjetno rečeno – ispostave, nije imao u Srbiji. Sada kada je to uhodano, vrlo sam zadovoljan, a mišljenje gradonačelnika i konzulice je da će se ovakva suradnja nastaviti na obostrano zadovoljstvo, i Grada Sombora i Konzulata, a na korist svim građanima ovog teritorija kojeg Konzularni dani pokrivaju.«

PROJEKT »ŠOKCI I BAŠTINA« OSTVAREN UZ VELIKE TEŠKOĆE

Zajednički i dogodine

Na sastanku Organizacijskoga odbora ovogodišnje manifestacije »Šokci i baština«, održanom 7. prosinca u Somboru, načelno je dogovoren projekt institucija kulture podunavskih Hrvata Šokaca za 2010. godinu, uz zajedničku realizaciju sa somborskim muzejom. Riječ je o velikoj izložbi s temom Šokaca, a pojedini će biti razrađeni i projekt urađen u najkraćem mogućem roku, kako bi se s njim moglo aplicirati na buduće natječaje za dodjelu sredstava institucijama kulture.

Sastanku su nazočili i konzulica-savjetnica u Generalnom konzulatu Republike Hrvatske u Subotici *Vesna Njikoš-Pečkaj*, član IO HNV-a zadužen za kulturu *Željko Pakledinac*, te predstavnik hrvatske samouprave iz Herceg-Santova, Mađarska, *Stipan Balatinac*, koji je izrazio veliko zadovoljstvo uključivanjem u projekt »Šokci i baština« 2009.

»Evidentno je kako Hrvati u Mađarskoj imaju iste vrste problema koje imaju i Hrvati u Srbiji, jedino se stječe dojam da imamo različit pristup njihovoj rješavanju«, rekao je *Balatinac*. Prihvaćen je i prijedlog *Marije Šeremešić* o su-

radnji Šokaca iz Vojvodine, Mađarske, Hrvatske i BiH, koja bi se regulirala prikladnom poveljom, a uz sudjelovanje nacionalnih vijeća hrvatskih zajednica i diplomatskih tijela Hrvatske u ovim državama. Analizirana je i realizacija projekta

Predstavnici šokačkih udruga i konzulica *Vesna Njikoš-Pečkaj*
na sastanku u Somboru

»Šokci i baština« u 2009. godini. Opća je konstatacija kako je projekt u cijelosti realiziran, iako je u odnosu na planiran utrošak za organizaciju ovih manifestacija udrugama odobreno svega 15 postotaka potrebnih sredstava i to selektivno, tako da KPZH »Šokadija«, KUDH »Bodrog«, HKUPD »Matoš«, HKUPD »Dukat« i HKUD »Silvije Strahimir Kranjčević« nisu dobili ni dinara u svrhu realizacije prijavljene manifestacije ovoga projekta. Član IO HNV-a *Željko Pakledinac* je objasnio ovakav način podjele sredstava u velikim potrebama subjekata, a malim iznosom sredstava kojima je HNV raspolagao. Ovo objašnjenje samo je izazvalo novo nezadovoljstvo nazočnih cjelovitim odnosom članka HNV-a prema manifestacijama podunavskih Hrvata Šokaca.

Na koncu, konzulica-savjetnica *Vesna Njikoš-Pečkaj* obavijestila je nazočne o budućim natjecajima MVP-a Hrvatske.

Ivan Andrašić

MANIFESTACIJA »KRANJČEVIĆA« U BAČKOM BREGU

Dječja razdražanost uz svetog Nikolu

*Sveti Nikola pozdravljen u Bačkom Bregu po receptu pokaži što znaš *
Djeca pokazala svu ljepotu spontanosti na pozornici Doma kulture*

U subotu, 5. prosinca, u Domu kulture u Bačkom Bregu u kasnim poslijepodnevima prštalo je od dječje razdražanosti. U organizaciji HKPD »Silvije Strahimir Kranjčević«, održana je manifestacija Pjesmom i igrom u susret svetom Nikoli. Ova jedinstvena manifestacija dječje pjesme, igre, recitacija i glume, treća zaredom, održava se na blagdan ili uoči blagdana posvećenoga ovom svecu, velikom ljubitelju, zaštitniku, ali i najvećem ljubimcu djece.

Manifestaciju su najavile voditeljice *Vanja Forgić* i *Milica Lerić*, a sudionike, uzvanike i gledatelje pozdravila je nova predsjednica »Kranjčevića« *Tamara Lerić*. Domaćinima, a prvenstveno djeci, obratila se generalna konzulica Republike Hrvatske u Subotici *Ljerka Alajbeg*. Izrazila je veliko zadovoljstvo što udruga iz Berega, usprkos teškim vremenima, nije posustala u organizaciji ovakvih manifestacija.

»Za sve nas došla su vremena krize, znam koliko vam je teško, ali najbitnija je vaša volja i želja za očuvanjem vaše bogate tradicije, vašega vjerskoga i nacionalnoga identiteta. Kad nestane te volje, nestat ćemo i mi sami. Zbog toga nas ta volja ne smije napustiti, jer vi ste prošli puno teža vremena, pa niste posrnuli i odustali. Vaši korijeni su očuvani i ne smijemo stati na tome, prenesimo svu našu ljubav i

Svetog su Nikolu dočekala djeca iz Bačkog Monoštora, Sonte, Svetozara Miletića, Bezdana i Bačkog Brega

budućim generacijama, prenesimo je ovim mališanima oko nas. Naučimo ih da poput nas vole svoje i poštuju tuđe i samo tako ćemo dati svoj doprinos ljepšoj sutrašnjici, stvaranju bolje kvalitete suživota na ovim prostorima«, rekla je između ostaloga *Ljerka Alajbeg*.

Potom su voditeljice najavljivale djecu, koja su iz sveg srca pjevala, plesala, recitirala, najjednostavnije rečeno, pokazala su doista sve što znaju. Mališani Bačkog Monoštora pokazali su kako se pjeva u ovom

»biseru Gornjeg Podunavlja«. Sročani su pjevali i recitirali, Plavanci recitirali. Djeca iz Svetozara Miletića pokazala su svoje umijeće u bunjevačkim plesovima, a mali glumci i plesači iz Bačkog Brega i Bezdana plijenili su pozornost gledatelja svojim sigurnim nastupom. Pokazali su gledateljima, ali i svetom Nikoli, kako se radi u njihovim udrugama i školama, kako se nastavlja kontinuitet onoga što su njihovi roditelji naučili od svojih roditelja. Najljepši dio za gledatelje

bila je sama završnica priredbe, u kojoj su na pozornici svi sudionici zajednički otpjevali »Radujte se narodi«. Za djecu, sudionike programa, svakako je najljepši doživljaj bio samo pojavljivanje svetog Nikole na pozornici odmah poslije ove pjesme. Svetac nije došao praznih ruku, nego je iz svoje košare podijelio djeci slatkiše. Poslije ovoga dijela programa za djecu je priređena žurka uz glazbu s CD-a.

Ivan Andrašić

ADVENTSKO-NOVOGODIŠNJI VAŠAR U OŠ »MATIJA GUBEC« U TAVANKUTU

Božićnim ukrasima do školske opreme

Učenci Osnovne škole »Matija Gubec« u Donjem Tavankutu, skupa sa svojim učiteljima i nastavnicima odlučili prirediti Adventsko-novogodišnji vašar, koji je održan prošloga petka, 4. prosinca, u prostorijama ove škole. Njima su se pridružili i vršnjaci iz Ljutova i Gornjeg Tavankuta.

Otvorenju vašara prethodio je kulturno-zabavni program u božićnom duhu. Djeca su plesom, pjesmom i glumom pokazala kako u adventsko vrijeme s veseljem očekuju božićne i novogodišnje blagdane. Vašar se održava po četvrti puta, s ciljem da, nakon crkve, i škola predoči djeci i roditeljima svrhu adventa, kaže ravnateljica OŠ »Matija Gubec« u Donjem Tavankutu *Stanislava Stantić-Prčić* i dodaje:

DOČEK SV. NIKOLE BISKUPA U ŽUPI PRESVETOG SRCA ISUSOVA U ŠIDU

San o anđelima čuvarima

Uz proslavu blagdana, na poziv župnika vlč. Nikice Bošnjakovića, direktor NIU »Hrvatska riječ« vjernicima predstavio tjednik i sva izdanja ove ustanove

Direktor Ivan Karan predstavio je izdanja Hrvatske riječi

Na drugu nedjelju došašća, 6. prosinca, u župi Presvetoga Srca Isusova u Šidu proslavljen je i dočekan sv. Nikola biskup, zaštitnik putnika, mornara i siromašne djece. Budući da se u Crkvi na poseban način na koncu misnoga slavlja uvriježio doček sv. Nikole biskupa, i u župi Srca Isusova u Šidu s velikom je radošću dočekan sv. Nikola. Na nedjeljnoj sv. misi, u crkvi punoj vjernika, bilo je i oko 120-ero djece, a najmlađe su doveli njihovi roditelji, bake ili djedovi.

Ministranti i ministrantice su za doček sv. Nikole priredili predstavu »San o anđelima čuvarima«, koju su odglumili pred cijelom župnom zajednicom, napose djecom. Ova dječja predstava imala je za cilj na kraju svete mise uvesti

i animirati djecu za pobožnost i vjeru prema osobnom anđelu čuvaru kojega svaki čovjek uz sebe posjeduje. Naime, anđeo je duhovno osobno i razumno biće, kojega je Bog stvorio i poslao za pratioca svakome čovjeku. Ujedno, sv. Nikola biskup uz sebe ima i anđele čuvare koji ga prate na njegovim putovima zagovorničke molitve za svu djecu ovog svijeta.

Stoga je ova predstava bila pokazivanje službe i dužnosti koje obavljaju naši anđeli čuvari. Sva djeca, njih preko stotinu, bili su poučeni i darovima nagrađeni od biskupa sv. Nikole, koji je preko anđela čuvara podijelio 120 čokolada, slikovnica, bojanki i šiba. Svetu misu je predvodio župnik vlč. Nikica Bošnjaković, koji je na kraju čestitao svome imenjaku Nikoli blagoslovljen imendan.

Nisu bili zaboravljeni niti odrasli župljani. Naime, župnik župe Presvetoga Srca Isusova u Šidu vlč. Bošnjaković uputio je poziv direktoru NIU »Hrvatska riječ« iz Subotice Ivanu Karanu da dođe u posjet župi Šid i župama Morović, Kukujevcu, Gibarac. Ivan Karan potvrdio je dolazak u župu Šid i svojom nazočnošću obogatio okupljenu župnu zajednicu u Šidu.

Tako je na koncu sv. mise, a prije dolaska sv. Nikole biskupa, Karan uputio prigodnu riječ župljanima Šida, Morovića, Kukujevaca i Gibarca. Novine Hrvatska riječ i sve knjige koje je izdala izdavačka kuća Hrvatska riječ direktor Karan je predstavio vjernicima spomenutih župa. Desetak župljana se

do sada tiskane, kao i s kompletom svih knjiga koje je Hrvatska riječ izdala. Na veliko zadovoljstvo svih nazočnih župljana, pljesak zahvale i molitva Svemogućem Bogu bili su vrhunac ovoga događaja i najava slobodnijih vremena za hrvatsko slovo i hrvatsku riječ.

Oba Nikole, sv. Nikola i župnik

S velikom je radošću dočekan sveti Nikola

prijavilo za godišnju pretplatu na tjednik Hrvatska riječ. Ujedno je Ivan Karan u ime Hrvatske riječi darivao župnu knjižnicu u Šidu s preko 300 brojeva novina koje su

Nikica, počastili su sve vjernike nakon sv. mise na dvorištu pokraj župne crkve jelom, pićem i kolačima.

N. B.

»Uvijek se svečano obilježi samo Božić, dok predblagdanske vrijeme koje mu prethodi ostane nekako u pozadini. Stoga smo odlučili da od početka adventa svi sudjelujemo u njemu, a naš doprinos je upravo ovaj vašar u kojemu sudjeluju sva djeca od prvog do osmog razreda. Ove smo godine u zabavnom dijelu programa priredili vrlo zanimljivu božićnu predstavu u kojoj su se iskazali mladi glumci viših odjela.«

Izradom božićnih ukrasa djeca su se pozabavila proteklih nekoliko tjedana, a kako je vašar bio prodajnog karaktera, sportsku dvoranu škole su osim djece, ispunile i njihove obitelji, koje su došle pogledati što se sve na vašaru može kupiti. Prodajne štandove prekrilo je šarenilo božićnih čestitki, kolača, ukrašenih borova, te brojnih drugih zanimljivih prigodnih ukrasa. Cijene su, u odnosu na uloženi dječji trud, bile prava sitnica, a prema riječima ravnateljice Stanislave Stantić-Prčić, sav prihod od prodaje bit će, kao i proteklih godina, namijenjen nabavi školske opreme, koja će omogućiti suvremeniju nastavu u školi.

»Cilj nam je da djeca kroz prodaju svojih radova osjete čari blagdana, kao i da osjete kako izgleda zaraditi novac od kojega će se kupiti nešto što im je potrebno u nastavi. Tako smo prethodnih godina uspjeli kupiti lopte, knjige, prijenosno računalo, CD-e, a o tome što će se ove godine kupiti odlučit će dački parlament, kojeg čine učenici sedmih i osmih razreda.«

Kao i prethodnih godina, Tavankučani će svoje umijeće u izradi božićnih ukrasa prikazati i u Subotici, gdje će sudjelovati na Novogodišnjem vašaru, koji će 14. prosinca biti održan u Hrvatskom kulturnom centru »Bunjevačko kolo«.

Osim toga, ovaj će Adventsko-novogodišnji vašar, od ove godine, biti i povod za suradnju tavankuške škole i Osnovne škole »Majšanski put«, u kojoj će mladi Tavankučani također izložiti svoje radove i na taj način prenijeti svojim vršnjacima ideje kako bi i sami pokušali prirediti sličan predblagdanski ugođaj u svojoj školi.

Marija Matković

ODRŽANA REDOVITA GODIŠNJA SKUPŠTINA HKUPD »MOSTONGA« U BAČU

Nova predsjednica Dara Filipović

»Čeka me velika odgovornost i puno rada. Nastojat ću da društvo nastavi putem koje je prethodno vodstvo zacrtalo«, kaže nova čelnica udruge

U svečanom ozračju adventa, članovi Hrvatskog kulturno-umjetničkog prosvjetnog društva »Mostonga« iz Bača, na svojoj redovitoj godišnjoj Skupštini, izabrali su novu predsjednicu. Dosadašnji predsjednik Stjepan Čoban, koji je ovu dužnost obnašao tri godine, dao je ostavku. U sljedećem mandatu, društvo će voditi Dara Filipović, dosadašnja članica Predsjedništva, voditeljica poljoprivrednog gazdinstva i jedna od naprednijih poljoprivrednih proizvođača u Baču.

Skupština je prihvatila prijedlog dosadašnjih članova Predsjedništva da se i njihovi mandati stavljaju na raspolaganje i ostavila mogućnost novoizabranom predsjednici da sama bira svoje najbliže suradnike. Dosadašnji predsjednik Stjepan Čoban podnio je izvješće za proteklu godinu.

»Iako je financijsko izvješće pozitivno, sredstva koja su sada na računu uglavnom su uplaćena početkom prosinca, tako da se tijekom cijele protekle godine vrlo teško radilo – bez novca«, naglasio je Čoban. Osvrnuo se i na aktivnosti koje je društvo imalo u protekloj godini, kao i na stalne manifestacije koje su uspješno realizirane bez obzira na financijske

Stjepan Čoban predaje Statut »Mostonge« Dara Filipović

teškoće i probleme koji su ih pratili. Zahvalio je članovima društva na povjerenju i podršci u protekle tri godine, poželio im sretne predstojeće blagdane i dobru suradnju s novom predsjednicom. Novoj predsjednici poželio je uspjeh i ponudio pomoć u daljnjem radu društva. Simbolično joj je uručio Statut društva i poželio slogu i jedinstvo unutar društva – »Baš kao sada, na početku rada Skupštine, kada smo svi složno zapjevali našu »Šokadiju«, rekao je. Nova predsjednica zahvalila je na ukazanoj joj povjerenju kazavši: »Ovo je za mene teška odluka, jer

znam kako me čeka velika odgovornost i puno rada. Bivši predsjednik je društvo vodio predano i s puno ljubavi, a što je najvažnije, radio je to vrlo uspješno. Nastojat ću da društvo nastavi ovim putem koje je staro vodstvo zacrtalo. Ove tri godine radilo se puno, a tri stalna događaja koja su utemeljena, trebaju nam biti prioritet – Šokački bal, Susret Šokadije i prijateljstvo s Tuzlom, odnosno franjevačkim samostanom u Tuzli s kojim su uspostavljeni čvrsti kontakti u 2008. godini povodom naše manifestacije »Tragovi Šokaca«. Nastojat ću da se održe sve veze

i prijateljstva koja su za ove tri godine uspostavljena i njegovana. Naravno, najvažnije će mi biti pridržavati se našeg Statuta, koji mi je, evo, bivši predsjednik uručio.

Naglasila je kako će se truditi u društvo uvesti što više mladih, a i obnoviti dječju sekciju. »Prije tri godine prihvatio sam se ovog posla niti ne znajući što me sve čeka. Društvo je bilo u osnivanju, počinjalo se iz početka, i od nas 14 entuzijasta, postali smo ozbiljno i jako društvo. To se moglo postići samo nesebičnim zalaganjem i radom svih nas. Mada nas Hrvata u Baču ima jako malo, uspjeli smo se okupiti kako bismo budućim naraštajima ostavili bar dio onoga što su nama ostavili naši stari. Što se moje ostavke tiče, mislim da sam društvu dao svoj maksimum. Tri godine prednosti i rada od početka, od nule, u stvaranju jednog društva, zamori čovjeka. Vrijeme je za nove, mlađe snage, koje će u društvu unijeti i novine i svježine i nove ideje. Ne izlazim iz društva, bit ću tu kada god to bude potrebno. Nova predsjednica i ja surađivat ćemo – stojim joj na raspolaganju«, kaže bivši predsjednik HKUPD »Mostonga« Bač Stjepan Čoban.

Stanka Čoban

Društva iz Male Bosne i Tavankuta udružena na humanitarnom koncertu u Semeljcima

Za djecu s posebnim potrebama

U nedjelju, 6. prosinca, na blagdan Svetog Nikole u mjestu Semelji nadomak Đakova održan je šesti po redu humanitarni koncert organiziran od strane izvorne pjevačke skupine »Semeljačke snaše«. »Sveg se strefi u godinu dana...« naziv je koncerta, a održan je za djecu s posebnim potrebama. Čast sudjelovanja pripala je KUD-ovima iz Hrvatske, Bosne i Hercegovine i Vojvodine.

Hrvatska udruga kulture »Lajčo Budanović« iz Male Bosne i Hrvatsko kulturno-prosvjetno društvo »Matija Gubec« iz Tavankuta ujedinili su snage

Momačko kolo se plesalo na koncertu

i skupa nazočnima prikazali izvedbu bunjevačkih plesova. Naime, pod vodstvom koreografa Ivica Dulića ova dva KUD-a predstavila su se koreografijom »Čuj Bunjevče veso glas«, a sve to zahvaljujući Demokratskom savezu Hrvata u Vojvodini koji je sponzorirao ovaj put. Dječjim scenskim prikazom običaja pripremanja za Božić i zajedničkom pjesmom svih sudionika programa »Radujte se narodi« završen je humanitarni koncert, a sve nazočne je pozdravio mjesni župnik Marko Milinković.

S. Gagić

SVEČANO OBILJEŽEN DAN GRADA OSIJEKA

Blještavilo svjetskog sjaja

U gradu kojega su jedne generacije gradile i izgradile, a druge opet branile i obranile, samo je u prošloj godini uspješno organizirano Svjetsko rukometno prvenstvo, Europsko prvenstvo u streljaštvu i Svjetski gimnastički kup

O sijek, koji ove godine obilježava 200. obljetnicu proglašenja slobodnim kraljevskim gradom, 2. je prosinca obilježio Dan grada u spomen na ujedinjenje njegovih triju općina – Donji grad, Gornji grad i Tvrđa. Naravno da jedan veliki grad, a Osijek to jest sa svojih gotovo 120 tisuća žitelja, a pritom još i kraljevski, mora imati barem dvije proslave, pa tako Osijek obilježava i Dan svojih nebeskih zaštitnika, blagdan Svetih Petra i Pavla, 29. lipnja.

Ove je godine bilo iznimno lijepo za Dan grada, unatoč recesiji, dapače, imao se dojam da je program obilježavanja bio ne samo bogatiji, već jednostavno europski. Osijek je oduvijek pripadao Europi i bio miteueuropski grad, o čemu svjedoči više od 800 godina njegovog postojanja na europskom zemljovidu, pa i bogata osječka secesija i općenito europski duh grada na Dravi, a šlag na sve to je proglašenje slobodnim i kraljevskim gradom, čija se važna obljetnica obilježava.

EUROPSKI ŠTIH

Program je doista odražavao europski štih, a začini su ga članovi naširoko poznatog HPD »Lipa«, nagrađivani na domaćim i europskim smotrama, zatim studenti Umjetničke akademije u Osijeku, Big Band Art club Osijek, solisti HNK Sanja Toth i Berislav Puškarić, te pijanist Kranislav Krasnitsky.

Ako me pitate kako je sve to počelo, teško ću odgovoriti, jer bezbroj je manifestacija u povodu obilježavanja Dana grada, od otvaranja DOKICE, dječje osječke kreativne kućice i predstavljanja internetskog portala Esseker.hr, do polaganja vijenaca za sve poginule Osječane u Domovinskom ratu kod kapelice Kraljice Mira i euharistijskoga slavlja u konkatedrali svetih Petra i Pavla, koju je predvodio mons. Marin Srakić, nadbiskup i metropolit dakovačko-osječki, do svečanog otvaranja nove remize

Zbor HPD »Lipa«
na proslavi

GPP-a, podizanja gradskog stijega na središnjem osječkom Trgu dr. Ante Starčevića i svečane sjednice Gradskog vijeća grada Osijeka u HNK u Osijeku.

Predsjednik Gradskog vijeća Gordan Matković najprije je čestitao Dan grada svim njegovim žiteljima i pozdravio brojne goste, te izrazio želje za bržim prosperitetom grada na Dravi, kojega su generacije Osječana gradile i izgradile, a druge opet branile i obranile, pa je samo u prošloj godini zablistao svjetskim sjajem, uspješno organizirajući Svjetsko rukometno prvenstvo, Europsko prvenstvo u streljaštvu i Svjetski gimnastički kup. Čestitao je Dan grada svim

Osječanima sa željama da Grad bude lijep kao Osječanke, snažan kao Drava koja ga presijeca, a svi ćemo mu biti vjerni kao Kohorta.

PREPOZNATLJIV I SLOBODAN

Gradonačelnik Krešimir Bubalo dao je detaljan pregled grada kroz stoljeća, pohvalio se činjenicom kako je Osijek, ne tako davno, bio najveći hrvatski grad, veći i od Zagreba i od Rijeke, no i danas je on europski grad s prepoznatljivim štihom, grad poznatih pojedinaca, kojima se itekako ponosi, ali i grad čija je snaga u timu ljudi koji znaju i umiju ono što hoće. U tom

pravcu otvaraju se nove poduzetničke zone i nova radna mjesta, i grad i županija pružaju neupitnu potporu gospodarskim subjektima koji se mogu pohvaliti svojim proizvodnim programima i izvoznom orijentacijom, prijavljen je niz projekata, s kojima Osijek i Slavonija, zajedno sa susjednim regijama, apliciraju na sredstva iz predpristupnih fondova EU, ali puno toga ovisit će o završetku Koridora Vc, koji treba biti žila kucavica i grada na Dravi i čitave regije. »Gradu želim da ostane prepoznatljiv i slobodan, multikulturalan i multikonfessionalan, otvoren za sve iskrene prijatelje. Izgradit ćemo nove gospodarske i poduzetničke subjekte, nove škole i dječje vrtiće, nova igrališta i gimnastičku dvoranu, završiti autobusni kolodvor i sve ono što smo započeli, i još puno toga, jer Osijek se voli radom, Osijek se voli znanjem, Osijek se voli osmijehom, pa sam uvjeren da će naš grad znati odgovoriti na brojne izazove«, rekao je gradonačelnik Krešimir Bubalo.

I ove su godine podijeljene tradicionalne nagrade - Pečat grada Osijeka za izuzetne rezultate i zalaganja, Grb grada Osijeka i Grb grada Osijeka za životno djelo.

Slavko Žebić

Gradonačelnik Krešimir Bubalo
i predsjednik gradskog vijeća Gordan Matković

GOSPODARSKE PERSPEKTIVE ŠOKAČKOG PODUNAVLJA

Budućnost je u turizmu

Specijalni rezervat prirode »Gornje Podunavlje« osnova je razvoja eko i etno turizma na prostorima koje naseljavaju podunavski Hrvati – Šokci * Šokačka sela s područja Podunavlja imaju različit odnos spram mogućnosti koje im se pružaju

Piše: Ivan Andrašić

Tvrdava Bač

Specijalni rezervat prirode »Gornje Podunavlje« najočuvanija je ritsko-močvarna cjelina na toku Dunava kroz Srbiju. Prostire se na aluvijalnoj ravni lijeve obale rijeke, neposredno od granice s Mađarskom do Bogojeva u duljini od 64 km, na površini od 20.000 hektara. Tvore ga dva velika rita – Monoštorski i Apatinski, te područja Štrpca, Kozare i Karapandža. Najveći dio rezervata pokriven je kompleksima ritskih plavnih šuma, koje su raritet općenito u Europi. Skupa s desnom obalom, plavnim područjem u Hrvatskoj, poznatom po Kopačkom ritu i plavnim područjem Karapandža u Mađarskoj tvori prirodnu cjelinu ranih plavnih krajolika Podunavlja. Sa svojim rukavcima i poplavnim vodama Dunav je svojim tokom dao osnovni pečat Gornjem Podunavlju. Sporo tekući i zavijajući tvori rukavce, tzv. dunavce i meandre, a razlijevajući se pravi ritove, bare i močvare.

Opsežni melioracijski radovi poduzeti na isušivanju zemljišta u posljednja dva stoljeća prouzročili su svođenje današnjega područja pod utjecajem plavnih voda druge najveće europske rijeke na uski pojas uz Dunav, tako da današnje granice rezervata predstavljaju samo ostatak nekada puno rasprostranjenijih ritskih ekosustava na tlu Panonske nizine. Izgradnjom obrambenog nasipa 60-ih godina prošloga stoljeća

drastično je izmijenjen vodni režim u tom području, a to je ugrozilo opstanak podunavskih ritova. Pa ipak, zahvaljujući svojoj autentičnosti, cjelovitosti, te zadržanoj izvornosti, ovo prirodno dobro danas uživa visok stupanj zaštite. Specijalni rezervat prirode Gornje Podunavlje stavljen je pod zaštitu države 20. srpnja 2001. kao prirodno dobro I. kategorije. U toku Dunava kroz panonsku ravninu čovjek je oduvijek bio bitan čimbenik. Vremenom je formirana zasebna ikonografija i kultura življenja u Podunavlju. Neka od naseobina, poput legendarnoga Bodroga, našla su se na putu moćnoj rijeci i zauvijek nestala u njezinim virovima. Druga, poput Bačkog Brega, Bezdana, Bačkog Monoštora, Sonte, Bača, Plavne, Vajske i Bošana i danas njeguju izvorni folklor i bogatu tradiciju Podunavlja. U suvremenom aktivnom procesu smanjuje se pritisak koji nameće eksploatacija, a okreće se prema uzgoju, zaštiti, turizmu, edukaciji i sličnim formama. Svakako, perspektiva žitelja mjesta vezanih uz SRP Gornje Podunavlje, uz malo ulaganja, a više uporabe prirodnih resursa, leži u ruralnom turizmu.

BISERI GORNJEG PODUNAVLJA

Prvi i najveći iskorak u ovoj grani turizma vezan je uz Bački Monoštor, kojega nazivaju i Biserom

Gornjeg Podunavlja. Ovo živopisno selo smješteno je između prekrasnih gustih šuma i između rukavaca Dunava, na rubu Monoštorskog rita. Na području Bačkog Monoštora postoje ostaci starih utvrđenja, a najpoznatije među njima je mađarsko utvrđenje Bodrog. Turistička ponuda Bačkog Monoštora zasniva se na prirodnim ljepotama šuma i voda, te na bogatoj kulturološkoj tradiciji mještana, većinom Hrvata Šokaca. Njihova jedinstvena bogata narodna nošnja izrađuje se dulje od dva stoljeća. U samom naselju iz doba Marije Terezije još uvijek su vidljivi ostaci kuća građenih od prirodnih materijala. Središnje mjesto u selu zauzima katolička crkva

svetih Petra i Pavla koja je pod zaštitom države.

Bački Monoštor je poznato lovno i ribolovno područje, a nadaleko su poznati i monoštorski kulinarški specijaliteti. Jedna od onih koji su se svojim smještajnim kapacitetima uključili u ovaj vid turizma je Janja Šomodvarac.

»Preuredila sam dvije sobe, opremila ih za iznajmljivanje turistima. U standardnoj ponudi imam spavanje sa seljačkim doručkom. U ponudi imam samo domaće proizvode. Najviše me oduševljavaju biciklisti. Oni uglavnom dolaze iz velikih europskih gradova i život u prizemnoj, seoskoj kući, prehrana na domaći način i naši prekrasni krajolici jako ih privlače. I dosta su galantni. Prihodi od ovoga vida turizma su solidni i mislim da je u ovoj grani i budućnost našega sela«, kaže nam Janja Šomodvarac.

Na krajnjem sjeverozapadu Vojvodine smješteno je još jedno šokačko selo, Bački Breg. Ovo pitomo naselje ima izuzetno povoljan zemljopisni položaj. U neposrednoj blizini je granični prijelaz sa susjednom Mađarskom. Uz rijeku Plazović u ataru sela izraženi su barski tereni, među najznačajnije spadaju Zmijište i Gornja Pašarina. Bački Breg je i danas poljoprivredno naselje, a zbog blizine graničnog prijelaza sve su vidljivije odlike tranzitno-trgovinskog sela.

U južnom dijelu Gornjeg Podunavlja smještena je Sonta. Po broju žitelja najveće šokačko selo u Bačkoj, ima bogate prirodne resurse za razvoj ruralnoga turizma. Atar Son-te proteže se od Dunava, na zapadu, do kanala Dunav – Tisa – Dunav na istoku. Bogati lovni i ribolovni tereni privlače mnoge lovce i ribiče iz bliže i dalje okolice, pa je tako u vrijeme organiziranih lovova LU »Fazan« na automobilima moguće

Salaš iz prošlih vremena u ataru Sonte

Motiv iz Agle

vidjeti registarske pločice iz svih dijelova Srbije.

Svakako, najatraktivnije je jedno od najvećih prirodnih mrestilišta ribe na ovim prostorima, Hagla, ili kako je stari Sončani zovu Agla. Nedirnite šume, ispresijecane brojnim kanalima, tvore nestvarnu sliku, »ozvučenu« pjevom brojnih rijetkih primjeraka ptica. U svim dijelovima sončanskoga atara i danas postoje aktivni salaši, od kojih je nekoliko zadržalo izgled iz vremena od prije stoljeća i više. Neki od njih adaptirani su, pa tako pružaju i mogućnost smještaja posjetitelja uz puni komfor. Potencijal je i bogata kulturološka tradicija Sonce, koju s uspjehom čuvaju tri institucije kulture. Institucija hrvatske nacionalne zajednice, KPZH »Šokadija«, gradi i budući »Šokački dom«, koji će u perspektivi biti nezaobilazna točka

na karti turističke ponude sela. Svakako, ukoliko Sončani žele postati bitan čimbenik u turističkoj ponudi, bit će neophodno riješiti pitanja smještajnih kapaciteta i ponude kako kulinarskih, tako i etno-proizvoda.

JUŽNOBAČKO PODUNAVLJE

Prostori južnobačkog Podunavlja nisu ništa manje zanimljive destinacije za domaće i inozemne turiste. I njih odlikuju bogati lovni i ribolovni tereni, te bogata povijesna, možda i najbogatija na ovim prostorima i kulturološka zaostavština predaka onih koji danas obitavaju na tom području. Općina Bač prostire se na 367 km², a naseljava je oko 17000 žitelja. Zapadnu granicu općine tvori Dunav, u duljini od

43 km. Srednjovjekovna tvrđava u Baču poznata je kao svojedobno jedna od najvećih utvrda u Panoniji. Sredstvima europskih zaklada ova tvrđava se revitalizira, a danas se unutar ostataka njezinih zidina održavaju mnoge kulturne manifestacije. Jedna od nezaobilaznih destinacija i danas zaštitni znak Bača je franjevački samostan, izgrađen u XII. stoljeću.

Jedno od najočuvanijih spomenika istočnjačke kulture na ovim prostorima je i tursko kupatilo. Još uvijek su vidljivi ostaci keramičkih cijevi za dovod tople i hladne vode. U središtu Bača, u kući obitelji Gebauer, otvorena je i prva ljekarna u Vojvodini (XIX. stoljeće).

U vrijeme križarskih ratova u okviru današnjeg franjevačkog samostana bila je ustanovljena i bolnica, za koju se pretpostavlja da je bila prva u ovom dijelu Europe. Po sačuvanim starim zapisima, u XV. stoljeću sazidan je i manastir Bodani. Danas u njemu borave monasi iz manastira Kovilj. Manastir Bodani i manastir Kovilj jedina su dva pravoslavna manastira na prostorima Bačke. U blizini manastira, kod sela Vajska otkrivena je neolitska nekropola s nalazima keramike i nekropola iz vremena velikih migracija sa zidanim grobnicama.

Turistička organizacija općine Bač, u suradnji s mnogim turističkim agencijama nastoji ove povijesne, arhitektonske, kulturološke i duhovne vrijednosti približiti što većem broju posjetitelja iz zemlje i inozemstva.

Biološka raznovrsnost

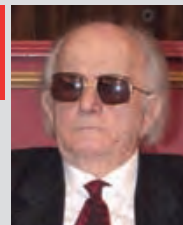
Na bogatstvo biološke raznovrsnosti Podunavlja ukazuje visok stupanj diverziteta vegetacijskih tipova, koji je predstavljen sa 156 različitih sintaksonomskih jedinica u okviru 14 klasa, 18 redova, 32 sveze i 51 biljne zajednice, koje izgrađuje više od 1000 biljnih vrsta. Dio bogatstva ogleda se i u 55 vrsta riba, 11 vrsta vodozemaca, 9 vrsta gmizavaca, 230 vrsta ptica i 51 vrste sisara, te veliki broj beskičmenjaka, od kojih se izdvaja zasebna fauna s više od 60 vrsta dnevnih leptira. Zbog izuzetnih prirodnih vrijednosti Gornje Podunavlje je 1989. godine proglašeno za međunarodno značajno stanište ptica (IBA), sastavni je dio potencijalnog Rezervata biosfere Drava-Mura i na popisu je potencijalnih vlažnih područja za upis na listu Ramsarske konvencije.

»Posjedujemo ogromne potencijale za razvoj turizma«, kaže za Hrvatsku riječ direktor Turističke organizacije Bač Nikola Banjac. »Osim nadaleko poznatog povijesnog, kulturološkog i duhovnog naslijeđa imamo i zanimljive ambijentalne cjeline. Izgradili smo mrežu biciklističkih staza, a imamo i puno seoskih kućanstava koja su zadržala tradiciju i običaje svojih predaka. Poznato je kako se turisti koji dolaze iz Europe, pa u posljednje vrijeme i domaći, sve više okreću upravo segmentima koje mi nudimo. Trenutačno nastojimo uključiti što više ljudi u sustav pružanja usluga turistima. Otvorivši vrata Didine kuće u Baču, pionirski iskorak u predstavljanju nekadašnjeg načina života svojih predaka napravila je šokačka obitelj Čoban. Nadam se da ćemo uspjeti, osim tradicije Hrvata Šokaca, na ovaj način turistima približiti i tradiciju ostalih nacionalnih zajednica koje obitavaju na prostorima naše općine. Osiguranjem i izgradnjom klasičnih smještajnih kapaciteta zaokružiti ćemo turističku ponudu Bača.«

Svakako, prirodna, povijesna, arhitektonska i tradicijska bogatstva moraju se poštovati, ali se isto tako moraju i ponuditi što većem broju posjetitelja. Prateći europske trendove, zaključak se nameće sam po sebi. Budućnost šokačkog Podunavlja svakako je u segmentu turizma koji je danas u najvećem usponu.

Etno-postavka u staroj šupi Janje Šomodvarac u Bačkom Monoštoru

KRONOLOGIJA OD 11. DO 17. PROSINCA

11. PROSINCA 1778.

Uz ranije obećanih 100 konja za vojsku, Gradsko vijeće Svete Marije (Szent Márie), kraljici *Mariji Tereziji* ponudilo je još 20.000 forinata (oko 5.000 zlatnika) za namiru ratnih izdataka. Potez je bio učinkovit, već početkom sljedeće godine naš grad biva proglašen slobodnim kraljevskim gradom.

11. PROSINCA 1933.

Rođen je *Ivan Pančić*, istaknuti književnik, po obrazovanju klinički psiholog. Objavio je osam knji-

ga pjesama od kojih je najznačajnija poema *Natpivavanja*, pisana novoštokavskom ikavicom Hrvata Bunjevaca. Autor je i studije *Kolera* u Subotici 1873. godine. Preminuo je pod tragičnim okolnostima 16. lipnja 1992.

11. PROSINCA 1998.

Obilježena je 100. obljetnica od osnutka i početka djelovanja Kulturno-umjetničkog društva *Lányi Ernő*, koje je izraslo iz nekadašnjeg pjevačkog zbora Udruženja obrtnika. U njegovu sjedištu je, odmah po osnutku, siječnja 1970. djelovalo HKUD Bunjevačko kolo.

12. PROSINCA 1912.

Otvorenjem laboratorija na 3. katu Gradske kuće, utemeljen je Zavod za zdravstvenu zaštitu Subotice. Te je godine s radom počeo i Dezinfekcioni institut, čime započinje i djelovanje preventivne medicine u nas; 1913. zabilježen je i osnutak Epidemiološke bolnice.

12. PROSINCA 1997.

U Budimpešti, u Umjetničkom paviljonu, priredena je književna večer subotičkih spisatelja – *Viktorije Aladžić r. Vujković-Lamić, Ildiko Lovas, Milovana Mikovića, Istvána Szatmária i Otta Tolnaija.*

13 PROSINCA 1946.

Počasnim građaninom grada Subotice proglašen je američ-

ki umjetnik hrvatskog podrijetla *Zlatko Baloković*. Iste večeri, glasoviti je violinist priredio nezaboravni koncert. Koncertna dvorana subotičke Muzičke škole ponijela je ime Zlatka Balokovića.

13. PROSINCA 1991.

U nekadašnjoj kući znane društvene djelatnice i dobrotvorke *Marije Mamužić*, u ulici Žarka Zrenjanina, otvoren je Gerontološki klub Centar II. Bila je to prva ustanova te vrste u Srbiji.

14. PROSINCA 1797.

Koncem 80-ih godina XVIII. stoljeća duhan je u okolici Subotice gajen na 604 katastarska jutra. Rod je iznosio oko 5470 centa. Duhan se najviše gajio na Ludašu (403 kj.) i Kelebiji (82 kj.), a potom u Tavankutu, Đurđinu, Žedniku, Zobnatici i Vamteleku.

14. PROSINCA 1994.

Beogradski ansambl Kolo, pred oko tisuću gledatelja u Dvorani sportova, izveo je svoj premijerni program. Među izvedenim koreografijama našle su se i bunjevačke igre u obradi Subotičanina *Stevana*

Tonkovića Pipuša, koje i sâm 70-ih godina prošlog stoljeća igrao u glasovitom folklornom društvu.

15. PROSINCA 1878.

Svečano otvorenje Pučke kasine. Utemeljena je na poticaj *Ambrozija Boze Šarčevića*, sljedbenika preporodnih zamisli biskupa *Ivana Antunovića*. Prvu upravu Kasine čine: predsjednik *Beno Dulić*, perovoda *Ivan Rožić*, blagajnik *Bodo Kujundžić*, prvi zastupnik *Ago Mamužić*, odnosno odbor starješina od 30 članova biran iz redova najviđenijih Bunjevaca.

15. PROSINCA 1912.

U Bajmoku je rođen *Đuro Dulić*, prvoborac, narodni heroj, generalpotpukovnik, istaknuti zapovjednik NOV i POJ i JNA. Narodnim herojem proglašen je 1953. uz ostale vrline krasila ga je i velika osobna hrabrost. U jesen 1941. prvi je uništio njemački tenk u Srbiji. Umro je 29. kolovoza 2006.

15. PROSINCA 2002.

U nazočnosti oko 200 elektora, predsjednika Hrvatskoga sabora *Zlatka Tomčića*, visokih predstavnika Ministarstva za nacionalne manjine Republike Srbije, diplomata, generalnih konzula Republike

Hrvatske i Republike Mađarske u Subotici, te drugih visokih dužnosnika, na Elektorskoj skupštini izabrano je Hrvatsko nacionalno vijeće od 35 članova.

16. PROSINCA 1552.

Platni spisak turske posade za 959. godinu hidžre (od 28. XII. 1551. do 16. XII. 1552.), kazuje da tur-

sku posadu utvrđenja u Sobočki (Subotici) čine 24 vojnika: mustahfiz (janjičari-pješaci) i džemajet topčiki (artirelji). Njihov zapovjednik prima dnevno 20, zamjenik mu 12, a podčasnici i vojnici od 8 do 6 akči.

16. PROSINCA 1793.

Obitelji *Jakova* i *Luke Vojnića* stekle su pridjevak de Baisa (od Bajše). Plemićki status dobile su s jeseni 1741. Ove obitelji danas imaju više ogranaka: Vojnić Danini, Vojnić Hajduk, Vojnić Koer Kortmiš, Vojnić Mijatov, Vojnić Purčar, Vojnić Rogić i Vojnić Zelić

16. PROSINCA 1960.

Utemeljena je Kulturno-prosvjetna zajednica Subotičkog kotara. Za predsjednika je izabrana *Estera Ivković*, poznata javna djelatnica.

16. PROSINCA 1998.

Na konstitutivnoj sjednici Vijeća Hrvatskog narodnog saveza, izabrano je čelnništvo novoosnovane stranke: predsjednik *Kalman Kuntić*, dopredsjednik *Franjo Vujkov*, zatim *Marija Sekulić*, *Zvonimir Sajfert* i *Branko Horvat*.

17. PROSINCA 1845.

Rođen je *István Iványi* (obiteljsko prezime Ivanovski), profesor, upravitelj Gradske knjižnice, povjesničar. Osim dvosveščana djela *Szabadka szabad királyi város* (Povijest slobodnog kraljevskog grada Subotice), tiskanog 1886. i 1892. autor je još desetak važnijih djela iz prošlosti našega grada i Bačke. Umro je 7. kolovoza 1917.

17. PROSINCA 1915.

Rođen je *Marko Čović*, prozaik, publicist, profesor filozofije. Za vrijeme Drugog svjetskog rata uređivao je *Klasje* naših ravni u Zagrebu, časopis osnovan u Subotici 1935. Autor je romana *Doktor filozofije*, zbirke novela *Žito zove*, autobiografske proze *Priča o lopti* i drugih djela. Umro je 12. travnja 1983.

Godišnji koncert folklornog odjela HKC-a »Bunjevačko kolo«

SUBOTICA – Folklorni odjel HKC-a »Bunjevačko kolo« priređuje večeras (petak, 11. prosinca) godišnji koncert Ansambla narodnih plesova i pjesama pod nazivom »Četrdeset godina nam sja zvijezda ta«. Koncert se održava u Velikoj dvorani HKC-a »Bunjevačko kolo«, s početkom u 20 sati. Ulaznice po cijeni od 200 dinara mogu se kupiti u prostorijama centra, ili na ulazu pred početak koncerta.

KPZH »Šokadija« u Zemunu

ZEMUN – Članovi KPZH »Šokadija« iz Sonte gostovat će u subotu, 12. prosinca, u zemunskom Lutkarskom kazalištu. Domaćin će im biti Zajednica Hrvata Zemuna – Knjižnica i čitaonica »Ilija Okrugić«. U bogatom cjelovečernjem programu, kojim će Zemuncima predstaviti tradicijske i kulturološke vrijednosti bogate baštine svojih predaka, sudjelovat će članovi folklornog, pjevačkog, tamburaškog i literarnog odjela »Šokadije«.

K. P.

Blagdanski programi u Lemešu

SVETOZAR MILETIĆ – U subotu, 12. prosinca, u Domu kulture bit će održan koncert crkvenih pjesama iz ciklusa o Božiću. Sudjelovat će VIS »Petrus« iz Bačkog Monoštora, ženski zbor »Musica Viva« i dječji župni zbor »Rođenja BDM«, oba iz Svetozara Miletića. U okviru večeri bit će priredena izložba rukotvorina udruge »Rozsa Piroso« iz Bezdana i božićnjaka koje će peći Lemešanke. To će biti ujedno i čestitka za Materice našim sugrađankama.

Na šetalištu u središtu sela 18., 19. i 20. prosinca bit će organiziran Božićni vašar. U Domu kulture će 19. prosinca biti priređen program u kojem će sudjelovati HBKUD »Lemeš«, ME »Németh László« i gosti iz Bacsbokoda (Mađarska). U nedjelju, 20. prosinca, gostuju glumci amateri iz Bezdana (predstava je na mađarskom jeziku).

L. T.

Božićna izložba u HKC-u »Bunjevačko kolo«

SUBOTICA – Likovni odjel HKC-a »Bunjevačko kolo« iz Subotice i likovno-slamarska sekcija HKPD-a »Matija Gubec« iz Tavankute organiziraju i ove godine Božićnu izložbu, koja će biti otvorena u ponedjeljak, 14. prosinca, u Velikoj dvorani HKC-a »Bunjevačko kolo«. Početak je u 18 sati.

Izložba će biti otvorena do petka, 18. prosinca, svaki dan od 10 do 12 i od 16 do 19 sati.

Predstavljanje »Općeg pravnog rječnika«

SUBOTICA – Hrvatsko akademsko društvo organizira predstavljanje knjige »Opći pravni rječnik« Marte Vidaković Mukić, koje će biti održano u četvrtak, 17. prosinca, u Plavoj vijećnici Gradske kuće. Početak je u 19 sati.

»Opći pravni rječnik« namijenjen je pravnicima, studentima pravnih fakulteta, politolozima i studentima fakulteta

političkih znanosti, studentima drugih fakulteta i škola na kojima se izučavaju pojedine pravne discipline, državnim službenicima, političarima, novinarima, kao i onima koji nisu pravnici, a koji se s pravnom terminologijom svakodnevno susreću u svojim profesijama. Marta Vidaković Mukić, rođena Subotičanka, diplomirala je 1975. na Pravnom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. Završila je poslijediplomski studij na Interuniverzitetskom centru za poslijediplomske studije u Dubrovniku. Radila je u Republičkom zavodu za javnu upravu gdje se specijalizirala za ustavno i upravno pravo; u stručnoj službi Hrvatskoga sabora obavljala je poslove pročelnice službe radnih tijela Zastupničkog doma i tajnice Odbora za zakonodavstvo. Na dužnost zamjenice pučkog pravobranitelja stupila je 1. prosinca 1996. godine, a obavljala ju je do isteka mandata 30. studenoga 2004. godine. Trenutačno je tajnica Hrvatske zajednice županija. U prosincu 2001. nagrađena je godišnjom nagradom Hrvatskog helsinškog odbora »Miko Tripalo« za doprinos u promicanju i zaštiti ljudskih prava u Hrvatskoj. Objavila je preko 50 radova u stručnoj publicistici.

Božićna igranka i doček Nove godine u »Kolu«

SUBOTICA – HKC »Bunjevačko kolo« organizira tradicionalnu Božićnu igranku koja će biti održana u petak, 25. prosinca, s početkom u 21 sat. Posjetitelje će zabavljati bend Utopia i DJ Ivan. Cijena ulaznice iznosi 100 dinara.

Također, HKC »Bunjevačko kolo« organizira i doček Nove 2010. godine u svojim prostorijama od 20 sati, a goste će zabavljati Ansambl »Hajo«. Cijena ulaznice je 50 eura, u dinarskoj protivrijednosti. Karte se mogu kupiti u pretprodaji u uredu HKC-a »Bunjevačko kolo«.

Informacije možete dobiti na broj telefona 024/555-589.

U prodaji CD s Festivala bunjevački pisama

SUBOTICA – Nedavno je objavljen kompakt disk s pjesmama izvedenim na ovogodišnjem, devetom po redu Festivalu bunjevački pisama, koji je održan koncem rujna u Subotici.

Disk sadrži 17 pjesama i može se kupiti u Suvenirnici ispod Gradske kuće ili naručiti putem telefona 060/016-1167. Cijena je 400 dinara.

»Crncima« glavna nagrada u Beogradu

BEOGRAD – Hrvatski film »Crnci« redatelja Zvonimira Jurića i Gorana Devića osvojio je Grand prix »Aleksandar Saša Petrović« na 15. beogradskom Festivalu autorskog filma, završenom u srijedu, 2. prosinca.

U obrazloženju žirija navedeno je da film predstavlja snažno i razoružavajuće istinito djelo koje uspješno kombinira minimalizam i dubinu.

Film »Crnci« je ratna drama o zapovjedniku voda koji tijekom primirja priprema akciju izvlačenja tijela poginulih suboraca... Tijekom rata u gradu pod opsadom vod nazvan Crnci, zadužen za obavljanje prljavih zadataka, mora biti rasformiran jer je potpisano primirje.

Zapovjednik voda Ivo (Ivo Gregurević) priprema akciju izvlačenja tijela trojice svojih poginulih ljudi iz šume i istovremeno želi, usprkos primirju, minirati branu i tako nanijeti štetu neprijatelju.

Preživjeli članovi voda – Darko (Rakan Rushaidat), Barišić (Krešimir Mikić), Franjo (Franjo Dijak) i Šaran (Nikša Butijer), mučeni svaki svojim osobnim osjećajima krivice i dilemama, kreću u akciju i u šumi nalaze neprijatelja tamo gdje su ga najmanje očekivali – u sebi samima.

Priznanje hrvatskim umjetnicima uručeno je pred brojnom publikom na završnoj ceremoniji u beogradskoj Dvorani kulturnog centra.

ZAVOD ZA KULTURU VOJVOĐANSKIH HRVATA PREDSTAVLJEN U OSIJEKU

Jačanje kulturnih i znanstvenih veza

Predstavljen »Zaboravljeni rječnik« Ilije Žarkovića * Predstavnik ZKVH-a primio gradonačelnik, kao i čelnici nekoliko institucija u gradu na Dravi

Utorak je, 8. prosinca, U Osijeku je, u svečanoj dvorani Rektorata sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera, predstavljena knjiga »Zaboravljeni rječnik – govor golubinačkog kraja« pokojnoga Ilije Žarkovića, pisca, glazbenika i skladatelja iz Golubinaca, člana Društva književnika Hrvatske, koji je za sobom ostavio nekoliko knjiga i zbirki pjesama, a ova nova knjiga prva je u nakladništva Zavoda za kulturu vojvođanskih

SACHUVANI RJEČNIK

»Jezik je izuzetno važan za oblikovanje identiteta jednoga naroda, a nama Hrvatima je to poznato još od vremena svetaca Ćirila i Metoda, a jednako je tako za identitet svakoga jezika važan organski idiom, tj. mjesni govor, a baš tomu je svoj rad posvetio Ilija Žarković iz Golubinaca, sela u pazovačkoj općini, književnik, glazbenik i skladatelj tamburaš-

Baš tu novu dimenziju osvijetlila je dr. sc. Ljiljana Kolenić, znanstvenica koja je rado prihvatila poziv Zavoda uz Subotice, te je i recenzentica ove knjige.

Prof. Kolenić pohvalila je rječnički uradak Ilije Žarkovića, njegov prinos leksikografiji i dodala da kada netko sa toliko želje, mara i ljubavi skrbi za najljepše uspomene iz djetinjstva, za riječi koje u današnjem govoru gotovo da i ne susrećemo, marno ih bilježi i čuva od zaborava, onda to samo može značiti da te riječi ne mogu biti zaboravljene.

I Tomislav Žigmanov, ravnatelj Zavoda i urednik ovoga izdanja,

sjednik Upravnog odbora Zavoda Dujo Runje, imala je i zadaću obići nekoliko institucija u gradu na Dravi, pa je ovo bio doista radni posjet Osijeku. Najprije su posjetili Umjetničku akademiju gdje su razgovarali s dekanicom Helenom Sablić-Tomić, zatim su imali prijem kod gradonačelnika Osijeka Krešimira Bubala, potom već spomenutu promociju knjige i na koncu susret u Matici hrvatskoj, gdje su ih primili tajnik Josip Cvenić i opet Helena Sablić-Tomić.

Gradonačelnik Bubalo izrazio je zadovoljstvo radom nove institucije vojvođanskih Hrvata i obe-

Predstavljanje knjige »Zaboravljeni rječnik«

Prijam kod gradonačelnika Krešimira Bubala

Hrvata i prva u ediciji »Prinosi za dijalektološka istraživanja«. Promocija je održana u nazočnosti stotinjak, možda i više sudionika, prijatelja Ilijinih, osječkih profesora i studenata Umjetničke akademije, a o knjizi su govorili: u ime domaćina, prorektor, prof. dr. sc. Ivan Samardžić, doc. dr. sc. Milica Lukić, profesorica na Filozofskom fakultetu i prof. dr. sc. Ljiljana Kolenić, također sa Filozofskog fakulteta u Osijeku i u ime nakladnika, Tomislav Žigmanov, ravnatelj Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata.

ke glazbe, čovjek koji se saživio sa rodnim Golubincima i vjerno bilježio riječi koje iščezavaju, pa je njegovo djelo zaslužilo novi naslov, ne 'Zaboravljeni rječnik – govor golubinačkog kraja', već 'Sačuvani rječnik', kojega će sada moći koristiti Golubinci i svi drugi Srijemci, ma gdje bili, ali i znanstvenici i istraživači, koji će ovoj materiji dati jednu novu dimenziju«, rekla je doc. dr. sc. Milica Lukić i pozdravila Hrvate iz Vojvodine koji su došli u posjet Osijeku i njegovoj akademskoj zajednici.

pohvalio je Ilijin uradak, kao i sve što je ovaj autor do sada radio, njegove knjige i udžbenike tamburaške glazbe. Žigmanov je dodao kako je ova knjiga predstavlja još jedan doprinos kulturi vojvođanskih Hrvata, koja se tek posljednjih godina usustavljuje.

POSJET INSTITUCIJAMA

Osim zadaće na promociji nove knjige Ilije Žarkovića, ekipa Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata, a pokraj već spomenutoga Žigmanova bili su tu i menadžerica Katarina Čeliković te pred-

čao nesebičnu potporu hrvatskoj manjini u Vojvodine radi jačanja nacionalnog identiteta, te istaknuo u prvi plan dobre odnose s aktualnim gradonačelnikom Subotice, tim prije što Subotica i Osijek već desetljećima grade prijateljske odnose. U Osijek dolaze i djeca iz Subotice, Novoga Sada, Sombora i drugih dijelova Bačke, tu se obrazuju i vraćaju u svoje sredine, a u posljednje vrijeme sve je bolja prekogranična suradnja i sve je više zajedničkih projekata prema EU.

Slavko Žebić

GODIŠNJIM KONCERTOM HKUD »VLADIMIR NAZOR« OBILJEŽIO KRAJ GODINE

Ima nade za mlade

Dvodnevni program društvo je pokazalo kako uspijeva izići na kraj sa svim nedaćama i »krizama« koje ga snalaze

Iako nije prošlo puno vremena od premijere komedije »Oporuka« u režiji *Marije Šeremešić*, dramska sekcija HKUD-a »Vladimir Nazor« dobila je najveće priznanje od publike, jer je velika dvorana Hrvatskog doma u Somboru prošloga petka 4. prosinca, ponovno bila puna, a gledatelji su i ovoga puta uživali i smijali se izvrsnoj glumi »nazorovaca«. Time je počelo obilježavanje kraja radne godine ovog društva, a sutradan, u subotu 5. prosinca priređen

Potom se osvrnuo na same početke društva kada je skupina ljudi na čelu sa *Antunom Matarićem* 1935. godine, uz puno truda, hrabrosti i strpljenja svoju ideju pretvorili u zbilju, te su osnovali udrugu u kojoj će Hrvati moći ostvarivati svoje kulturološke težnje i društvene interese.

Predsjednik se društva spomenuo ljudi koji su u mozaik Hrvatskog doma u Somboru utkali svoje znanje, rad i trud, te se zahvalio svima onima koji su svojim dona-

naslovljen je »Oj mladosti – najmilije doba.« Broj prati razdoblje od Dužionice do godišnjeg koncerta. Usljedio je kulturno-umjetnički program u kojem se prvo predstavila pjevačka skupina društva, koju vodi *Vesna Čuvardić*, a stihove su potom govorili članovi recitatorske sekcije: *Lea Jevtić*, *Emina Firanj*, *Miloš Jevtić* i *Dejana Jakšić*. Svojim autorskim pjesmama predstavili su se članovi literarne sekcije, prvonagrađena na Šokačkoj večeri u Sonti *Marica Mikrut*, *Antun Kovač*, *Vinko Janković* i *Zlatko Gorjanac*. Nazorovci su okupili i mlade koji vrijedno rade i u folklornoj sekciji, a ono što su naučili zahvaljujući koreografu *Šimi Beretiću*, pokazali su prvo narodne plesove

ja ovog društva, koja je nasmijala publiku.

Nešto moderno, novo i što nije dio tradicije prikazale su mlade nade ovog društva, glumci, odnosno glumice i plesačice iz predstave »Skriveni ples«, za koju je scenarij napisala članica društva *Lea Jevtić*.

Godišnji koncert HKUD-a »Vladimir Nazor« bio je lijepo ugođen, a ovo društvo je pokazalo kako uspijeva izići na kraj sa svim nedaćama i »krizama« koje ga snalaze. Za »Nazor« ima nade, a ona je osobito vidljiva u mladima koji su činili gotovo većinu sudionika godišnjeg koncerta, iako je prije postojala bojazan kako će ovo društvo izgubiti mlade. Kreativnost, ushit, dobra volja i rad mladih su nada ovog

Iz skeča »Dugme«

je završni, Godišnji koncert, na kojem su se mogli vidjeti sažeci onoga što je ovo društvo radilo u proteklih godinu dana.

Program je vodio dobro znan voditeljski trojac *Bojana Jozić*, *Dejana Jakšić* uz pomoć *Marije Šeremešić*, koju su mlade voditeljke na početku programa na šaljiv način »izgurale« s bine, kako bi se na neki način pokazalo da dolazi vrijeme za mlade.

NA ISTOM KURSU

Kako i doliči, nazočne u Hrvatskom domu je pozdravio predsjednik društva *Šima Raič*. On je između ostalog naveo: »Tijekom 73 godine aktivnog rada i postojanja, naše društvo mijenjalo je prošorije, ime, ali nikada programsku orijentaciju i osnovno opredjeljenje: njegovanje kulture i tradicije hrvatskog naroda ovog kraja – Bunjevac i Šokaca.«

cijama pomogli društvo u protekloj godini. Običaj je ovog društva da na kraju godine zaslužnim članovima koji su se posebno isticali svojim radom dodjele zahvalnice, koje je uručio *Šima Raič*.

NASTUPI SEKCIJA

Četvrti ovogodišnji broj »Miroljub«, a 48. u dvanaestoj godini izlazenja predstavio je urednik *Matija Đanić*. Na naslovnici novog broja je podmladak folklorne sekcije, a

Plesovi iz Posavine

iz Posavine, a kasnije bunjevačke plesove i na samom veterani su prikazali običaj bunjevačkih svatova. Kratkim skečevima »Dugme« po *Branislavu Nušiću* i adaptaciji *Marije Šeremešić*, kao i skečom »Na klupici« autorke *Marije Šeremešić*, predstavila se dramska sekcija

društva, koju treba znati zadržati, naravno, uz rad i onih nešto starijih, koji su pokazali da njihovo vrijeme nije prošlo.

Godišnjem koncertu, između ostalih, nazočili su generalna konzulica Generalnog konzulata RH u Subotici *Ljerka Alajbeg*, gradonačelnik Grada Sombora *Nemanja Delić*, predsjednik HNV-a *Branko Horvat*, voditelj podružnog ureda HMI u Vukovaru *Silvije Jergović*, dopredsjednik DSHV-a i član gradskog vijeća Grada Sombora *Mata Matarić*, predsjednik DZH-a *Đorđe Čović*, ravnatelj NIU »Hrvatska riječ« *Ivan Karan*, te predstavnici kulturno-umjetničkih društava i udruga građana.

Zlatko Gorjanac

Zajednički kroz burna vremena

»Našim precima nije nedostajalo energije. Od momenta osnutka društva – 6. prosinca 1936. godine pa do današnjih dana zajednički smo prošli mnoga burna, ratna vremena, promjene državnog uređenja, vlasti, mijenjao se često odnos prema našoj udruzi, a i sami smo katkada zavedeni kolektivizmom odustajali od nekih ideja, ili se priklanjali općoj svijesti. Najbolji dokaz da smo sve prebrodili jeste upravo današnja proslava«, rekao je *Šima Raič*.

ANA ĐOKIĆ, »RECEPTI ZA SREĆU«, KNJIGA U CENTRU, ZAGREB, 2008.

Novi doživljaj rodnoga grada

»Recepti za sreću« je roman u kojemu se, kako piše na ovitku knjige, prvi put u Hrvatskoj progovara o stavu beogradskih građanskih obitelji prema ratu i raspadu Jugoslavije

Piše: Đurđica Stuhldreiter

»A utobus je prazan. U njemu smo samo jedna žena koja sjedi na prvom sjedalu i razgovara s vozačem i ja, smještena na sjedalu broj dvadeset. Prošli smo Slavonski Brod i putokazi već duže vrijeme najavljuju Bajakovo. Bajakovo označava kraj puta. Iza njega, kao da ničega drugog nema. Iza je još samo jedno veliko Ništa koje vreba kao u *Endeovoj* 'Beskrajnoj priči', a u koje se nas troje spremamo ući. Kroz zamagljen prozor promatram smeđa prostranstva izorane zemlje, kuće bez fasada natopljene kišom, blato u dvorištima, vrane koje lete, veliko sivo nebo uokvireno staklom autobusa u kojem se osjećam sigurno, kao u svemirskom brodu koji probija granice prostora i vremena u kojem sam dosad živjela. Jednoličan glas žene koja ne prestaje pričati s vozačem poručuje mi kako je sve u redu. Kako ne trebam brinuti ni o čemu. Kako je to što sam se potpuno neplanirano našla u ovom autobusu na putu u drugi svemir, sasvim prirodna stvar. Kako nisam pogriješila. Kako je to što sam jutros, umjesto cekera za tržnicu zgrabila putovnicu i otišla, naškrabavši svome mužu patetičnu poruku na komadu papira, bilo jedino moguće rješenje. Posljednji pokušaj već pomalo ocvala princeze da probudi svoga princa iz stogodišnjeg sna i natjera ga da potriče.

Ali što ako ne dođe za mnom? Što ne poželi da mu se vratim?«

POVRATAK U BEOGRAD

U središtu romana »Recepti za sreću« je tridesetpetogodišnja Tanja koja se upravo uoči bombardiranja Beograda 1999. godine iz Zagreba vraća u rodni Beograd. U Beogradu se susreće s prijateljicama iz djetinjstva i s njima raspravlja o uspjesima, sreći, politici, seksualnosti, ljubavi. Autorica je roman koncipirala tako da »pušta« junakinje da pričaju svoje životne priče. Ipak, priča Beogradanke

RECEPTI ZA SREĆU

Tanje, koja se nakon udaje preselila u Zagreb, čini se ključnom, jer otvara i bolna pitanja o nacionalnim predrasudama, ratu, relaciji Beograd – Zagreb. Dok šeće rodnim gradom, Tanja ga gotovo više i ne prepoznaje – izgubila se njegova nekadašnja urbanost, zavladaile su neke kvazitradicionalne vrijednosti. No, ona se i

sama suočava s time da je postala stranac, pa prkosno odgovara: »Ja sam ovdje živjela dok ste vi, koji mene nazivate strancem i dajete mi nekakve smiješne papiriće, u svojim selima okruženi mirisom kravlje balege i pilećih govana samo sanjali o Beogradu!«. Njoj se čini da se društvo »vratilo u srednji vijek«, a pomalo ironično gleda i

na izgubljene postulate francuske revolucije.

ŠEST URBANIH ŽENA

Kroz vizuru šest žena, sedamdesetogodišnje Ade, tridesetpetogodišnjakinja Tanje, Dragane, Sandre i Sonje, te petnaestogodišnje Marine, ovaj roman bez cenzure progovara o intimnim promišljanjima urbanih žena različitih generacija o seksu, ljubavi i muškarcima – prijateljima, očevima i muževima (»bivšim, sadašnjim i pokojnim«), a čitateljima prepušta da otkriju što povezuje šest sudbina ovih žena?

Roman je dobio naziv prema imenu popularne emisije koju Tanjina prijateljica Sandra vodi na televiziji. »Ana Đokić ne bježi od današnjih popularnih 'cosmo' priča za žene, pa njene junakinje propituju izgled, mladost, samoću, brakove i vlastitu poslovnu uspješnost. Na taj način autorica je uspjela izbjeći patetičnost, tako čestu u propitivanju velikih tema. Tanja, koja je u srednjoškolskim danima pisala grafite i pjevala angažirane pjesme, ističe upravo to – da je njen patriotizam ravan nuli i da nikad ne bi mogla vikati 'Bolje rat, nego pakt!'. Štoviše, važno je reći da junakinje ne vide sebe kao heroine (što je pravo osvježenje s obzirom da smo inače obasuti mnoštvom pretencioznosti raznih tumača koji nam žele 'objasniti stvarnost')«.

Ana Đokić pokazala je da se o velikim temama može pisati pitko i zabavno, a njene junakinje, koje ne žele glumiti heroine, hrabre su jer propituju svoje identitete i bore se u svakodnevnici, zapisala je kritika. Njezin doživljaj rodnoga grada s jedne strane, te odnos drugih prema njoj i »neprijateljskoj« državi u kojoj je odlučila živjeti, druga su dimenzija ovoga romana u kojemu se, kako piše na ovitku knjige, po prvi put u Hrvatskoj progovara o stavu beogradskih građanskih obitelji prema ratu i raspadu Jugoslavije.

Ana Đokić rođena je u Beogradu 1965. godine. Živi u Zagrebu gdje se profesionalno bavi pisanjem proze, dramskih tekstova i književnih kritika. Dobitnica je književnih nagrada »Marin Držić«, »Mato Lovrak«, »Cyrano«, »Mali Maru«, te književnog priznanja »White Ravens«. Prevedena je na francuski, talijanski, engleski, poljski i slovenski jezik.

POVIJEST HRVATSKE KNJIŽEVNOSTI

Miroslav Krleža

Krležino se djelo opire tipološkoj raščlambi zbog žanrovske obuhvatnosti i rastezljivosti te golema tematskoga raspona, ali i jedinstvene stilske pozicije: njegova je fraza savladala misaonu strukturu i govorni ritam hrvatskoga izraza bez presedana u uzorima

Priređuje: Miranda Glavaš-Kul

Pjesnik, novelist, dramatičar, romanopisac i esejist Miroslav Krleža rođen je u Zagrebu 7. srpnja 1893. godine. Nakon niže gimnazije u Zagrebu, školovao se u vojnim zavodima u Pečuhu i Budimpešti, odakle se 1913. vraća i počinje raditi u novinskim redakcijama, objavljuje prve književne priloge (»Legenda«, 1914.) te postaje profesionalnim književnikom. Nastupa kao rušitelj tradicije i zagovornik nove poetike koja se uvelike podudara s ekspresionističkom. Aktivno sudjeluje u Prvome svjetskome ratu, a nakon njega se priklanja krugu vršnjaka koji općemu nezadovoljstvu daju prve sustavne oblike hrvatskoga komunističkoga pokreta. U avangardističkome duhu uređuje s *Augustom Cesarcem* 1919. časopis »Plamen« kojim bjelodano upozorava na ideološku (komunističku, boljševičko-lenjinističku) obojenost njegova ekspresionizma.

GOLEM TEMATSKI RASPON

Krležino se djelo opire tipološkoj raščlambi zbog žanrovske obuhvatnosti i rastezljivosti te golema tematskoga raspona, ali i jedinstvene stilske pozicije: njegova je fraza savladala misaonu strukturu i govorni ritam hrvatskoga izraza bez presedana u uzorima. Odnos prema tradiciji razvijao se od nastupnoga osporavanja do enciklopedijske sinteze, a Krleža je s hrvatskim prilikama i njihovim općim, pa i estetskim formama u neprestanu dijalogu.

Jedna od prvih i najopsesivnijih Krležinih tema bezuvjetno je rat. Njome se intenzivno bavio u pjesmama, prozi i dramama. Njegovu liriku, koju u samokritičnoj retrospekciji naziva »Moja ratna lirika«, (Pjesme I i II, 1918. i Pjesme III, 1919.) nerijetko prožimlju motivi Golgote i Velikog petka, no iz njih ponekad progovara zagovornik lenjinističke ideologije pronoseći jeku ruskog Oktobra 1917. godine.

Jedna od najsnažnijih i umjetnički najvrjednijih antiratnih knjiga u europskoj književnosti zacijelo je Krležina zbirka novela »Hrvatski bog Mars« (1922.). U ovoj noveli, kao i drami »U logoru« (prvotno naslovljenoj »Galicija«) koja je zabranjena na sam dan zakazane

Miroslav Krleža

kom prema kojemu je pokazivao trajnu nostalgiju. Lirske motive i intimističke ugođaje najavljuje konačno zbirkom »Pjesme u tmini« (1937.) nadahnutom humanom građanskom sućuti nad socijalnom bijedom, ali bez ideološke patetike. U njima se može iščitati

pjesnikov protest protiv nepravde i bijede malog čovjeka.

DRAME, ROMANI, ESEJI

Dramaturški krug glembajevskoga ciklusa s psihološki nijansiranim galerijom likova (drame »Gospoda Glembajevi«, »Leda«, »U agoniji«) zaokružuje istoimena proza. Na tragu građe glembajevskoga te nezaokružena jakobinskoga ciklusa (novele »Hodorlahomor veliki«, »Mlada misa Alojzija Tičeka«, »Smrt Florijana Kranjčeca«), Krleža razvija svoj ključni pripovjedni tekst prvim modernim roman hrvatske književnosti »Povratak Filipa Latinovicza« (1932.). Priča je to o povratku glavnoga lika kući nakon desetogodišnjeg izbjivanja i pokušaju da pronađe odgovore na pitanja koja su ga oduvijek mučila (otac, identitet, pripadnost društvu, ljubav). Pričom o umjetniku, koja zadire u

bitna ograničenja hrvatske sredine i kulturnoga modela, korespondira s europskim matricama (*M. Proust*, *R. Musil*, *R. M. Rilke*). U satirično-lirskom romanu s društvenom tematikom »Na rubu pameti« (1938.), romanom koji osuđuju totalitarizam »Banket u Blitvi« (1938., zaključni dio 1964.) te osobito u pet knjiga »Zastava« (1960-ih) fabula se razlijeva u mrežu esejističkih asocijacija.

S druge strane u esejima, posebice o identifikacijskim karakteristikama poput *J. Križanića* ili *F. Supila*, koji se bave obzorom slomljena intelektualca, rabi romanesknu tehniku. Polemičnost Krležina esejizma ne ogleda se tek u promišljenoj obrani svojih polazišta (»Moj obračun s njima«, 1932.; »Dijalektički antibarbarus«, 1939.) nego i u trajnoj težnji za čvrstim uporištem (»Deset krvavih godina«, 1937.). Veći, nefikcionalni dio Krležina opusa, od tekstova o književnosti i umjetnosti (eseji o S. S. Kranjčeviću, R. M. Rilkeu, I. Meštroviću, K. S. Gjalskom), putopisno-feljtonske zbirke »Izlet u Rusiju« (1926.) do memoarskih reminiscencija (»Djetinjstvo u Agramu«, 1952.; »Davni dani«, 1956.; »Dnevnik«, 1977.) izazivao je kontroverze. Krleža inzistira na poosobljenju iskustva, pa su mu i enciklopedijske bilješke, tzv. marginalia lexicographica, izrazito autorskoga pristupa. Povijest kritičke literature o Krleži (Krležologija, I-VI, 1989.-93.) obradio je *S. Lasić*, a u Leksikografskome zavodu, koji nosi njegovo ime, izlazi i enciklopedija Krležijana.

U 88 godina života (umro je u Zagrebu 29. prosinca 1981.) i 66 godina književne produktivnosti napisao je pedesetak svezaka pjesama, novela, romana, drama, eseja, polemika, putopisa, dnevnika, memoara, enciklopedijskih natuknica i političke publicistike: u njegovu djelu možemo naći sve oblike književnog izražavanja.

U srijedu u Gradskoj kući u Subotici

Obljetnica »Zvonika« i »Danice«

Uredništva katoličkog mjesečnika »Zvonik« i kalendara »Subotička Danica« obilježiti će 15. obljetnicu neprekidnog izlazenja ovoga mjesečnika i 25. obljetnicu izlazenja Subotičke Danice.

U prigodnom programu sudjelovat će djeca, mladi i VIS »Proroci«. Na ovoj svečanoj akademiji bit će predstavljena i najnovija Subotička Danica za predstojeću 2010. godinu. Za kraj večeri organizatori najavljuju iznenađenje.

Svečana akademija bit će održana u srijedu, 16. prosinca, u Velikoj vijećnici Gradske kuće. Početak je 19 sati.

Zornica i sveti Nikola na Paliću

Darovi za brojnu decu

Kao i ranijih godina vjernici paličke Rimokatoličke crkvene općine, Marija, kraljica svijeta, s početkom adventskog razdoblja svakoga jutra, odlaze na zornice, koje započinju u 6 sati. Pored odraslih u misnom

slavlju redovito sudjeluje veliki broj školske djece. U prošlu nedjelju, radi njih je na zornicu došao i sv. Nikola koji im je donio darove prigodom istoimenog blagdana.

M. M.

Sveti Nikola proslavljen u crkvi sv. Jakova u Plavni

U čast svetom Nikoli

U nedjelju, 6. prosinca, kada je po liturgijskom kalendaru druga nedjelja došašća, bio je i spomendan svetog Nikole. Nakon svete mise, najmlađi članovi literarnog odjela HKUPD »Matoš«, priredili su kratak program u čast ovom svecu, koga se štuje u cijeloj Crkvi, osobito od X. stoljeća. Ovaj se blagdan lijepo uklapa u dane kada se kršćani pripremaju za Božić, mole, poste, darivaju i čine dobra djela.

Dječaci i djevojčice recitali su tom prigodom pjesme vezane za život svetog Nikole. Njih je za ovaj događaj pripremala Evica Bartulov, koja je inače koreografkinja najmlađe skupine »Matoša«. Nakon programa i do njih je stigao sv. Nikola (*Krunoslav Pakledinac*) i darivao ih skromnim a lijepim darovima, što je osobito dojmilo sve nazočne župljane.

Potom je i vlč. Josip Štefković darivao svu nazočnu djecu, pa i one koji nisu sudjelovali u programu. Djecu je u ime »Matoša« darivala slatkišima i predsjednica udruge Kata Pelajić.

HKUPD »Matoš« od svog osnutka, 17. siječnja 2008. godine, usko surađuje sa župnom zajednicom i nastoji obnovljati običaje, kulturu i vjerski život u Plavni. Ovo je lijep primjer gdje su djeca bila na prvom mjestu, a ovaj dan obogaćen novim duhovnim sadržajima. Mali recitatori govorili su stihove na svom materinjem jeziku i time pokazali kako hrvatski jezik s elementima nacionalne kulture, iako do sada još nije ušao na velika vrata u školi, ipak postupno ulazi u ovaj kraj na mala vrata, uz pomoć mjesne udruge kulture i zalaganjem ljudi dobre volje.

Tako će mališani: Ksenija, Luka, Toni, Mateo, Nataša, Ines, Marina, Valentina, Dajana, Josip, David i Biljana ostati zabilježeni u kronici »Matoša« i župe sv. Jakova, kao prvi recitatori i sudionici obnove spomendana svetog Nikole u Plavni.

Z. Pelajić

Zajednički koncert održali VIS »Proroci« i VIS »Mateus«

Advent u Ogulinu

Na središnjem gradskom trgu u Ogulinu 6. prosinca svečano je otvoren ovogodišnji »Advent u Ogulinu«, na kome su sudjelovali i članovi Vokalno-instrumentalnog sastava »Proroci« iz Subotice. Riječ je o nizu duhovno-humanitarnih akcija i kazališno-dramsko-glazbenih sadržaja, koji Ogulince pripremaju za dolazak Božića. Ovogodišnji treći po redu »Advent«, osim standardnih sadržaja – jaslica, paljenja adventske rasvjete, nastupa duhovnih skupina koje su pobijedile na posljednjem »Tonkafestu« i otvaranja prodajnih štandova, bio je u znaku snimanja 184. milenijske fotografije akademskog fotografa Šime Strikomana. Skupa s VIS-om »Proroci« iz Subotice koncert su održali i VIS »Matheus« iz Bizovca te su na početku brojne Ogulince zabavljali svojim

duhovno-glazbenim umijećem. Predstavili su se skupa pjevajući adventske pjesme, kao i druge duhovne pjesme, nakon čega je ogulinski gradonačelnik Nikola Magdić svečano upalio božićnu svjetlosnu dekoraciju. »Zaista je bio izuzetan događaj, no, ono što nas se također dojmilo jest to kako nas je publika prihvatila, kao i izuzetna suradnja s 'Mateusom' iz Bizovca«, naglasila je Josipa Dević.

Zanimljivo je da su »Proroci« prisustvovali i snimanju milenijske noćne fotografije »Advent pod Klekom«. Po riječima voditeljice ovog vokalnog sastava Josipe Dević, fotografiju su činili oko dvije tisuće Ogulince s upaljenim prskalicama unutar svijetlećom žicom oblikovanog Kleka, simbola Ogulina, čemu je prisustvovalo još oko tisuću Ogulince, ali izvan obrisa Kleka. Fotografija je snimana na visini od tridesetak metara. Južni dio fotografije bio je omeđen mladima iz ogulinskih KUD-ova u narodnim nošnjama, kao i pripadnicima Frankopanske garde.

Ž. V.

NAJVEĆA VREDNOTA OBITELJI: DJECA

Popuštanjem se propušta odgoj

Piše: mons. dr. Andrija Kopilović

Adventsko je vrijeme. Razmišljamo i planiramo učiniti što više dobra. Želimo pomoći drugima i tako pribaviti sebi radost koju nam nitko ne može oduzeti.

Slušao sam jednu tužnu priču: Dječak u svojoj obitelji i društvu nije bio prihvaćen. Stalno je slušao samo prigovore: Ma gledaj samo što si učinio, pa ti nisi ni za što! Tako je dan započinjao gromoglasnim maminim ukorom. Večer prije toga doživio je kišu očevih prijetnji, a za sve je bila kriva prosudba nastavnika engleskog, koji nije podnosio njegov odviše slobodni stav prema jeziku gospođe Thatcher. Prigovor je pljuštao: Kad ćeš ti bar jednom učiniti nešto kako treba? vikao je njegov otac. Toga dana nije bilo škole i došao je u društvo, gdje je na dvorištu upravo započinjala nogometna utakmica, te je i on bio uključen. Skinuo je debelu majicu i pridružio se momčadi koju je predvodio jedan kolega, poznata nogometna zvijezda, zbog čega su ga zvali Šuker. Naš junak se trudio, ali kako nogomet nije bio njegova jaka strana, promašio je prvu loptu do koje je došao. Predbacivali su mu: Ma što radiš, nespretnjakoviću! Malo nakon toga, sasvim se slučajno našao na putu izvrsnoj lopti koju je prema голу uputio Šuker, i tako obranio gol protivnicima. Još mu je zujalo u ušima od udarca kad se na nj okomila sva strahota voditeljeva gnjeva: Izlazi iz igre! Nemaš pojma o nogometu! Ostali su se dečki tome glasno smijali, pa je naš mališan ponižen i potišten napustio igru, ali i društvo. Uputio se širokom ulicom ispod platana prema željezničkom kolodvoru. Oborene glave gundao je poluglasno sebi u njedra: Kakva li sam ja šeprtlja, nikad mi ništa ne polazi za rukom... Kako je uopće moguće svima udovoljiti? Najbolje će biti da se nekamo maknem gdje me nitko neće pronaći...

NEGATIVAN SUD ŠIRI SE BRZINOM VJETRA

Tko bi mogao poslušati, prepoznati crne misli tako mladoga čovjeka? Izgleda da nam je još iz vremena Praroditelja ostao jedan žalac u tijelu, pa i u mislima. Kao da smo izgubili zdravi razum i čisti pogled. Najčešće i odmah vidimo ono što je negativno. Zato imamo specijalnu dioptriju koju nam đavao – kao onda Evi – pojačava. Ne samo da vidimo prvo negativno, nego odmah tu negativnost vidimo i uvećano. Izlazeći iz zemaljskog raja kao da nam je glas ojačao. Takav pogled oblikujemo u riječ i izvikujemo u vjetar. A pošto vjetar ne miruje, on raznosi naš glas na sve strane. Tako se naša negativ-

Nije siročće samo dije-

te rastavljenih roditelja,

puno veće siročće

je dijete kojega roditelji

onesposobljavaju za pravi život. Evo

nam zadatka za proslavu

blagdana: Materica, Oce i Božić. Na

kom su mjestu u našem životu

djeca za koju želimo da budu

sretna? Naučimo se

biti pozitivan, zračiti

optimizmom, zahtijevati

pravednost i živjeti ljubav, pa će

biti djeca u središtu

realnosti, a ne tek na rubu života.

na misao, negativan stav i sud širi brzinom vjetra. Do ušiju drugih ljudi dopire samo ono negativno. I tako je to tisućama godina. Zaboravljamo da je nakon pada Praroditelja dano jedno jako obećanje: Neprijateljstvo zamećem između tebe i žene, između potomstva tvoga i potomstva njenoga. Ti ćeš joj vrebati petu, a on će ti satirati glavu.

Ovaj čas mi je pred očima oltarna slika u župnoj crkvi Bezgrešnog začeca Blažene Djevice Marije u Valpovu. Tamo sam ove godine imao trodnevnicu i propovijed na proštenju. Sam u crkvi dugo sam promatrao tu prelijepu baroknu sliku. Gospa je uistinu »rajsko obećanje«. Obučena u svjetlo prekrasnog lica drži u naručju dijete. Stoji na kugli zemaljskoj, ali na zmiji. Dječak je bezbrižan u njenom naručju. U ruci mu je mali križ s dugim držačem. Na kraju držača je šiljak. On je zaboden u glavu zmije koja ispružena jezika izdiše. Uistinu obećanje iz Edena se ostvaruje. Neprijateljstvo žene i njenog potomka dokrajčilo je moć zmije i njenoga jezika. Tada sam se pitao - u čemu se kršćanstvo umorilo? Ne prepoznajem poruku slike i naš život. Kao da glava zmije – negativca – nije uništena. Kao da je ispružen jezik još uvijek jak izgovarati negativne sudove i negativne riječi. Kao da kršćanstvo nema pravo i dužnost u sebi i oko sebe navijestiti tu veliku istinu: Zlo je pobijeđeno! Ma gdje? U svijetu, u čovjeku, u tebi. Ali kako je pobijeđeno ako me u svakoj životnoj okolnosti prvo obuzimaju »crne misli«? Ako mi u prosudbi o tuđim riječima i postupcima prvo pada na um negativno? Ako me u govoru vodi prvo negativni sud. Kakav sam to ja kršćanin ako oko sebe širim zadah negativnosti, pesimizma i beznada?

NIJE SIROČĆE SAMO DIJETE BEZ RODITELJA

Vratimo se na priču našega dječaka. Koliko je danas djece zlostavljano, osuđivano i gurnuto na rub života? Začudit ćete se kad ustvrdim da su često roditelji najveći neprijatelji svoje djece upravo zato što ih previše maze, previše popuštaju – pa propuste i odgoj – i od te djece koju tako »ludo vole« učine tužne graditelje budućnosti i nesposobne za život. Nije siročće samo dijete rastavljenih roditelja, puno veće siročće je dijete kojega roditelji onesposobljavaju za pravi život. Evo nam zadatka za proslavu blagdana: Materica, Oce i Božić. Na kom su mjestu u našem životu djeca za koju želimo da budu sretna? Naučimo se biti pozitivan, zračiti optimizmom, zahtijevati pravednost i živjeti ljubav, pa će biti djeca u središtu realnosti, a ne tek na rubu života.

Prijedlog za nedjeljni ručak

... i još po nešto...

TOPLO PREDJELO – BLAGDANSKA KOKOŠJA JUHA

Potrebno: jedna kokoš, 150 g korjenastog povrća (mrkve, peršina, celera), 1 zelena slatka paprika, korijen kupusa ili cvjetače, 1 grančica peršina, 1 grančica celera, 2 žlice vegete, sol, domaće tijesto (krpice s 'mamuzom').

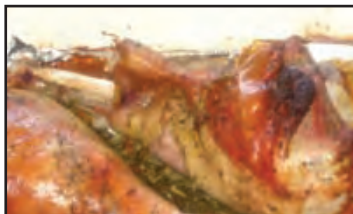
Priprema: kokoš stavite u veći lonac i zalijte s toliko hladne vode da prekrije meso. Kada proklučca žlicom maknite pjenu te dodajte povrće, vegetu i stavite na laganu vatru da zakipi. Nastavite kuhati polupokriveno na tihoj vatri (2 - 3 sata). Potkraj kuhanja dodajte grančice celera i peršinova lista.

Kada je juha kuhana, procijedite je. Ukuhajte domaće tijesto. Kuhano povrće možete služiti uz juhu.

GLAVNO JELO – PUREĆI BATACI U VREĆICI

Potrebno: 4-5 purećih bataka, 4-5 češnja češnjaka, 1 dcl vina, sol, vegeta, 1 vrećica za pečenje.

Priprema: batake večer prije pečenja usoliti. Pred samo pečenje vrećicu rastvoriti i staviti na pleh, u nju poređati batake te

dodati malo vode (0,5 dcl), češnjak i vino. Zatvoriti vrećicu i peći na 200 stupnjeva oko 90 minuta. Bataci će biti mekani i sočni, možete ih služiti i tople i hladne.

PILEĆA PRSA U OMOTU OD KIKIRIKIJA

Potrebno: 2 filea pilećih prsa, 3 jaja, malo mlijeka, brašno, krušne mrvice, 200 g krupno mljevenog kikirikija, sol i vegeta.

Priprema: pileća prsa isjeći na odreske, malo ih izlupati batom za meso. Pomiješati vegetu i sol i tom smjesom posoliti meso. Krušne mrvice pomiješati s kikirikijem. Meso panirati po uobičajenom redu, prvo u brašno, pa jaja, te krušne mrvice. Peći na vrelom ulju i služiti tople.

PRILOG – SOS OD VIŠANJA

Potrebno: 0,5 kg kalanih višanja, šećer, brašno, voda.

Priprema: višnje staviti da se kuhaju, te dodati šećer. Kada su višnje skuhanе, u posebnoj posudi razmutiti brašno i vodu te dodati višnjama. Kuhati do željene gustoće.

KUHANA RIŽA

Rižu kuhati u slanoj vodi, te postepeno dodavati temeljac od juhe.

DESERT – KREMPITA

Potrebno: 1½ l mlijeka, 16 žlica šećera, 1 vanilin šećer, 10 jaja, 3 pudinga od vanilije, 2 šlaga ili ¼ l slatkog vrhnja, jedno pakovanje kora za krempitu.

Priprema: 10 žumanjaka pomiješati s 6 žlica šećera i pudin- gom, te sve skupa pomiješati. Od potrebne količine mlijeka odvojiti 1 dcl i dodati u smjesu s žumanjcima, kako bi se dobila glatka smjesa. U ostatak mlijeka

dodati 10 žlica šećera i vanilin šećer te staviti da prokuha.

Bjelanjke posebno umutiti i pomiješati ih sa žumanjcima kada su gotovi.

Šlag ili slatko vrhnje posebno umutiti.

Na jednu koru staviti dobiveni krem, šlag ili vrhnje, zatim na to drugu koru. Ukoliko želite, drugu koru možete zaliti čokoladom za kuhanje.

SUHA POGAČA S MAKOM I ORASIMA

Potrebno: 1 kg tankih kora za gibanicu, 0,5 kg mljevenog maka, 0,5 kg mljevenih oraha, šećer, ulje, mineralna voda, šećer u prahu.

Priprema: kore podijeliti na dva dijela, jedan dio za mak, a drugi za orahe.

Svaku koru malo poprskati uljem i mineralnom vodom. Mak i orahe pomiješati sa šećerom. Spajati po tri kore te staviti željenu smjesu, malo poprskati vodom i zamotati u roladu. Tako sve dok ima kora i smjese. Poredati u pleh i peći.

Kada je pečeno narezati i po želji posuti šećerom u prahu.

Materice su uvijek bile poseban dan, kako za mame i bake, tako i za sve u obitelji. Žene su se uvijek trudile da na Materice nedjeljni ručak (užna) bude obilniji i svečaniji nego li drugih nedjelja. Izbor jela na stolu se razlikovao od kuće do kuće, u zavisnosti od toga što su ukućani

voljeli. Ovom prigodom i mi donosimo više recepata nego li obično. Neka od ovih jela su se sigurno našla na blagdanskom stolu.

OBIČAJI I BLAGDANI

Hvaljen Isus gazdarice, čestitamo Materice!

Hvaljen Isus gazdarice, čestitamo Materice! Pozdrav, kojim se samo jednom u godini pozdravljaju mame, majke, bake, nane, tete, strine... i sav ženski rod, ujedno je i čestitka za blagdan koji nas očekuje.

Pred nama je blagdan majki, Meterice, koji obilježavamo treće nedjelje adventa.

Svi predstojeći blagdani iznimno sadrže običaje i tradiciju koji se prenose s koljena na koljeno.

SVETA LUCIJA

Božićne pripreme u nekim krajevima počinju i mjesec dana prije samoga blagdana, na dan Sv. Katarine 25. studenoga. Ove godine na isti dan padaju i Materice i Sv. Lucija, dva blagdana koja nas uvode u predstojeće blagdane.

Na dan zaštitnice vida, svete i mučenice iz III. stoljeća sv. Lucije, 13. prosinca, sije se pšenica. Ovo prirodno zelenilo ukras je božićnog stola, a simbolično predstavlja umiranje i ponovno rađanje prirode, te u kršćanskoj vjeri blagoslov ljetine. Žito bi se obično posijalo u šalice ili zdjelice, te se svaki dan zalijeva kako bi do Božića naraslo zeleno. Ta pšenica se stavlja na stol za Badnju večer, ispod jelke, i tu ostaje sve do Tri kralja. Uvijek se sije i žito koje se na Badnji dan nosi na groblje pokojnika, s graničicom jelke.

Pri sijanju žita svakako uključite svoju djecu, koja će gledajući

naučiti ovaj običaj. Zajedno ođaberite lijep keramički ili porculanski tanjurić ili dublju zdjelicu. Rasporedite pšenicu i stavite tanjuriće na sunčano i toplo mjesto. Zatim pokažite djetetu kako će staviti deblji sloj vate ili nekog vlažnog platna. Po potrebi ga zalijevajte, ali ne previše. Kako bi žito bolje nabujalo i kasnije uspješnije klijalo, potopite ga u vodu večer prije sijanja.

Na Sv. Luciju mnogo se govorilo i o udaji. Toga su dana neudane djevojke na 11 papirića ispisale imena momaka za udaju, a 12. su ostavile prazan. Svakog su dana po jedan neotvoreni papirić bacale u vatru. Zadnji su papirić na Božić odmotale, pa ako je bio prazan, znale su da se neće udati, a ako je na njemu bilo ime, sljedeće će se godine udati baš za tog momka.

U nekim su područjima na Sv.

Luciju djevojke za udaju postale, uvjerenе da će se udati za momka kojega će te noći sanjati.

MATERICE

Najsvečaniji i najradosniji dan prije Božića su Materice. Običaj Materica ima dugu tradiciju, a svodi se na čestitanje bliskim ženama u obitelji, dok djeca čestitaju svim poznatim ženama, u prvom redu mamama, pa majkama, bakama, tetama i ostalim rođakama, pa i susjedama, poljubivši ih u ruku. Zauzvrat dobiju orahe i jabuku u koju je utisnut metalni novac, maramicu i suhe šljive.

Toga je dana u svim obiteljima posebno raspoloženje, majke i mame su ponosnije nego ikada. Ustaju ranom zorom, te pripremaju i s radošću dočekuju svoju djecu i unučad na svečanu užnu (ručak), koja je na radost svima, a osobito djeci. Današnji običaji su se u nekim segmentima možda i promijenili u odnosu na nekadašnje, što to je prisutno svugdje, a ne samo kad su u pitanju Materice.

Čestitka za Materice

Hvaljen Isus, gazdarice!
Čestitamo Materice.
Ja sam došo priko mora
da mi date malo ora.
Priskočio sam i priko kapije
da mi date malo rakije.
Snašla me je strašna muka,
da mi date i jabuka.
Vidio sam i ovaca,
da mi date malo i novaca.
Napolju je strašno zima
molim jednu čašu vina!

No, bit toga dana se ne mijenja. Ne mijenja se zahvala za život, niti se mijenjaju poštovanje i izrazi radošti i zahvalnosti.

Svi znamo kako je uloga majke u cijelom čovječanstvu neizmjerena. Pojam žene i majke usko je povezan uz sve segmente života. Premda su žene u mnogim dijelovima svijeta mnogo manje cijenjene i zastupljene od muškaraca, kada je riječ o ulogi majke, žene dobivaju prvo i jedino mjesto.

OČNA KUĆA

optika i ordinacija
na jednom mjestu

551-045

Subotica
Maksima Gorkog 20

KOD GLAVNE POŠTE

Oglas svetog Nikole

Svim djevojčicama i dječacima
Na znanje i ravnanje:
Pripazite na pisanje!
Slova k'o jaja, kvake i kljuke
Zadaju mi nevolje i muke.
Ne mogu vaša pisma pročitati
Pa anđele moram neprestano nešto pitati.
Zato da bi se izbjegle
Kojekakve zbrke, zabune,
Zamjene i hrpe problema,
Upozoravam vas na vrijeme:
Reklamacije nema!
Svi dječaci i djevojčice,
Pripremite čiste cipelice.
Do šestoga prosinca
Prozori neka blistaju
poput sunca,
A i sobe neka ne budu
U neredu, molim.
Po razbacanim igračkama
Hodati ne volim!
Također uvečer pokušajte
Što prije zaspati
Da bih se mogao u kuće ušuljati
I nesmetano darove podijeliti,
Kako bi ste se ujutro mogli veseliti.

Molim sve mame i tate,
Djedove i bake
Da uoči Nikolinja
Djeci ne kupuju žvake.
Jer kada se na moje čizme,
Nove i lijepe
Žvakaće zalijepe,
Hodati ne mogu.
Svaki put padam s nogu
Do kemijske čistionice.
Ne pomažu ni saonice.

Krampusov oglas

Djeco, ne slušajte
Što vam Nikola veli.
Neka vam nabavi računala
Ako uredna pisma želi.
Uostalom, tko mu je kriv
Što je star i što čitati ne vidi.
A vi pišite što ružnije možete,
Neka se nitko zbog toga ne stidi.
A ni neurednih soba
Neka se djeca ne boje.
Zato Nikola Sveti
Ima anđele svoje.
I žvakaća po koja, što mu smeta?
Ako ne može u čizmama,
Neka se bosonog šeta!
Sve vam to poručuje Krampus,
Koji samo zločestu djecu cijeni.
Jer trebati će mu i više šiba
Što vi budete više neposlušni i lijeni!!!

Nevenka Videk

SVETI NIKOLA JE POSJETIO:

Mnoge obitelji

Hrvatski kulturni centar »Bunjevačko kolo«

Dječji vrtić »Marija Petković«...

...gdje su gostovala i djeca iz vrtića s Bikova

Izrada božićnih ukrasa

Božić je pred vratima. Mnogi od vas ići će s roditeljima izabrati i božićno drveće, no, kako ga ukasiti?

Ukoliko imate i bor u svojoj sobi, ove ukrase možete i tamo staviti ili jednostavno njima ukasiti svoju sobu ili svoj kutak. Svakako se oko ukrašavanja dogovorite u krugu obitelji. Ovoga puta donosimo vam dvije ideje kako napraviti zanimljive i pomalo neobične ukrase za bor. Umjesto starih kuglica i božićnih ukrasa, ove godine možete probati nešto drugačije. Neka vaš bor bude najljepši, a ujedno se može okupiti i cijela obitelj, te svi složno raditi. Neka izrada božićnih ukrasa bude svima na veselje.

BOŽIĆNO DRVCE OD TIJESTA

Za pravljenje ukrasa od tijesta potrebna vam je pomoć. Zamolite mamu ili stariju sestru da zamijesi tijesto. Kako biste izradili tijesto potrebna vam je jednaka količina glatkog brašna i sitne soli. S malo vode zamijesite čvrsto tijesto. Od mame ili bake posudite kalupe za kolače u obliku zvjezdica, jelkica, mjeseca ili što već imate.

Razvaljajte tijesto na debljinu od 0,5 cm i kalupom za kolačiće izrežite željene oblike. Na tijestu u obliku božićne jelke prvo čačalicom napravite rupicu kroz koju ćete kasnije provući ukrasnu traku ili končić.

Tijesto premažite vlažnim kistom kako biste lakše zalijepili kuglice od tijesta ili mrvice koje možete dobiti tako da tijesto protisnete kroz sito. Možete koristiti i razne ukrase za kolače, poput biserčića ili čokoladnih mrvica, kao i šarenih mrvica.

Od sitnijih dijelova (ostataka) tijesta možete napraviti i razne sitne ukrase koje možete staviti na zvjezdice ili na jelku.

Prije bojenja tijesto stavite sušiti na toplo mjesto nekoliko sati. A možete ga sušiti i u pećnici na 50 stupnjeva Celzija. Za bojenje koristite vodene bojice ili tempere. Prvo obojite kuglice i listiće, a zatim cijelu površinu od tijesta. Jednako tako možete ih dodatno ukasiti raznim sjajnim gelovima ili ljepljivom u boji.

Kada se boja osuši, provucite konac ili usku traku kojom ćete ukras objesiti na bor.

Po želji, obojene ukrase od tijesta možete lakirati bezbojnim lakom. Na taj način ukrasi će dobiti potreban sjaj.

ŠARENI DISKOVI

Evo zanimljivog načina da reciklirate stare izgubane CD-e. Pretvorite ih u svjetlucave zimske ukrase. Sjajno će reflektirati boje s lampica za bor.

Potrebno vam je: stari CD-i, raznobojni sitni kamenčići, ljepljivo u boji, boje za staklo, ukrasne trakice i oho ljepljivo ili, još bolje, silikon.

Na poledini CD-a bijelom bojom za staklo iscrtajte pahuljasti oblik. Mogućnosti i ideje su nebrojene. Pustite da

se boja dobro osuši. Na mjesta na koja želite nalijepiti ukrasne kamenčiće kapnite ljepljivo (može i super ljepljivo) ili silikon.

Kada ste ukasili nekoliko CD-a, spojite po dva zajedno, a između njih umetnite trakicu za vješanje.

Evo još nekoliko kombinacija za inspiraciju:

Hrckova pozivnica

KREATIVNE RADIONICE

Gradska knjižnica u Subotici organizira božićno-novogodišnje radionice, koje će se održati 12. prosinca, u subotu, od 9 i 11 sati. Svi zainteresirani se mogu prijaviti putem telefona 024/553 – 115 ili osobno na Dječjem odjelu Gradske knjižnice. Kako bi sudjelovali na ovim radionicama trebate ponijeti 100 dinara, dobru volju i kreativnost. Svi ste pozvani!

BLAGDANI KOJI NAS OČEKUJU

U nedjelju 13. prosinca je blagdan sv. Lucije, a ujedno su i Materice, stoga nemojte zaboraviti svojim mamama, majkama, bakama, tetama i drugom ženskom svijetu čestitati Materice.

- 20. prosinca – Oce
- 24. prosinca – Badnjak
- 25. prosinca – Božić
- 26. prosinca – Sv. Stjepan, Krunoslav
- 27. prosinca – Sveta Obitelj, Ivan apostol
- 28. prosinca – Nevina dječica, Mladen, Nevenka
- 29. prosinca – Toma
- 30. prosinca – Trpimir
- 31. prosinca – Silvestrovo
- 1. siječnja – Nova godina

Crtež »Adventski vijenac« nam je poslao – Luka Simić, I. razred OŠ »Ivo Lola Ribar« iz Plavne

Na mobu se i vinograde bralo

Sonta, selo u srcu bačkoga Podunavlja, pretežito je naseljena Hrvatima – Šokcima. Stari Sončani, slabo obrazovani, u većini su bili nadničarska sirotinja. Karakteristične su bile obitelji s puno djece i u pravilu, u kućama je živjelo nekoliko generacija. Zemlje u posjedu ovakvih obitelji baš i nije bilo puno, iz generacije u generaciju, nakon smrti oca, djeca su je dijelila na paklije, tako da su se ionako sitne čestice i dalje usitnjavale.

Roditelji bi, radeći na toj zemlji i uz dodatno nadničanje, jedva prehranjivali obitelji. Kruha je bilo malo, kuće su bile male, s nedovoljno prostora, ali tople, pune duše. Zato su vinogradi bili veliki.

POSAO POSVEĆEN BOGU BAHUSU

Gazda, imućniji ili manje imućan, od sve svoje imovine najviše je držao do vinograda. Kroz godinu, od

ranog proljeća pa sve do rujna, vinograd bi obrađivali ukućani. Posla bi bilo i za mlade i za starije. Berba vinograda obavljala bi se u drugoj polovici rujna i to je za domaćina bila prava svetkovina. Nitko za taj posao nije tražio nadničare, vinograd bi se brao na mobu. Na mobu su dolazili kumovi, rodbina, prijatelji, susjedi, pravila nije bilo. Najčešće bi se odazivali svi pozvani, jer trebalo je razmišljati i o svojim poslovima koji će se isto tako obavljati uz pomoć mobe. A velika je sramota bila poziv na mobu odbiti, osobito ukoliko je onaj koji te poziva, već bio kod tebe na kakvoj mobi.

Berba bi znala biti i, kako to priliči poslu posvećenom bogu Bahusu, najveselija moba. Šala i pjesma započele bi već od ranoga jutra. Ranije konjske zaprege, a od šezdesetih godina prošloga stoljeća sve češće traktorske prikolice bile su prijevozno sredstvo za čeljad i opremu koja se vozila u vinograd. Na

prikolici bi se vozila velika bačva, s gornje strane otvorena. Na bačvu bi se smjestio ručni mlin za muljanje grozdovlja. Pokraj bačve poslagali bi se košarevi opleteni od pruća, u kojima bi muškarci prenosili grožđe od berača do prikolice. Na slobodna mjesta smjestila bi se čeljad koja je išla u berbu.

Po dolasku u vinograd prvo bi se nazdravilo i fruktukovalo. Nazdravljalo bi se novoispečenom rakijom, obično dudovačom, koje je u to vrijeme i bilo najviše, a imućniji domaćini još bi nudili i šljivovicu ili breskovaču, a žene bi se nudilo domaćim likerom od oraha. Većina mobaša za fruktuk bi najradije »mađarila«, a uz tako pečenu slaninu jeli bi se domaći kruh, rajčica, paprika, luk. Pilo bi se lanjsko vino.

TRADICIJA KOJA JE ZAMRLA

Poslije fruktuka domaćin bi rasporedio čeljad u redove. Žene i djeca

nosili bi ručne korpe ili kante u koje bi brali, odnosno odsijecali grozdove. Branje bi nadgledao stari pudar. Dobro bi pazio na djecu, koja bi morala pokupiti svako prosuto zmo grožđa, jer kako bi rekao – zmo grožđa, kap vina. Napunjene kante muškarci bi istresali u košareve, u kojima bi ih na ramenu prenosili do prikolice. Sadržaj košara bio bi istresan u mlin, jedan od jačih muškaraca bi odmah okretao ručku i tako pokretao mehanizam za mljevenje grozdova.

Po završetku berbe čeljad bi išla na ručak u kuću domaćina. Muškarci bi istakali vino iz bačve na prikolici i lijevali ga u pripremljene bačve u podrumu domaćina, a ostatak, kom, prebacivali bi u kacu na daljnji postupak, koji bi bio tajna svakoga domaćina. Po tradiciji, u imućnijim kućama za berbanski ručak se kuhao paprikaš od šilježeta, napeklo bi se nekoliko vrsta ukiselo gibanice (s orasima, makom, božjima koricama...), poretaka i slatkih pogačica. U srednje imućnim kućama obično bi se kuhao gušćji paprikaš, a u onim siromašnijim pačji. No, bez obzira na razlike, u svim berbama bilo je odista veselo, pjevalo se, a ukoliko bi se još odnekud stvorio i gajdaš, znalo se zadržati i šokačko, logovac, po dvoj...

Tradicija ovih moba skoro je zamrla. Vinogradi i berbe postali su rijetkost. Ostaje nam samo sjećanje na pripovijedanja naših djedova i baka o sirotinjskim vremenima. Nitko ta pripovijedanja nije zapisivao, prenošena su s koljena na koljeno. Stari samo kažu kako su ta vremena, za razliku od današnjih, iako sirotinjska, bila puna duha, puna radovanja, puna zadovoljstva i vjere u Boga.

SUBOTICA-TRANS obavještava cijenjene putnike na međunarodnoj autobusnoj liniji, Subotica – Zagreb, važe cijene prijevoza s nizom pogodnosti:

- djeca do 6 godina voze se besplatno
- djeca od 6 do 12 godina imaju popust 50% (cijena povratne karte iznosi 1.225 din.)
- studenti uz prikaz studentske legitimacije (koja se dobiva na autobusnoj stanici) uživaju popust od 20% (povratna karta je 3.332 din., a u jednom smjeru 1.960 din.)

POPUSTI VAŽE ISKLJUČIVO ZA IZRAVNU LINIJU OD SUBOTICE DO ZAGREBA U OBA SMJERA I VAŽE 30 DANA.

VAŠ SUBOTICA-TRANS

Tel.: 024/555-566

Vašar mesa

Subotica 5. prosinca 2009.

11. prosinca 2009.

U NEKOLIKO REDAKA

Salata

Svakodnevno se u suvremenom konceptu življenja naglašava potreba za njegovanjem kulture zdravog življenja oličenog ponajprije u zdravoj prehrani. Prema zapovijedima te zdrave prehrane obavezan je unos što veće količine povrća i voća bogatih hranjivim materijama i vitaminima, za što je moguće češće izbjegavanje tzv. »crvenog mesa«. Da, da... Ima samo jedan problem. Bliži se vrijeme blagdana, a kod nas vrijedi izreka: »Od sve salate najviše volim meso!«

FOTO KUTAK

PROLJEĆE U PROSINCU

KVIZ

Profesor Baltazar

Koje godine i gdje je nastala animirana serija u kojoj je glavni lik profesor Baltazar?

Što je po zanimanju profesor Baltazar?

Koliko je ukupno snimljeno epizoda o njegovim avanturama?

Tko je autor crtane serije o profesoru Baltazaru?

Tko su još bili članovi Zagrebačke škole animiranog filma?

Koke godine je nastavljen rad na ovom popularnom crtiću?

1967. godine u Zagrebu.
Izumitelj:
59 u trajanju od 5-10 minuta.
Zlatko Crgić iz Zagrebačke škole animiranog filma.
Ante Zanimović, Pavao Štalter, Boris Kolar, Molan Blažeković, Zlatko Bourek i još dvadesetak članova ove ekipe.
2005. godine.

VICEVI

Roditelji imali dva sina. Pesimista i optimista. U želji ravnoteže između njihovih pogleda na stvarnost za Novu godinu pesimistu kupe računalo, dok optimistu daruju običnu konjsku bagele. Nakon što su dobili darove, dva brata u mraku svoje sobe komentiraju:

- Dobio sam računalo, ali ono će za godinu-dvije zastarjeti. I što će mi onda... - uzdahnu pesimist.
- Izgleda da sam dobio ono što već odavno želim, konja. Sada je mračno, ali potražiti ću ga čim svane! – obradova se optimist.

Gospodine, jedan ljudi čovjek je pobjegao iz umobolnice. Mršav je i ima 190 kg.

- Kako može biti mršav s takvom težinom?
- Pa lijepo sam vam rekao da je lud!

- Zašto vas supruga nikad ne posjećuje? - upita bolničarka.
- I ona je u bolnici - odgovori pacijent.
- To je prava tragedija!
- Ali ona je prva počela svađu!

FINALE KUPA TOLERANCIJE U ZRENJANINU

Poštovanje se uči od malih nogu

»Tolerancija se uči od malih nogu, pogotovo u sredinama koje su posebne po tome što u njima živi puno ljudi različitog podrijetla, drugih vjera i običaja. U tom smislu Vojvodina jest rodno mjesto tolerancije. Djeca moraju naučiti kako ono što je drugačije nije tuđe, nego je naše, a tu poruku mogu prenijeti i na ostali dio države. Bilo bi više

nego korisno da ova manifestacija iduće godine zaživi na teritoriju cijele Srbije, jer će onda poruka tolerancije na vrijeme, u školskom domu, biti upućena svima i djeca će je početi učiti«, kazao je prošloga petka ministar za ljudska i manjinska prava *Svetozar Čiplić* na otvorenju finalnog »Kupa tolerancije 2009«, koji je održan u zrenjaninskoj Kristalnoj dvorani.

Predsjednik Skupštine Vojvodine *Sándor Egeresi* ocijenio je kako su u Vojvodini najveće bogatstvo multietničnost, multikulturalnost i multikonfesionalnost. Napominjući kako je tolerancija najbolji odgovor na sve negativne tendencije u našem društvu, Egeresi je dodao kako je uz jačanje povjerenja među nacionalnim zajednicama bitno i osnaživanje europskih vrijednosti na našim prostorima.

»Kup tolerancije« održan je u okviru projekta Izvršnog vijeća Vojvodine i Saveza za školski sport i olimpijski odgoj pod nazivom »Afirmacija multikulturalizma i tolerancije u Vojvodini«. Cilj akcije je približavanje, međusobno upoznavanje i druženje pripadnika različitih nacionalnih i etničkih zajednica u Vojvodini i građenje i unapređenje međuetničkog povjerenja i uvažavanja kod mladih.

Sportska natjecanja s dodatnim kulturnim sadržajima održana su od 19. do 25. studenoga u sedam vojvodanskih gradova i općina i na njima je sudjelovalo oko 3000 učenika osnovnih i srednjih škola. Finalno nadmetanje ove godine upriličeno je u Zrenjaninu.

Pobjednici »Kupa tolerancije 2009.« su: Gimnazija Zrenjanin (odbojka, mješovito), Gimnazija Kovin (ženska košarka), Gimnazija »Svetozar Marković« Subotica (muška košarka), Osnovna škola Čoka (stolni tenis) i Osnovna škola »Jovan Popović« iz Srijemske Mitrovice (mali nogomet). Tri prvoplasirane ekipe dobile su medalje i pokale.

U subotu je, inače, održan i prijateljski košarkaški meč između dužnosnika Izvršnog vijeća Vojvodine i Gradske uprave u Zrenjaninu, a pobjedu su slavili domaćini.

Ž. B.

NAGRADA ZA ŽIVOTNO DJELO

Grb grada Osijeka za Kaju Ileš

Grb grada Osijeka za životno djelo prestižna je nagrada koju grad na Dravi dodjeljuje jednom godišnje zaslužnim građanima u povodu Dana grada, a ove ju je godine zavrijedila legenda ženskog rukometnog športa *Katica Kaja Ileš*, koja je za reprezentaciju bivše države odigrala 203 utakmice i postigla 348 golova, a rukometnome je Osijeku, sa svojom sjajnom generacijom, 1982. godine donijela trofej pobjednika Kupa kupova Europe. Kaja je rođena Osječanka, a rukometom se počela baviti

kao osmoškolka, u svojoj 13. godini kao članica osječkog Grafičara, no ubrzo su je zapazili u ŽRK Osijek, gdje nastavlja usavršavanje i vjerna im je do kraja svoje domaće karijere.

Kao reprezentativka osvojila je srebrnu medalju na Svjetskom rukometnom prvenstvu u Nizozemskoj 1971. godine, te zlato na Svjetskom prvenstvu u Beogradu 1973. godine, a svoj međunarodni uspjeh okrunila je srebrnom medaljom na Olimpijadi u Moskvi 1980. godine. Kaja je prva rukometašica koja karijeru nastavlja na krajnjem istoku, u Japanu, gdje kratko vrijeme brani klupske boje, a ubrzo postaje pomoćni trener japanske državne vrste. Vratila se zatim u rodni Osijek, gdje je nastavila trenersku karijeru i podigla mnoge generacije osječkih rukometašica.

Nositeljica je najvažnijeg državnog priznanja u športu, ordena s imenom Franje Bučara. Hrvatski olimpijski odbor dodijelio joj je priznanje s imenom Matije Ljubeka, a rodni joj se grad odužio Grbom grada Osijeka za životno djelo.

»Nagrade su uvijek dobro došle, one su potvrda vašega rada i zalaganja, djelovanja u datoj sredini, potvrda onoga koliko vrijedite, ali meni je ova najdraža, to je priznanje mogega grada, mogega Osijeka, za sve ono što sam dala i što još mogu dati rukometnom sportu, osječkoj djeci i mladeži«, rekla je Kaja Ileš.

S. Ž.

NOGOMET

Nova pobjeda Spartaka ZV

SUBOTICA – Golovima *Janjuša* Spartak Zlatibor voda zabilježio je novu prvenstvenu pobjedu protiv momčadi Smedereva (2-0) i nakon 14 odigranih kola, s 23 osvojena boda, zauzima izvrsnu petu poziciju

na tablici Super lige Srbije. U subotu, 12. prosinca, Subotičani gostuju Crvenoj zvezdi u Beogradu, u svojevrsnoj reprizi nedavnog četvrtfinala nogometnog kupa Srbije.

Uspjeh protiv Kolibrija

KURŠUMLIJA – Nogometašice Spartaka nastavljaju s odličnim igrama u Prvoj ženskoj ligi, a novi uspjeh zabilježile su na gostovanju u Kuršumlji, pobijedivši suparnice iz Nogometnog kluba Kolibri (2-0). S 25 osvojenih bodova nalaze se na trećem mjestu prvenstvene tablice sa samo bodom zaostatka iza drugoplasirane ekipe Napretka.

KOŠARKA

Deset od deset

SUBOTICA – Pobjedom protiv momčadi Topole iz Bačke Topole (97-83) u 10. kolu Srpske lige košarkaši Spartaka upisali su i desetu uzastopnu pobjedu, nastavljajući maksimalni prvenstveni učinak. Najbolji strijelci u pobjedničkim redovima bili su *Dinić* s 25 postignutih koševa i *Stojanović* s 22 koša.

Važna pobjeda

SUBOTICA – Pomalo neočekivano, ali posve zaslužno, košarkašice Spartaka pobijedile su na svom terenu favoriziranu ekipu Crvene zvezde

iz Beograda (82-77) i osvojile važne bodove u borbi za prvoligaški ostatak. U sljedećem, 10. kolu Prve A lige Spartak gostuje u Kovinu.

UKOMET

Derbi Spartak Vojsputa

SUBOTICA – Pobjedom protiv prvoplasirane momčadi Radničkog iz Novog Sada (32-26), rukometaši Spartak Vojsputa smanjili su zaostatak na samo jedan bod, te uz jedan odigrani susret manje imaju veliku priliku preuzeti vodstvo na tablici Druge lige. Najefikasniji igrač Spartaka u ovom susretu bio je Rojević s 10 postignutih golova.

ODBOJKA

Spartak slavio u Austriji

DORNBIRN – Odbojkašice Spartaka pobijedile su i u uzvratnom susretu austrijsku ekipu Havo Dornbirm u drugom kolu CEV Challenge kupa. Nakon samo 76 minuta igre »Golubice« su slavile s 3-0 (25-23, 25-23, 25-22) i osigurale plasman u šesnaestinu finala ovog europskog natjecanja.

Tie break donio bodove

OBRENOVAC – Odbojkašice Spartaka uspjele su tek nakon igre u petom setu zabilježiti prvenstvenu pobjedu protiv domaće momčadi Tenta (3-2) i osvojiti nove bodove u natjecanju Super lige. Nakon pobjede protiv ekipe iz Obrenovca »Golubice« sada zaostaju samo bod iza Tenta, a u sljedećem, 8. kolu gostuju prvoplasiranoj momčadi prvenstva, beogradske Crvene zvezde.

PLIVANJE

Kup gradova prijatelja Osijeka

OSIJEK – Plivači Spartaka ostvarili su lijep uspjeh na 10. plivačkom mitingu »Kup gradova prijatelja Osijeka«, održanom u nedjelju, 6. prosinca, u ovom slavonskom gradu. Šest je plivača osvojilo pet medalja, a najuspješniji su bili: Momir Vujković Lamić (2. mjesto na 100 m prsno i 3. na 100 m slobodno), Tamara Der (2. na 100 m slobodno) i Tamara Jovanović (3. na 100 m slobodno).

STOLNI TENIS

Momčadsko prvenstvo Vojvodine za pionire

BEČEJ – Pionirska momčad STK Spartak iz Subotice u sastavu: Aleksandar Stančević, Viktor Juhas i Vidak Radenović, zauzela je treće mjesto na momčadskom prvenstvu Vojvodine održanom prošlog vikenda u Bečeju. Subotičani su pobijedili Bečej (3-0), dok su zabilježili poraze protiv Radničkog iz Novog Sada (2-3) i Kikinde (1-3).

Spartak II na čelu II. lige

SUBOTICA – Tijesnom pobjedom (4-2) protiv uvijek neugodnog rivala Mladosti iz Bačkog Petrovca, stolnotenisači druge momčadi Spartaka zadržali su prvo mjesto na tablici Druge lige skupina sjever. Pobjedu svojoj momčadi doneli su Károly Posa i Robert Takarić s po dvjema pobjedama.

Optimal Tours

-Prijevoz putnika u zemlji i inozemstvu
 -20 putničkih mjesta
 -49 putničkih mjesta
 -56 putničkih mjesta

tel/fax: 024/600686
 mob: 065/66 26 144
 069/60 0 886

Banatska 28, 24000 Subotica, 24415 Padik

POGLED S TRIBINA

Dinamo

Prema definiciji, riječ dinamo označava generator istosmjerne struje koji radi na načelu elektromagnetne indukcije. U poslijeratnom razdoblju u zemljama socijalizma bilo je popularno davati ovo ime mnogim sportskim klubovima u nastojanju stvaranja inspirativnog (pokretačkog) duha, pa je tako nastao i zagrebački Dinamo, iako je u vremenima prije Drugog svjetskog rata postojao i djelovao pod drugim imenima.

Moderni NK »Dinamo« 21. stoljeća već desetljećima radi na principu istosmjernosti. Godinama je uzastopni prvak Hrvatske i godinama nikako ne može uhvatiti »europsko proljeće«, tj. rezultatski prezimiti u nekom od europskih klupskih natjecanja. Ali, pomalo iznenađujuća pobjeda protiv Anderlechta u Bruxellesu otvorila je »mali prolaz« kroz koji bi se zagrebački generator možda mogao konačno »inducirati« u »veliko europsko strujno kolo«. Naravno, ukoliko Dinamo pobijedi Temisvar u posljednjem susretu na svom terenu bez prisustva gledatelja, a Ajax isto učini svojim prvim belgijskim susjedima. Jedini poroblem mogao bi nastati u potencijalnom prekidu jednosmjerne struje, jer je Anderlechtu za prolaz dovoljan i neodlučeni rezultat, dok Ajaxu ovaj posljednji susret skupine A rezultatski ne znači ništa, jer je već osigurao prolazak u nastavak natjecanja. Hoće li Dinamo »raditi« i dalje na europogon vidjet ćemo u četvrtak, 17. prosinca.

NOGOMET

»Modra jesen«

Posljednjim susretom 17. kola između Međimurja i Dinama (1-4) okončan je prvi dio prvenstvene sezone 2009./10. u 1. HNL. Zagrebački »modri« s 39 osvojenih bodova zauzimaju vodeću poziciju, šest više od drugoplasirane Cibalie i trećeplasiranog Šibenika. »Probuđeni« Hajduk nalazi se na sedmom mjestu s 28 bodova, dok začelje prvoligaške karavane pripada momčadi Croatie iz Sesveta.

Prvenstvo se nastavlja susretima 18. kola, koje bi se trebalo igrati 20. veljače.

Čiro Blažević posjetio Beograd

Izbornik nogometne reprezentacije BiH Miroslav Čiro Blažević posjetio je ovih dana Beograd u ulozi glumca, jer je angažiran na snimanju filma »Montevideo, Bog te video« u kojemu glumi nekadašnjeg izbornika Jugoslavije Antu Pandakovića. U nekoliko razgovora sa srbijanskim novinarima prokomentirao je skupinu Srbije (Njemačka, Gana i Australija) na budućem SP u Južnoj Africi i momčadi Radomira Antića dao velike šanse za odličan plasman.

KOŠARKA

Drugi poraz Cibone

Na gostovanju kod Olimpije u Ljubljani košarkaši Cibone doživjeli su drugi poraz (63 -71) u novoj sezoni regionalne NLB lige, ali i dalje s 20 bodova drže leadersku poziciju. Pobjedu u ovom 11. kolu zabilježile su momčadi Cedevite (protiv Širokog 93-86) i Zagreba (Helios 84-69), dok je Zadar upisao novi poraz (Budućnost 81-97). U sljedećem, 12. kolu »Cibosi« dočekuju sastav Radničkog, Zadar je domaćin Crvenoj zvezdi, dok Zagreb i Cedevita gostuju kod Hemofarma, odnosno Partizana.

HOKEJ

Medveščak drži osmo mjesto

Poraz Medveščaka od austrijske momčadi Villacher SV (3-4) na domaćem ledu, a pobjeda Olimpije nad Liwest Black Wingsima (2-1), smanjila je razliku na samo jedan bod između dviju momčadi koje se bore za osvajanje osmog mjesta i plasman u doigravanje u EBEL ligi. »Medvjede« u sljedećim prvenstvenim kolima očekuju susreti protiv momčadi Graz 99ers, KAC i Acroni Jesenice.

TENIS

Povratak Marija Ančića

Nakon dužeg izbjivanja zbog bolesti proslavljeni hrvatski tenisač Mario Ančić vrijedno se priprema za povratak na teren, koji je planiran sredinom siječnja u Heilbronn. Na ATP ljestvici Sličanin trenutno zauzima 95. mjesto, što nikako nije objektivni pokazatelj njegove igračke kvalitete, nego samo posljedica duljeg izbjivanja.

PRIVATNO POGREBNO PODUZEĆE
"URNA"
 A.D.-d.o.o.

 Trg žrtava fašizma br. 1
 PODUZEĆE ZA PRODAJU
 POGREBNE OPREME
 PRIJEVOZ I CEREMONIJAL
 POKOPA
Tel.: 024-558-011
 Cvjećara:
 Tel.: 024/557-130

Nama je dovoljno da znate za nas...

FUNERO

Privatno pogrebno poduzeće

- Subotica, Karadordev put 2,
 telefon (danonoćno): (024) 55-44-33

- Horgoš, Borisa Kidriča 7,
 telefon (danonoćno): (024) 792-202

Raspored sprovoda i umrlice na
 Internetu: www.funero.co.yu
 e-mail: funero@funero.co.yu
 Mogućnost odloženog plaćanja

DAVORIN KUNTIĆ, KOŠARKAŠ

Minutaža mi raste, ali moram poboljšati šut

U odnosu na prošlu sezonu mladi playmaker subotičkog Spartaka pokazao je veliki napredak

Razgovor vodio: Dražen Prčić

Koncem ljeta posjetili smo jedan »suhi« trening košarkaša subotičkog Spartaka koji su odrađivali trčeći brojne krugove oko Dudove šume i marljivo skupljali kondiciju za predstojeće prvenstvo u Srpskoj ligi. Mukotrpan trud se isplatio, a nakon deset odigranih prvenstvenih kola momčad ima stopostotni učinak i uvjerljivo zauzima prvo mjesto ligaške tablice. Playmaker prvenstvenog lidera Davorin Kuntić (1992.) jedan je od najmlađih prvotimaca, ali odličnim partijama iz susreta u susret potvrđuje svoj veliki talent. Kraći razgovor vodili smo neposredno nakon subotnje jubilarne, desete pobjede, izborne protiv momčadi »Topole«, susjeda iz Bačke Topole.

»Večerašnja pobjeda predstavlja desetu u nizu i mislim da smo zbilja na najbolji način startali u prvenstvu Srpske lige, potvrđujući naše ambicije za ulazak u I B ligu. Susret je bio pun preokreta, jer smo isprva mi dobro otvorili utakmicu i s deset poena razlike završili prvo poluvrijeme. Potom je uslijedio neshvatljiv pad igre i koncentracije, protivnik je napravio seriju od 22-2, ali smo ponovno uspjeli zaigrati na višoj razini i na koncu pobijediti s uvjerljivom razlikom«, pojasnio je Davorin detalje u vezi još jedne pobjede svoje momčadi.

IGRA

Kako to izgleda u očima igrača koji u trenutku lošeg rezultata svoje momčadi sjedi na klupi za pričuve, zapitali smo Davorina Kuntića, koji se baš prilikom neugodne serije Topolčana nalazio u toj ulozi, ali je nakon ulaska u igru doprinio rezultatskoj promjeni.

»Zbilja je jako neugodno sjediti na klupi, nervirati se i očekivati poziv trenera. Uvijek je tako, a ovoga puta mi se posrećilo i ispalo je sve dobro.«

Pozicija playmakera, na kojoj igra, obično je rezervirana za

Blagoje Ivić, trener KK »Spartaka«

na prošlu sezonu postao je jedan od nositelja igre i vjerujem kako će, ukoliko ovako nastavi, postati kvalitetan prvotligaški igrač.

najiskusnije igrače u momčadi, a Davorinu je tek sedamnaesta.

»Istina je da poziciju na kojoj igram najčešće drže iskusni igrači, ali i oni su nekada, poput mene, bili mojih godina i trebalo im je vremena da steknu potrebno iskustvo u igri. U odnosu na prošlu sezonu imam znatno veću minutažu u igri, tjelesno sam dosta ojačao i mislim kako sam postao igrački više stabilniji. Imam bržu tranziciju lopte tijekom igre, brže se oslobađam, ali moram još danas raditi na šutu, bez kojeg se danas više ne može zamisliti kvalitetna košarka.«

AMBICIJE

»Objektivno, trebali bismo nastaviti niz pobjeda u aktualnom prvom dijelu sezone i završiti polusezonu sa svih trinaest pobjeda. Najveći rival za prvo mjesto nam je »Mladost« iz Bačkog Jarka, kojoj bježimo dvije pobjede, uz okolnost kako smo ih dobili, istina teško – jedan razlike, na njihovom parketu. A na proljeće igramo s njima u našoj dvorani. Slijede nam još susreti protiv NS juniora iz Novoga Sada, Kikinde i Žitišta, a potom slijedi blagdanska pauza.«

ŠKOLA I TRENING

Davorin je učenik trećeg razreda Srednje ekonomske škole trgovinskog smjera u Subotici i ponekad mu je zbilja teško uskladiti školske i sportske obveze, pa nije u mogućnosti poput ostalih timskih kolega trenirati dva puta na dan.

»Ukoliko idem prijedodne u školu ne mogu biti na prijedpodnevnom treningu, pa je potpuni trening moguć isključivo kada pohađam popodnevnu školsku smjenu. U ovom razdoblju škola je popodne, pa uspijevam sve postići. Teško je uskladiti učenje s dva dnevna treninga, ali to se mora. Dosta nedostajem s nastave, ali mi to profesori toleriraju i koristim ovu priliku zahvaliti im se na razumijevanju za moje sportske obveze«, rekao je na koncu razgovora »Dado«.

STIPENDIJA

Davorin Kuntić je jedan od mladih subotičkih sportaša koje stipendira Fondacija za razvoj sporta grada Subotice, a stipendiju je dobio na prijedlog svog matičnog kluba.

PETAK
11.12.2009.

05.50 - Najava programa
 05.55 - Trenutak spoznaje
 07.00 - Dobro jutro, Hrvatska
 07.05 - Vijesti
 07.10 - Dobro jutro, Hrvatska
 07.35 - Vijesti
 07.40 - Dobro jutro, Hrvatska
 09.05 - Dolina sunca
 09.50 - Vijesti iz kulture
 10.00 - Vijesti
 10.10 - Od Sibira do Japana:
 Pod čarima otoka,
 dokumentarni film
 11.15 - Oprah Show
 12.00 - Dnevnik
 12.30 - Oprezno s anđelom
 13.20 - McLeodove kćeri 3
 14.10 - Vijesti
 14.40 - Glas domovine
 15.05 - Drugo mišljenje:
 Suvremene ovisnosti
 15.35 - Znanstvena petica
 16.10 - Hrvatska uživo -
 Vijesti
 16.20 - Hrvatska uživo
 17.45 - Iza ekrana
 18.15 - Kod Ane
 18.35 - Dolina sunca,
 telenovela
 19.30 - Dnevnik
 20.20 - Četvero za Teksas,
 američki film
 22.15 - Lica nacije
 23.10 - Vijesti
 23.25 - Predsjednički izbori
 2009. - bonusi
 23.35 - Poslovne vijesti
 23.40 - Vijesti iz kulture
 23.50 - Posebni dodaci,
 emisija o filmu
 00.45 - Kralj gubitnika,
 američki film
 02.15 - Vip Music Club LP
 04.15 - Oprah Show
 05.00 - Oprezno s anđelom,
 telenovela

06.55 - Najava programa
 07.00 - Delta - stanje,
 crtana serija
 07.25 - Trolovi, crtana serija
 07.50 - TV vrtić:
 --- Život u obitelji
 vodenkonja: Planinar
 --- Nogalo: Nije sve u boji
 --- Cipelice lualice:
 Zvezdarnice
 08.13 - Priča o Tracy Beaker
 08.25 - Platno, boje, kist
 08.35 - Puni krug
 08.50 - Heidi, serija za djecu
 09.15 - Vip Music Club
 09.50 - Val d'Iser: Svjetski
 ski kup,

superkombinacija -
 SuperG, prijenos
 11.10 - Prijenos sjednice
 Hrvatskog sabora
 13.30 - Zovem se Earl 2,
 humoristična serija
 13.55 - Val d'Iser: Svjetski
 ski kup,
 superkombinacija -
 veleslalom, prijenos
 14.55 - Kod Ane
 15.10 - TV vrtić:
 --- Život u obitelji
 vodenkonja: Planinar
 --- Nogalo: Nije sve u boji
 --- Cipelice lualice:
 Zvezdarnica
 15.28 - Priča o Tracy Beaker
 15.40 - Izazovi: Obitelj
 karatista, švedski
 dok. film za mlade
 15.55 - Istanbul: Plivanje, EP
 (25 m), prijenos
 18.00 - Vijesti na Drugom
 18.20 - Županijska panorama
 18.47 - Uvijek je sunčano u
 Philadelphiji 2, serija
 19.08 - Razred, serija
 19.30 - VIP Music Club
 20.05 - Otvaranje Muzeja
 suvremene umjetnosti,
 prijenos
 21.25 - Vijesti na Drugom
 21.40 - Paul Merton u Kini,
 dokumentarna serija
 22.40 - Umorstva u Midsomeru
 12, serija
 00.15 - Anna Oxa i Ivo
 Gamulin Gianni,
 snimka koncerta
 01.15 - Kraj programa

06:55 Jackie Chan,
 crtana serija
 07:35 Pocoyo, crtana serija
 07:55 Tomica i prijatelji,
 crtana serija
 08:05 Bumba, crtana serija
 08:15 Ezo TV, tarot show
 08:30 Nova lova, TV igra
 10:00 Lude 70-e, serija
 11:00 Naši najbolji dani, serija
 12:00 In Magazin
 12:50 Naša mala klinika, serija
 13:50 Provjereno,
 informativni magazin
 14:50 Prekršena pravila,
 igrani film
 17:00 Vijesti Nove TV
 17:25 Naša mala klinika, serija
 18:25 IN magazin
 19:15 Dnevnik Nove TV
 20:00 Supertalent-živo, show
 22:40 Povratak u budućnost 2,
 igrani film
 00:40 Pravi neprijatelj,
 igrani film
 02:25 Vidoviti Milan,
 tarot show
 03:25 Sjeme smrti, igrani film
 05:00 Podmetnuti zločin, film

06:30 Kraj programa

06.35 Bikeri s Marsa
 07.05 SpužvaBob Skockani,
 crtana serija
 07.30 Punom parom,
 kulinarski izazov
 08.00 Princ iz Bel-Aira,
 humoristična serija
 08.30 Pod istim krovom,
 humoristična serija
 09.20 Astro show, emisija
 11.25 Dadilja,
 humoristična serija
 11.55 Malcolm u sredini,
 humoristična serija
 12.25 Ekkluziv, magazin
 12.40 Večera za 5 (produžena
 verzija XXL), lifestyle
 emisija
 13.25 Tajna čokolade
 14.20 Heroji iz strasti, serija
 (dvije epizode)
 16.00 Princ iz Bel-Aira,
 humoristična serija
 16.30 Pod istim krovom,
 humoristična serija
 17.00 Dadilja,
 humoristična serija
 17.30 Malcolm u sredini,
 humoristična serija
 18.00 Punom parom,
 kulinarski izazov
 18.30 Vijesti
 18.55 Ekkluziv, magazin
 19.05 Večera za 5 (produžena
 verzija XXL), lifestyle
 emisija
 20.00 Delta Force 5,
 igrani film, akcijski
 21.40 Tango i Cash,
 igrani film, akcijski
 23.40 Vijesti
 23.50 U zmajevom gnijezdu,
 igrani film, akcijski
 01.35 Astro Show, emisija

SUBOTA
12.12.2009.

05.45 - Najava programa
 05.50 - reprizni program
 07.00 - Znanstvena petica
 07.30 - Iza ekrana
 08.00 - Vijesti
 08.15 - Kinoteka - ciklus
 klasičnog vesterna:
 Bez imena nemetku,
 američki film
 09.30 - Skica za portret
 10.00 - Vijesti
 10.15 - Kućni ljubimci
 10.50 - Veterani mira, emisija
 12.00 - Dnevnik
 12.30 - Oprezno s anđelom
 13.20 - Prizma,
 multinacionalni magazin
 14.05 - Duhovni izazovi

14.35 - Jelovnici izgubljenog
 vremena
 14.55 - Reporteri
 16.05 - Euromagazin
 16.40 - Vijesti
 16.55 - Kulturna baština:
 Zagrebačke fontane
 17.10 - Domaći dok. film
 17.45 - Svirci moji,
 glazbena emisija
 18.35 - U istom loncu,
 kulinarski show
 19.15 - LOTO 7/39
 19.30 - Dnevnik
 20.10 - Ples sa zvijezdama,
 1. dio (7/8)
 21.25 - Ples sa zvijezdama,
 2. dio (7/8)
 21.50 - Vijesti
 22.10 - Filmski vikend
 Smrtonosnog oružja:
 Smrtonosno oružje,
 američki film
 00.05 - Filmski maraton:
 Veliki hakleri,
 američki film
 01.55 - Filmski maraton:
 Momačka večer u
 Vegasu, američki film
 03.25 - Skica za portret
 03.30 - Reporteri
 04.35 - Svirci moji,
 glazbena emisija
 05.20 - Oprezno s anđelom,
 telenovela

07.00 - TV vodič
 07.10 - Najava programa
 07.15 - Vrijeme je za Disneyja:
 101 dalmatinac
 07.40 - Vrijeme je za Disneyja:
 Legenda o Tarzanu
 08.05 - Na kraju ulice
 08.35 - Puni krug
 08.50 - Briljanteen
 09.35 - Are: Svjetski ski kup
 (Ž) - veleslalom
 10.20 - Val d'Iser: Svjetski
 ski kup (M) - SuperG,
 prijenos
 11.40 - Kokice
 12.10 - Hrvatski pisci na
 TV ekranu - A.Šenoa:
 Kanarinčeva ljubovca
 13.10 - Ne diraj prošlost,
 američki film
 14.50 - KS automagazin
 15.20 - 4 zida
 15.55 - Istanbul: Plivanje,
 EP (25 m), prijenos
 17.50 - Košarka, NLB liga:
 Zadar - Crvena zvezda,
 prijenos
 19.45 - Garaža: Mačke
 20.20 - Strani igrani film
 22.20 - Sportske vijesti
 22.35 - Dobre namjere,
 TV serija
 23.25 - Noć u kazalištu
 01.05 - Kraj programa

HRT2, 12.12.2009., 12.10
HRVATSKI PISCI NA TV EKRANU
AUGUST ŠENOVA: KANARINČEVA
LJUBOVCA - TV serija u dva dijela

Literarni povje-
 sničari u pravu
 su kada tvrde
 kako je August
 Šenoa najmar-
 kantnija poja-
 va u hrvatskoj
 književnosti 19.
 stoljeća. On je
 u njoj bio doi-
 sta sve: pjesnik
 i pripovjedač,
 romanopisac i
 feljtonist, kritik

06:30 Ezo TV, tarot show
 07:15 Bumba, crtana serija
 07:30 Power Rangers , serija
 07:55 Superheroj Spiderman,
 crtana serija
 08:20 Graditelj Bob
 08:35 Winx, crtana serija
 09:00 Dora istražuje
 telenovela
 09:25 Kućanice iz visokog
 društva, serija
 11:35 Smallville, serija
 12:35 Prekršena pravila,
 igrani film
 14:40 Povratak u budućnost 2,
 igrani film
 16:50 Vijesti
 17:00 Kod Ane,
 kulinarski show
 17:50 Lud, zbunjen, normalan
 19:15 Dnevnik Nove TV
 20:00 Samo najjači,
 igrani film
 21:50 Zmijske oči, igrani film
 22:50 Vitalij Kličko vs. Kevin
 Johnson, boks
 00:00 Zmijske oči, igrani film
 -nastavak
 00:50 Vidoviti Milan,
 tarot show
 01:50 Lice s ožiljkom,
 igrani film
 04:35 Borimo se do kraja,
 igrani film
 06:20 Kućanice iz visokog
 društva, serija
 07:10 Kraj programa

07.35 Astro Boy, crtana serija
 08.00 Ulica Sezame
 09.05 Bikeri s Marsa
 09.30 Ben 10, crtana serija
 10.10 Tajna čokolade
 11.10 Jedna od dečijku,
 humoristična serija

i teoretik, a okušao se i kao dramatičar.

Kanarinčeva ljubovca, mini-serija u dva dijela, romantična je priča o sudbini Amalije pl. Lenić Remetinski. Ona je posljednji izdanak te stare hrvatske plemićke loze. Na temelju Šenoine pripovijetke scenarij je napisala Zora Dirnbach, scenograf je Duško Jeričević, a režirao je Daniel Marušić.

Uloge: Ružica Djamić, Vanja Drach, Miljenka Andreoić, Zlatko Crnković, Zdenka Heršak, Zvonimir Torjanac, Zijad Gračić, Vanja Matujec, Vinko Lisjak, Zlatko Vitez

- 17.35 - Lijepom našom: Velika (2.)
18.35 - U istom loncu, kulinarski show
19.15 - LOTO 6/45
19.30 - Dnevnik
20.10 - Tko želi biti milijunaš?, kviz
21.15 - Starci, TV drama
22.20 - Vijesti
22.35 - Vijesti iz kulture
22.45 - Filmski vikend smrtonosnog oružja: Smrtonosno oružje 2, američki film
03.20 - Lijepom našom: Velika (2.)
04.20 - Plodovi zemlje
05.10 - Split: More

- 11.35 Čovjek sa Snježne rijeke, film, drama
13.25 Predsjednički trg: Nadan Vidošević i Andrija Hebrang
14.10 Autoškola, film, komedija
15.55 Premier liga: Chelsea - Everton, prijenos
18.00 Zvijezde Ekstra: Donald Trump (1. dio), zabavna emisija
18.30 Vijesti
19.05 Discovery: Viva Las Vegas, dok. film
20.00 Roboti, igrani film, animirani (sinkroniziran na hrvatski)
21.35 Policijska akademija 7: Moskovski zadatak, igrani film, komedija
23.05 Žestoki momci, film, kriminalistička drama
01.05 Oko špijuna, film, triler

**NEDJELJA
13.12.2009.**

- 05.55 - Najava programa
06.00 - Jelovnici izgubljenog vremena
06.20 - Glas domovine
06.45 - Euromagazin
07.15 - Duhovni izazovi
08.00 - Vijesti
08.10 - Epistola Ive Maleca
09.25 - Opera box
10.00 - Vijesti
10.10 - Vijesti iz kulture
10.20 - Monk 5, serija
12.00 - Dnevnik
12.30 - Plodovi zemlje
13.25 - Split: More
14.00 - Nedjeljom u dva
15.05 - Mir i dobro
15.40 - Vijesti
15.55 - Bogovi su pali na tjele 2, boćvansko-južnoafrički film

- 07.00 - TV vodič
07.25 - Najava programa
07.30 - Dječak i vjeverica, crtana serija
07.55 - San o slavi, serija
08.20 - Prijatelji
09.20 - Are: Svjetski ski kup (Ž) - slalom, 1. vožnja
10.05 - Val d'Isere: Svjetski ski kup - veleslalom (M), prijenos 1. vožnje
11.00 - Rečica: Misa, prijenos
12.00 - Biblija
12.10 - Fotografija u Hrvatskoj
12.25 - Are: Svjetski ski kup (Ž) - slalom, 2. vožnja
13.10 - Val d'Isere: Svjetski ski kup - veleslalom (M), prijenos 2. vožnje
14.20 - Ples sa zvijezdama (7/8)
15.55 - Istanbul: Plivanje, EP (25 m)
18.00 - Čudo u 34. ulici, američki film
19.35 - Magazin nogometne Lige prvaka
20.10 - Moje pjesme, moji snovi - američki film
23.00 - Dobre namjere, serija
23.50 - Sportske vijesti
00.00 - Klizanje: Zlatna pirueta, reportaža
00.30 - Vrijeme je za jazz: James Carter Quintet, Međunarodni dani jazz (1. dio)
01.30 - Kraj programa

- 07:25 Bumba, crtana serija
07:40 Power Rangers, serija
08:05 Superheroj Spiderman, crtana serija
08:30 Graditelj Bob, crtana serija
08:45 Winx, crtana serija
09:10 Dora istražuje, crtana serija

- 09:35 Ulica sjećanja, serija
10:35 Automotiv, auto-moto magazin
11:05 Magazin Lige prvaka
11:35 Novac, business magazin
12:05 Kevin Hill, serija
13:05 Kući za Božić, igrani film
14:50 Jack Frost, igrani film
16:50 Vijesti
17:00 Supertalent, talent show
19:15 Dnevnik Nove TV
20:00 Nad lipom 35, show
21:00 Bračna klopka, igrani film
22:45 Red Carpet, showbiz magazin
00:05 Posljednje Kristovo iskušenje, igrani film
02:50 Yakuza, igrani film
04:40 Red Carpet, showbiz magazin
05:50 Kućanice iz visokog društva, serija
06:55 Kraj programa

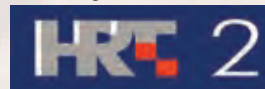

- 06.45 Grupna terapija, humoristična serija
07.20 Astro Boy, crtana serija
07.45 Ulica Sezame, animirana serija
08.50 Bikeri s Marsa, crtana serija
09.15 Ben 10, crtana serija
10.00 Discovery: Viva Las Vegas, dokumentarni film
10.50 Jedna od dečiju, humoristična serija
11.15 Najveći hrvatski misteriji, zabavni talk show
12.15 Roboti, igrani film, animirani (sinkroniziran na hrvatski)
13.50 Policijska akademija 7: Moskovski zadatak, igrani film, komedija
15.20 Odred za čistoću, dokumentarna emisija
15.50 Jezikova juha, reality show
16.55 Premier liga: Liverpool - Arsenal, prijenos
19.05 Vijesti
19.40 Ekkluziv, magazin
20.00 Pljačka, igrani film, triler
22.10 CSI: Miami, kriminalistička serija
23.00 Zora očajnika, igrani film, triler
01.00 Žestoki momci, film, kriminalistička drama

**PONEDJELJAK
14.12.2009.**

- 05.40 - Najava programa
05.45 - Mir i dobro
06.15 - Drugo mišljenje: Suvremene ovisnosti
07.00 - Dobro jutro, Hrvatska
07.05 - Vijesti
07.10 - Dobro jutro, Hrvatska
07.35 - Vijesti
07.40 - Dobro jutro, Hrvatska
09.10 - Dolina sunca
10.00 - Vijesti
10.15 - Na vodenome putu 3: Vijetnam, selo na vodi - dokumentarna serija
11.10 - Treća dob, emisija
12.00 - Dnevnik
12.32 - Oprezno s anđelom
13.20 - McLeodove kćeri 3
14.40 - Normalan život
15.35 - Mijenjam svijet
16.10 - Hrvatska uživo - Vijesti
16.20 - Hrvatska uživo
17.35 - Najslabija karika, kviz
18.15 - Kod Ane
18.35 - Dolina sunca
19.30 - Dnevnik
20.20 - Potrošački kod
20.55 - Čarolije letenja - Leteći brodovi: Dinosauri avijacije, dokumentarna serija
21.50 - Proces
22.30 - Otvoreno
23.25 - Vijesti
23.40 - Predsjednički izbori 2009. - bonusi
23.45 - Poslovne vijesti
23.50 - Vijesti iz kulture
00.00 - Na rubu znanosti: Sam svoj liječnik
00.55 - Zvezdane staze: Voyager 5, serija
01.40 - Ksenia - princeza ratnica 5, serija
02.25 - Dr. House 5, serija
03.10 - Na vodenome putu 3: Vijetnam, selo na vodi - dokumentarna serija
03.55 - Fotografija u Hrvatskoj
04.05 - Potrošački kod
04.35 - Proces
05.05 - Oprezno s anđelom

- 06.45 - Najava programa
06.50 - Delta - stanje
07.15 - Trolovi, crtana serija
07.40 - TV vrtić:
--- - Zauvijek prijatelji: Vampir
--- - Vitaminix: Šećer i med
--- - Luckaste pačje pustolovine: Stari patak i more
08.00 - Čarobna ploča 1 (25.)
08.15 - Platno, boje, kist
08.25 - Kratki spoj
08.40 - crtana serija
09.05 - Gem, set, meč - serija
09.30 - Vip Music Club
10.00 - Neukrotiva ljepota, serija

- 10.45 - Boja mljeka, norveški film
12.35 - Dokumentarni film
13.30 - Prijatelji 7, serija
13.50 - Zovem se Earl 2, humoristična serija
14.15 - Ksenia - princeza ratnica 5, serija
15.00 - Kod Ane
15.15 - TV vrtić:
--- - Zauvijek prijatelji: Vampir
--- - Vitaminix: Šećer i med
--- - Luckaste pačje pustolovine: Stari patak i more
15.35 - Čarobna ploča 1 (25.)
15.50 - Mala scena, dok. film
16.20 - Zvezdane staze: Voyager 5, serija
17.05 - Na rubu znanosti: Sam svoj liječnik
18.00 - Vijesti na Drugom
18.20 - Županijska panorama
18.47 - Uvijek je sunčano u Philadelphiji 2, serija
19.08 - Razred, serija
19.30 - VIP Music Club
20.05 - TV Bingo Show
21.00 - Bitange i princeze 5
21.40 - Vijesti na Drugom
21.55 - Dr. House 5, serija
22.45 - Pravo čudo, hrvatski film
00.30 - Život poslije smrti 2
01.20 - Kraj programa

- 06:55 Jackie Chan
07:35 Pocoyo, crtana serija
07:55 Tomica i prijatelji
08:05 Bumba, crtana serija
08:15 Ezo TV, tarot show
08:40 Nova lova, TV igra
10:10 Lude 70-e, serija
11:10 Naši najbolji dani, serija
12:10 IN magazin
13:00 Naša mala klinika, serija
14:00 Najbolje godine, serija
15:00 Jack Frost, igrani film
17:00 Vijesti Nove TV
17:25 Naša mala klinika, serija
18:25 IN magazin
19:15 Dnevnik Nove TV
20:00 Najbolje godine, serija
21:00 Edešni Božić, film
22:55 Vijesti
23:10 Zakon brojeva, serija
00:10 Seinfeld, serija
00:40 Televizijska posla, serija
01:10 Ubojita Jane, serija
02:10 Ezo TV, tarot show
03:10 Hotel "Nova ruža", film
04:40 Zakon brojeva, serija
05:25 Lude 70-e, serija
06:15 IN magazin
06:50 Kraj programa

06.40 Pink Panther

06.55 SpužvaBob Skockani
07.20 Punom parom
07.50 Princ iz Bel-Aira, serija
08.20 Pod istim krovom, serija
09.10 Astro show, emisija
11.15 Dadija, serija
11.45 Malcolm u sredini, serija
12.15 Ekkluziv, magazin
12.35 Večera za 5, lifestyle emisija
13.30 Tajna čokolade
14.25 Heroji iz strasti, serija (dvije epizode)
16.00 Princ iz Bel-Aira, serija
16.30 Pod istim krovom, serija
17.00 Dadija, serija
17.30 Malcolm u sredini, serija
18.00 Punom parom, kulinarski izazov
18.30 Vijesti
18.55 Ekkluziv, magazin
19.05 Večera za 5 (produžena verzija XXL), lifestyle emisija
20.00 James Bond: Iz Rusije s ljubavlju, film, akcijski
22.05 Desperado, film, akcijski
00.05 Vijesti
00.15 Pljačka, film, triler
02.15 Astro show, emisija

UTORAK
15.12.2009.

05.50 - Najava programa
05.55 - Normalan život
07.00 - Dobro jutro, Hrvatska
07.05 - Vijesti
07.10 - Dobro jutro, Hrvatska
07.35 - Vijesti
09.10 - Dolina sunca
10.00 - Vijesti
10.15 - Na vodenome putu 3: Južna obala
Engleske - Rivijera gospodice Marple
11.10 - Danny na moru 1, dokumentarna serija
11.40 - Kulturna baština
12.00 - Dnevnik
12.30 - Oprezno s anđelom
13.20 - McLeodove kćeri 3
14.10 - Vijesti
14.40 - Među nama
15.35 - S Međunarodne smotre folklora: Japan, Portugal, Indonezija
16.10 - Hrvatska uživo - Vijesti
17.35 - Najslabija karika, kviz
18.15 - Kod Ane
18.30 - Dolina sunca
19.30 - Dnevnik
20.20 - Globalno sijelo
21.00 - Hrvatsko podmorje 5: Tajne odaje, dokumentarna serija
21.35 - Poslovni klub
22.15 - Otvoreno
23.10 - Vijesti
23.25 - Predsjednički izbori 2009. - bonusi

23.35 - Poslovne vijesti
23.40 - Vijesti iz kulture
23.50 - Drugi format
00.45 - Zvezdane staze: Voyager 5, serija
01.30 - Ksena - princeza ratnica 5, serija
02.15 - Zakon i red: Odjel za žrtve 9, serija
03.00 - Na vodenome putu 3: Južna obala
Engleske - Rivijera gospodice Marple, dokumentarna serija
03.45 - Fotografija u Hrvatskoj
04.05 - Globalno sijelo
04.35 - Poslovni klub
05.05 - Oprezno s anđelom

06.45 - Najava programa
06.50 - Delta - stanje
07.15 - Trolovi, crtana serija
07.40 - TV vrtić:
--- Danica: Danica i pijetao
--- Spektakl na livadi:
Dan za kupanje
--- Matylida: Zec viteška srca
--- Profesor Baltazar: Maxol
08.10 - Navrh jezika
08.25 - Izazovi: Obitelj karatista, švedski dok. film za mlade
08.40 - crtana serija
09.05 - Gem, set, meč - serija
09.30 - Vip Music Club
10.00 - Neukrotiva ljepota, serija
10.45 - Heinähattu ja Vilttitossu, finski film
12.35 - Dokuteka
13.30 - Prijatelji 7, serija
13.50 - Zovem se Earl 2, humoristična serija
14.15 - Ksena - princeza ratnica 5, serija
15.00 - Kod Ane
15.15 - TV vrtić:
--- Danica: Danica i pijetao
--- Spektakl na livadi:
Dan za kupanje
--- Matylida: Zec viteška srca
--- Profesor Baltazar: Maxol
15.45 - Koga briga?
16.20 - Zvezdane staze: Voyager 5, serija
17.05 - Drugi format
18.00 - Vijesti na Drugom
18.20 - Županijska panorama
18.47 - Uvijek je sunčano u Philadelphiji 2, serija
19.08 - Razred, serija
19.30 - VIP Music Club
20.05 - Želim život, humanitarna akcija
22.10 - Vijesti na Drugom
22.30 - Zakon i red: Odjel za žrtve 9, serija
23.20 - Porotnici, serija

00.10 - Kraj programa

06:55 Jackie Chan
07:35 Pocoyo, crtana serija
07:55 Tomica i prijatelji
08:05 Bumba, crtana serija
08:15 Ezo TV, tarot show
08:45 Nova lova, TV igra
10:15 Lude 70-e, serija
11:15 Naši najbolji dani, serija
12:15 IN magazin
13:05 Naša mala klinika, serija
14:05 Najbolje godine, serija
15:05 Pahulje sreće, film
17:00 Vijesti Nove TV
17:25 Naša mala klinika, serija
18:25 IN magazin
19:15 Dnevnik Nove TV
20:00 Najbolje godine, serija
21:00 Odjednom princeza, igrani film
23:10 Vijesti
23:25 Zakon brojeva, serija
00:25 Seinfeld, serija
00:55 Televizijska posla, serija
01:25 Ubojita Jane, serija
02:25 Ezo TV, tarot show
03:25 Mulholland falls, film
05:10 Seinfeld, serija
05:35 Zakon brojeva, serija
06:20 IN magazin
06:55 Kraj programa

06.45 Pink Panther
07.00 SpužvaBob Skockani
07.30 Punom parom, kulinarski izazov
07.55 Princ iz Bel-Aira, serija
08.25 Pod istim krovom, serija
09.20 Astro show, emisija
11.25 Dadija, serija
11.55 Malcolm u sredini, serija
12.25 Ekkluziv, magazin
12.35 Večera za 5 (produžena verzija XXL), lifestyle emisija
13.30 Tajna čokolade
14.25 Heroji iz strasti, serija (dvije epizode)
16.00 Princ iz Bel-Aira, serija
16.30 Pod istim krovom, serija
17.00 Dadija, serija
17.30 Malcolm u sredini, serija
18.00 Punom parom, kulinarski izazov
18.30 Vijesti
18.55 Ekkluziv, magazin
19.05 Večera za 5 (produžena verzija XXL), lifestyle emisija
20.00 Koledžicom po svijetu, show
21.05 Jezikova juha, reality show
22.00 Totalno napušeni, igrani film, komedija
23.40 Vijesti
23.50 Grad uragana,

kriminalistička serija
00.40 Desperado, film, akcijski
02.20 Astro show, emisija

SRIJEDA
16.12.2009.

05.50 - Najava programa
05.55 - Među nama
07.00 - Dobro jutro, Hrvatska
07.05 - Vijesti
07.10 - Dobro jutro, Hrvatska
09.10 - Dolina sunca
10.00 - Vijesti
10.15 - Na vodenome putu 3: Island, vikinzi u sedlu - dokumentarna serija
11.10 - Oprah Show
12.00 - Dnevnik
12.32 - Oprezno s anđelom
13.20 - McLeodove kćeri 3
14.10 - Vijesti
14.40 - Riječ i život, religijski program
15.35 - Eko zona
16.10 - Hrvatska uživo - Vijesti
16.20 - Hrvatska uživo
17.30 - Najslabija karika, kviz
18.10 - Kod Ane
18.30 - Dolina sunca
19.15 - LOTO 7/39
19.30 - Dnevnik
20.20 - A sad u Europu!
21.10 - Luda kuća 5, serija
21.50 - Paralele
22.30 - Otvoreno
23.25 - Vijesti
23.40 - Predsjednički izbori 2009. - bonusi
23.50 - Poslovne vijesti
23.55 - Vijesti iz kulture
00.05 - e-Hrvatska
00.40 - Znanstvene vijesti
01.00 - Zvezdane staze: Voyager 5, serija
01.45 - Ksena - princeza ratnica 5, serija
02.30 - Velemajstor 2, serija
03.10 - Skica za portret
03.20 - Paralele
03.50 - A sad u Europu!
04.35 - Eko zona
05.05 - Oprezno s anđelom

06.50 - Najava programa
06.55 - Delta - stanje
07.20 - Trolovi, crtana serija
07.45 - TV vrtić:
--- Ninin kutak: Sviječnjaci za Božić
--- Vitaminix: Magnezij
--- Mali crveni traktor: Zmaj
08.05 - Čarobna ploča 1 (26.)
08.20 - Glazbeceda
08.30 - Pročitani
08.40 - crtana serija
09.05 - Gem, set, meč - serija

09.30 - Vip Music Club
10.00 - Neukrotiva ljepota
10.45 - Stric Buck, američki film
12.45 - Prijatelji 7, humoristična serija
13.05 - Zovem se Earl 2, humoristična serija
13.25 - Ksena - princeza ratnica 5, serija
14.10 - Kod Ane
14.25 - TV vrtić:
--- Ninin kutak: Sviječnjaci za Božić
--- Vitaminix: Magnezij
--- Mali crveni traktor: Zmaj
14.45 - Čarobna ploča 1 (26.)
15.00 - Koga briga?
15.35 - Zvezdane staze: Voyager 5, serija
16.20 - e-Hrvatska
16.55 - Znanstvene vijesti
17.10 - Vanstempo, Euroliga: Jug - Primorac, prijenos
18.20 - Košarka, EL: Cibona - Fenerbahce Ulker
20.20 - Gospodar prstenova: Prstenova družina
23.15 - Velemajstor 2, serija
00.05 - Porotnici, serija
00.55 - VIP Music Club
01.30 - Kraj programa

06:55 Jackie Chan
07:35 Pocoyo, crtana serija
07:55 Tomica i prijatelji
08:05 Bumba, crtana serija
08:15 Ezo TV, tarot show
08:45 Nova lova, TV igra
10:15 Lude 70-e, serija
11:15 Naši najbolji dani, serija
12:15 IN magazin
13:05 Naša mala klinika, serija
14:05 Najbolje godine, serija
15:05 Božićno okupljanje, igrani film
17:00 Vijesti Nove TV
17:25 Naša mala klinika, serija
18:25 IN magazin
19:15 Dnevnik Nove TV
20:00 Najbolje godine, serija
21:00 Lud, zbunjen, normalan
22:20 Doktor s Beverly Hillsa, serija
23:25 Vijesti
23:40 Zakon brojeva, serija
00:40 Seinfeld, serija
01:10 Televizijska posla, serija
01:40 Ubojita Jane, serija
02:40 Ezo TV, tarot show
03:40 Opsjednuta prošlostu, igrani film
05:05 Seinfeld, serija
05:30 Zakon brojeva, serija
06:15 IN magazin
06:55 Kraj programa

06.45 Pink Panther
 07.00 SpužvaBob Skockani
 07.30 Punom parom, kulinarski izazov
 07.55 Princ iz Bel-Aira, serija
 08.25 Pod istim krovom, serija
 09.20 Astro show, emisija
 11.25 Dadija, serija
 11.55 Malcolm u sredini, humoristična serija
 12.25 Exkluziv, magazin
 12.35 Večera za 5 (produžena verzija XXL), lifestyle emisija
 13.30 Tajna čokolade
 14.25 Heroji iz strasti, serija (dvije epizode)
 16.00 Princ iz Bel-Aira, humoristična serija
 16.30 Pod istim krovom, humoristična serija
 17.00 Dadija, humoristična serija
 17.30 Malcolm u sredini, humoristična serija
 18.00 Punom parom, kulinarski izazov
 18.30 Vijesti
 18.55 Exkluziv, magazin
 19.05 Večera za 5 (produžena verzija XXL), lifestyle emisija
 20.00 TV event: Udar - put uništenja (1. dio), serija
 21.45 Zaboravljeni slučaj, kriminalistička serija
 22.35 Stvorenja, serija
 23.40 Vijesti
 23.50 Totalno napušteni, igrani film, komedija
 01.10 Astro show, emisija

ČETVRTAK
17.12.2009.

05.50 - Najava programa
 05.55 - Riječ i život, religijski program
 07.00 - Dobro jutro, Hrvatska
 07.05 - Vijesti
 07.10 - Dobro jutro, Hrvatska
 09.10 - Dolina sunca
 10.00 - Vijesti
 10.10 - Vijesti iz kulture
 10.15 - Na vodenome putu 3: Kanadski divlji istok: Nova Škotska, dokumentarna serija
 11.10 - Oprah Show
 12.00 - Dnevnik
 12.30 - Oprezno s anđelom
 13.20 - McLeodove kćeri 3
 14.10 - Vijesti
 14.40 - Trenutak spoznaje
 15.35 - Domaći dok.film
 16.10 - Hrvatska uživo - Vijesti
 17.35 - Najslabija karika, kviz
 18.15 - Kod Ane
 18.35 - Dolina sunca
 19.30 - Dnevnik
 20.20 - Tko želi biti milijunaš?, kviz
 21.20 - Dossier.hr
 22.15 - Otvoreno
 23.40 - Vijesti
 23.55 - Predsjednički izbori 2009. - bonusi
 00.05 - Poslovne vijesti
 00.10 - Vijesti iz kulture
 00.20 - Indeks, emisija o školstvu
 00.55 - Zvezdane staze: Voyager 5, serija
 01.40 - Ksenia - princeza ratnica 5, serija
 02.20 - Bez traga 5, serija

03.05 - Skica za portret
 03.10 - Domaći dok. film
 04.00 - Dossier.hr
 04.45 - Pola ure kulture
 05.10 - Oprezno s anđelom

06.35 - Najava programa
 06.40 - Delta - stanje
 07.10 - Trolovi, crtana serija
 07.35 - TV vrtić:
 --- - Danica: Danica i zlatni retriver
 --- - Profesor Baltazar: Klaun Daniel
 --- - Zeko Peko: Utrka šumskih žaba
 07.58 - Priča o Tracy Beaker
 08.10 - Mogu ja!
 08.25 - Iznad crte
 08.40 - crtana serija
 09.05 - Gem, set, meč - serija
 09.30 - Vip Music Club
 10.00 - Neukrotiva ljepota
 10.45 - Povratak kući, film
 13.25 - Prijatelji 7, serija
 13.45 - Zovem se Earl 2, serija
 14.10 - Ksenia - princeza ratnica 5, serija
 14.55 - Kod Ane
 15.10 - TV vrtić:
 --- - Danica: Danica i zlatni retriver
 --- - Profesor Baltazar: Klaun Daniel
 --- - Zeko Peko: Utrka šumskih žaba
 15.33 - Priča o Tracy Beaker
 15.45 - Kokice
 16.15 - Zvezdane staze: Voyager 5, serija
 17.00 - Indeks, emisija o školstvu

17.30 - VIP Music Club
 18.05 - Vijesti na Drugom
 18.30 - Europska nogometna liga - emisija
 18.55 - Europska nogometna liga: Dinamo - Temišvar, prijenos
 20.50 - Europska nogometna liga - emisija
 21.20 - Vijesti na Drugom
 21.30 - Bez traga 5, serija
 22.20 - Vip Music Club LP
 00.20 - Kraj programa

06.55 Jackie Chan
 07.35 Pocoyo, crtana serija
 07.55 Tomica i prijatelji
 08.05 Bumba, crtana serija
 08.15 Ezo TV, tarot show
 08.45 Nova lova, TV igra
 10.15 Lude 70-e, serija
 11.15 Naši najbolji dani, serija
 12.15 IN magazin
 13.05 Naša mala klinika, serija
 14.05 Najbolje godine, serija
 15.05 Božićno darivanje, film
 17.00 Vijesti Nove TV
 17.25 Naša mala klinika, serija
 18.25 IN magazin
 19.15 Dnevnik Nove TV
 20.00 Najbolje godine, serija
 21.00 Provjereno, informativni magazin
 22.00 Predsjednička utrka
 23.00 Vijesti
 23.15 Zakon brojeva, serija
 00.15 Seinfeld, serija
 00.45 Televizijska posla, serija
 01.15 Ubojita Jane, serija
 02.15 Nova lova, TV igra
 03.15 Nestali 2, igrani film
 04.50 Seinfeld, serija

05:15 Zakon brojeva, serija
 06:00 Lude 70-e, serija
 06:50 Kraj programa

06.35 Bikeri s Marsa
 07.00 SpužvaBob Skockani
 07.30 Punom parom, kulinarski izazov
 07.55 Princ iz Bel-Aira, serija
 08.25 Pod istim krovom, serija
 09.20 Astro show, emisija
 11.25 Dadija, serija
 11.55 Malcolm u sredini, serija
 12.25 Exkluziv, magazin
 12.35 Večera za 5 (produžena verzija XXL), lifestyle emisija
 13.30 Tajna čokolade
 14.25 Heroji iz strasti, serija (dvije epizode)
 16.00 Princ iz Bel-Aira, serija
 16.30 Pod istim krovom, serija
 17.00 Dadija, serija
 17.30 Malcolm u sredini, serija
 18.00 Punom parom, kulinarski izazov
 18.30 Vijesti
 18.55 Exkluziv, magazin
 19.05 Večera za 5
 20.00 Vrijeme leptira, igrani film, drama
 21.50 Kućanice, dramska serija (dvije epizode)
 23.40 Vijesti
 23.50 TV event: Udar - put uništenja (1. dio), znanstveno-fantastična mini serija
 01.30 Zaboravljeni slučaj, kriminalistička serija
 02.20 Astro show, emisija

GLAS DOMOVINE

Emisija o životu Hrvata izvan domovine pod nazivom »Glas domovine«, emitira se na HRT1 petkom od 14,40 sati.

»TV Hrvatska riječ« nedjeljom od 12,30 na YU ECO televiziji

Polusatna emisija »TV Hrvatska riječ«, u produkciji NIU »Hrvatska riječ«, emitira se svake nedjelje od 12 i 30 sati na kanalu RTV YU ECO. U »Hrvatskoj riječi« bilježimo i tumačimo događaje važne za život hrvatske nacionalne manjine u Vojvodini, predstavljamo ljude, njihove poslove i običaje. Podsjećamo na povijest, ali govorimo i o budućnosti ove zajednice. Radijska emisija »Hrvatska riječ« emitira se na valovima Radio Sombora, nedjeljom od 17 do 18 sati.

KRONIKA

Polusatna emisija na hrvatskom jeziku »Kronika« u produkciji »Cro Medije« prikazuje se subotom od 16,30 sati na drugom programu Radiotelevizije Vojvodine i nedjeljom na subotičkoj kabelskoj televiziji K23 s početkom u 13,15 sati, kao i na somborskoj Televiziji »Spektar« u istom terminu.

ZVUCI BAČKE RAVNICE

Emisija na hrvatskom jeziku »Zvuci bačke ravnice« emitira se četvrtkom u 19 sati, na valovima Radio Bačke (99,1 MHz).

PRIZMA

Emisija na hrvatskom jeziku »Prizma« emitira se svake druge subote u 16,30 na RTV2 a repriza utorkom u 12.10 sati. E-mail emisije je: prizma@rtv.co.yu

PROGRAM NA HRVATSKOM JEZIKU RADIO SUBOTICE

SHEMA ZA RADNE DANE:

18,00 - 19,00

• Najava programa • Večernji dnevnik • Agencijske vijesti iz zemlje • Agencijske vijesti iz RH • Kronologija • Dogodilo se na današnji dan • Jezični savjetnik 'Govorimo hrvatski'

19,00 - 19,30

• Poetski predah • 'Popularne melodije' - zabavna glazba (ponedjeljkom) • 'Na valovima hrvatske glazbene tradicije' - narodna glazba (utorkom) • 'Veliki majstori glazbe' - ozbiljna glazba (srijedom) • 'Rock vremeplov' (četvrtkom) • 'Minute za jazz' (petkom)

19,30 - 20,00

• 'Europski magazin' - magazin Radija Deutsche Welle (ponedjeljkom) • 'Kulturna povijest' (utorkom) • 'Putokazi' (srijedom) • 'Iz hrvatske književne baštine' (četvrtkom) • 'Tjedni vodič' (petkom)

20,00 - 20,30

• »Razgovor s povodom« (ponedjeljkom) • »DW Aktualno« - regionalni magazin Radija Deutsche Welle (utorkom) • »Otvoreni studio« (srijedom) • »Kultur café« - magazin iz kulture Radija Deutsche Welle (četvrtkom) • »Vodič za moderna vremena«

- emisija Hrvatskoga radija (petkom)

20,30 - 21,00

• Narodna glazba • Blic vijesti i odjava programa

SHEMA ZA DANE VIKENDA:
 Subota

• 18,00 Najava programa, Vijesti dana, Vojvodanski tjedan, Kronologija, zabavna glazba • 18,30 'Deutsch - warum nicht?' - tečaj njemačkog jezika Radija Deutsche Welle • 19,00 'Vjerska emisija', duhovna glazba • 20,00 'Stazama agrara', narodna glazba • 20,55 Odjava programa

Nedjelja

• 18,00 Najava programa, Vijesti dana • 18,10 Nedjeljni mozaik (kronologija, zanimljivosti, zabavna glazba) • 18,30 'Deutsch - warum nicht?' - tečaj njemačkog jezika Radija Deutsche Welle • 19,30 »Putnici kroz vrijeme« - emisija za djecu Hrvatskoga radija • 20,00 'Ljudi nizine' - talk show Bele Frančiskovića • 20,30 Narodna glazba • 20,55 Odjava programa

104,4 Mhz

KRIŽALJKA

www.kviskoteka.hr

	NAJBRŽI ČOVJEK SVIJETA, USA!N	MITSKI LETAČ	BILJARSKI ŠTAP, TAK	"OTORINO- LARINGO- LOŠKI"	NORVEŠKA	POVLJESNI KORPUS ZAKONA IZ VINO- DOLA	SUSTAV FUNKCIO- NIRANJA GOSPO- DARSTVA	IZRAĐEN VISOKI ŽENSKI GLAS	SUMPOR	GRGUROV GRADIĆ	DUGAČKA SIBIRSKA RIJEKA	RURALNO NASELJE	SREDNJO- VJEKOVNI PUTUJUĆI PJEVAČ
OBOSTRANA IZBOČENOST LEČE													
BOJA ŽE- LJEZNIH OKSIDA					NADIMAK IVANA BULJANA GORKAST APERITIV				ČOVJEK IZ STARE IBERIJE "IVANEČKI MAGAZIN"				
LANTAN			TVAR U VUNI OVCE OTOK KOD MOLATA								KČI MATI- JE DEDIČA OTOK S LOPAROM		
DVA PLUS JEDAN				JEDNOČ- LANI MAT. IZRAZ LATICA (PJESN.)						SUŽANJ NAJVEĆA ŽIVUĆA PTIČA TRKAČICA			
	ŽENSKO IME (WILMA)	ŠEĆERANA LUKA U GRČKOJ										AUSTRIJA MAGARAC	
DECLEO- ROVA KREMA ZA BORE OKO OČIJU									RUB SEŠIRA OPTJECA- NJE				
IGOR TUDOR			NAPISAO RAT I MIR, LAV ... I EURI- DIKA								SIGRID UNDSET IZLEŽA- VATI SE U PRIRODI		
DICAPRIJEV NADIMAK				KINESKO ŽIČANO GLAZBALO	OKUP. ZBOR TEŠKA KOVINA (Pb)					MOMAK I DJEVOJKA ... GRECO			
NOGOME- TAŠ "ZAGREBA"													SAMURAJ- SKO SAMO- UBOJSTVO
"AMPER"		NAŠ GLUMAC ZMIJA NAOČARICA										VODIK PRIČALAC, PRIPOVJE- DAČ (LAT.)	
PRIREDILA REDAKCIJA ENIGMATSKOG TJEDNIKA "KVISKOTEKE"	TERCIJAR = KVARTAR IZAJLA ILI NOSTRA- DAMUS									"NEW NAME ADDRESS" ZMIJA UDAVKA			
PTIČJI PJEV				VALCER BIVŠI VATRENI, MARIO					NALET VJETRA				
RUBIDIJ			GL. GRAD JAPANA BIVŠA ŠTULICE- VA GRUPA						GLUMICA FISTER DRVENI PLUG				
"KRALJ PTICA"					OTPRAV- LJEN DO- KUMENT IVICA DUKAN								
RADITI NA UKLANJA- NJU MINA													
OKRUGLO SLOVO		PRISTAŠA NEKE RADIKALNE STRANKE "LITRA"								OBOR "NEUTRON"			
SKUPNI PLOD ŽITARICA					TOPNICI (FRANC.)								

RJEŠENJE KRIŽALJKE:

bikonveksnost, oker, iko, iber, la, lanolin, lu, tr, monom, rob, sladorna, a, vila roma, obod, it, tolstoj, su, leo, skup, par, marko karteo, a, filip nola, h, kenozoik, nna, poj, vals, udac, rb, tokio, dora, ora, o, oprava, razminiravali, o, radikal, tor, klas, kanoniti.